

ХРИСТИЯНСЬКИЙ ДУХОВНО-ПРОСВІТНИЙ ЧАСОПИС

4/2017

www.slovovchitelyu.org

Слово ВЧИТЕЛЮ

***SOLI DEO
GLORIA***

**ТІЛЬКИ БОГОВІ
СЛАВА**

Наше кредо:

«Нести Слово Боже — ось наша мета,
щоб кожний учитель був учнем Христа!»

Головний редактор	Тарас Приступа
Науковий редактор	Василь Жуковський
Літературний редактор	Світлана Филипчук
Дизайн і верстка	Віра Фесянова
Менеджер з розповсюдження	Аркадій Сльоза
Відповідальна за випуск	Надія Доля

Редакційна колегія: Тетяна Артерчук, Олена Бесараб, Олег Блошук, Адриан Буковинський, Василь Вепрук, Світлана Власова, Олександр Вознюк, Сергій Головін, Валерій Громов, Сергій Гула, Наталія Жигайло, Руслана Ковальчук, Оксана Матласевич, Василь Махлюк, Людмила Москальова, Дар'я Новікова, Олег Огірко, Микола Плаксін, Оксана Ревінкель, Оксана Рудь, Ганна Самолюк, Тетяна Саннікова, Ірина Сіданіч, Андрій Смирнов, Любомир Турчак, Галина Шевченко.

Засновник і видавець —
Міжнародна громадська організація
«Надія — людям»

Адреса: а/с 116, м. Рівне, 33028, Україна.
Телефон/факс: (0362) 63-79-76
e-mail: slovo@hopetopeople.org

Видається за сприяння:

- Всеукраїнського благодійного фонду «Східноєвропейська гуманітарна місія»;
- Громадської організації «Культурно-просвітницький Центр сприяння розвитку християнської культури та освіти»;
- Науково-дослідницької лабораторії християнської етики, християнської психології та християнської педагогіки НаУ «Острозька академія».

Часопис зареєстровано в Міністерстві юстиції України.
Свідоцтво про державну реєстрацію: серія КВ
№ 12846-1730Р від 27 червня 2007 р.

Передплатний індекс — 99864.

Пожертви на видання часопису просимо надсилати поштовим переказом на адресу МГО «Надія — людям» з позначкою: «Пожертви на часопис „Слово вчителю“», або на рахунок: МГО «Надія — людям», р/р 26007054714168, ПАТ КБ «Приватбанк», МФО 333391, ЄДРПОУ 21081735 з позначкою: «Пожертви на часопис „Слово вчителю“».

За умови передруку матеріалів посилання на часопис «Слово вчителю» обов'язкове.

Рукописи не рецензуються і не повертаються.
Редакція залишає за собою право редагувати і, за необхідності, скорочувати матеріали.

Посилання на Біблію або цитування окремих біблійних текстів позначаються умовними скороченнями.
Список скорочень назв книг зазвичай подається у виданнях Біблії. Посилання зазначаються з дотриманням принципу «книга-розділ-вірш» і розділяються знаками пунктуації. Наприклад: Ів. 19:6–11, 13–20, 25–28; 1 Кор. 1:18–24.
Фрагменти з одного розділу розділяються комою (,), а різні книги або розділи відокремлюються крапкою з комою (;).
Якщо в тексті не зазначено інше, усі біблійні посилання взято з Біблії в перекладі проф. Івана Огієнка.

Фото на обкладинці Оксани Осіпової.

Надруковано: ТОВ фірма «Принт Хауз», 33024, вул. Старицького, 50а, м. Рівне, тел. (0362) 62-34-68.
Наклад 2000 прим.

© «Слово вчителю» © МГО «Надія — людям»

Шановні читачі, дорогі друзі!

Мир вам!

Пригадуєте, як ви стояли на верховині гори, чи на березі моря, чи серед осіннього лісу, чи на квітучому лузі, а може, біля колиски немовляти, і серце ваше завмирало від захвату, подивування, ніжності?.. І ви відчували, що дотикаєтесь до чогось прекрасного, таємничого, божественного. І ви розуміли, що це не людський витвір і заслуга. І вам хотілося вигукнути «Слава Тобі, Боже!» або прошепотіти: «Дивні діла Твої, Господи!»

Подібні почуття переповнювали багатьох мужів Божих.

«Господи, Владику наш, яке то величне на цілій землі Твоє Ймення, слава Твоя понад небесами!» (Пс. 8:2), — вигукує псаломспівець Давид.

«Я знаю, що можеш Ти все, і не спиняється задум у Тебе!» (Йов. 42:2), — визнає багатотраждальний Йов.

«О глибини багатства, і премудрості, і знання Божого! Які недовідомі присуди Його, і недосліджені дороги Його!.. Бо все з Нього, через Нього і для Нього! Йому слава навіки. Амінь» (Рим. 11:33), — стверджує апостол Павло.

«Сталося щось добре — благословляй Бога, і добре залишиться. Сталося щось погане — благословляй Бога, і погане припиниться. Слава Богові за все!» — радить Іван Златоуст.

Зрештою, прославлення Бога — це те, чим постійно займаються небожителі. Іван Богослов у видінні на острові Патмос чув їхню багатоголосу хвалу: «Достойний Ти, Господи й Боже наш, прийняти славу, і честь, і силу, бо все Ти створив, і з волі Твоєї існує та створене все!» (Об. 4:11).

Якими ж мізерними й недолугими на цьому тлі є намагання окремих людей привласнити Божу славу, або віддавати її творінню замість Творця. Утім, у цьому числі часопису ми не вступатимемо з ними в полеміку, а поговоримо про те, як християни можуть і повинні примножувати Божу славу на землі через щирі стосунки, старанну працю, натхненну творчість, чеснотне життя й поширення Євангелії Господа нашого Ісуса Христа.

Любі читачі, ми вдячні вам за те, що ви були з нами впродовж цього року. Дякуємо за підтримку, поради, зауваження, побажання й запрошуємо до подальшого спілкування та співпраці. Наш передплатний індекс — 99864.

Бажаємо вам і вашим родинам благословенного Різдва і мирного й щасливого 2018 року.

Христос народився!

Славимо Його!

З повагою — редакційна колегія

Зміст

ПОГЛЯД ФАХІВЦЯ

- 4 Її звати Віра
Надія Доля

АКТУАЛЬНА ТЕМА

- 7 Повернення втраченої слави
Тарас Приступа
- 10 Поклик
Олег Блощук
- 12 Християнське коріння патріотизму
Ярослав Лукасик

СТУДІЇ БІБЛІЇ

- 14 Жити для Божої слави
Любомир Турчак

ЗНАЙОМСТВО

- 16 Асканія-Нова
Людмила Ташкевич

ПОДІЇ

- 18 Духовне свято на Рівненщині
Надія Доля
Перший університетський молитовний
сніданок
Ірина Сіданіч
- 20 Всеукраїнський День подяки
Аркадій Сльоза
- 21 Новий закон України про освіту: духовна
складова
Ольга Тицька
- 22 День дошкілля
Аркадій Сльоза

МЕТОДИКА І ДОСВІД

- 23 Мозковий центр впровадження
та поширення предметів духовно-
морального спрямування
Володимир Неумитий
- 26 Підготовка до святкування Різдва
Віра Сучок
- 27 Вся слава — Богові
Руслана Ковальчук
- 30 Гірка осанна
Олена Медведєва
- 33 Виконання Божої волі — основа
християнської моралі
Ольга Прокопович
- 36 Біблійна астрономія
Алла Кириченко

- 39 Моральні цінності в новелі О. Генрі «Дари
волхвів»
Катерина Ковальчук
- 42 Бог і сьогодні робить чудеса
Оксана Павлюк, Алла Маніта
- 44 Ханука та Різдво
Галина Левицька

ХРИСТІЯНСТВО І МИСТЕЦТВО

- 46 «Утрачений» і «Повернений» рай Джона
Мільтона
Олег Блощук
- 48 Визначні архітектурні церковні пам'ятки
України
Ганна Кузьмін

МОЛОДЬ У ПОШУКУ

- 51 Біблія в моєму житті
Марина Антонець

СПРАВИ СІМЕЙНІ

- 54 Сімейне виховання: пріоритети та цінності
Любов Гафінова

АСПЕКТИ ЗДОРОВ'Я

- 55 Як ми заміняємо Бога їжею...
Тім Честер
- 56 Християнське життя і праця

РОЗДУМИ ДУШІ

- 57 Випадок у маршрутці
Семен Винокур
Дроби і комашка
Надія Доля
- 58 Гра
Ольга Казьміна

МУЗИЧНА СКАРБНИЧКА

- 59 Хто придумати зумів цей літній дощ
Все творіння славить Бога

Її звати Віра

Інтерв'ю з Вірою Євгенівною Сучок, завідувачкою комунального дошкільного навчального закладу «Юженський міський ясла-садок № 4 «Казка»

На початку 80-х років минулого століття з маленького села Пильки, що на Хмельниччині, виїхала сімнадцятирічна дівчина. Юна красуня з очима кольору безхмарного неба мала при собі лише напівпорожню дорожню сумку, та її серце було переповнене надією і вірою в краще майбутнє.

Позаду залишилося дитинство, що минуло в багатодітній працюючій селянській сім'ї, попереду — нове життя в перспективному приморському містечку на Одещині.

Минали роки. Городянка зовні, але все ще сільська й невпевнена в собі в глибині душі, дівчина не цуралася ніякої роботи: працювала в дитячому

садку спочатку кухарем, потім нянею і вихователем. Дуже хотіла навчатися, досягати більшого, кращого. І чиясь невидима, але сильна рука посиляла їй назустріч розумних, впливових людей, які допомагали, скеровували, підтримували. Навчання в педагогічному училищі, а згодом Одеському державному педагогічному інституті ім. К. Д. Ушинського супроводжувалося кар'єрним ростом. І ось вона вже завідувачка дитячого садка. Здавалося б, чого ще бажати? Життя як зі стрічки кінофільму: бідна сільська дівчина залишає покинуте село й усього досягає самотужки — сім'ї, квартири, машини, керівної посади...

Але наша героїня — людина не звичайна. Вона продовжувала невтомно шукати ще більшого, ще кращого — істини.

У садку, де вона працювала, випустили не одне покоління дітей. «Якими людьми вони виростуть? Що принесуть у цей світ?» — думала вона щороку на літніх випускних балах, вручаючи діткам віньєтки. Їй, як педагогові, довірили чисті, вразливі, сприйнятливі душі. Як захистити їх від поганого впливу, вкласти найкраще, найсвітліше? І Бог відповів на цей поклик, указав правильну дорогу: наша героїня почала писати статті, наукові роботи й книги з біблійного виховання дітей. Роботи й книги, які читають і визнають необхідними педагоги як в Україні, так і в інших країнах.

Ось так гаряче серце колись нікому не відомої сором'язливої дівчини допомогло хоч трішки змінити світ на краще.

Ви запитаете, хто ж вона така? Її легко впізнати й тепер. Її серце, як і раніше, гаряче, сміливе, правдиве, а очі — кольору безхмарного неба. Вона недалеко, поряд із вами серед дружнього працелюбного колективу — команди, на чолі якої стоїть уже багато років. І, звичайно, вам цікаво дізнатися, як її звати? Її ім'я просте й співзвучне з думками про Бога.

Віро Євгенівно, після таких чудових слів, написаних Вашою донькою Оксаною, наше перше запитання стосуватиметься саме сім'ї. Що найцінніше Ви винесли з батьківського дому і чого найбільше бажаєте для своїх дітей і онуків?

— Жили наші батьки й діди в тяжкі, буремні роки: дві світові війни, революція, колгоспи... Однак не втрачали людяності, співчуття, милосердя. Багато працювали, і нас виховували працею. Я, як старша (а нас було п'ятеро), часто заміняла маму на роботі, вдома, на городі, у вихованні дітей.

У нашій сім'ї категорично заборонялося красти, брехати, передавати

У Южне я переїхала 1984 р., за місцем роботи чоловіка. Перед тим 11 років працювала в Іллічівську (зараз Чорноморськ). На новому місці мене оцінили як фахівця і за короткий час перевели на посаду вихователя-методиста, а відтак запропонували очолити цей заклад.

Колектив формувався з Божою допомогою понад 15 років. Хтось міняв роботу (ішов на базар працювати), хтось звільнявся за вислугою років, приходили інші працівники. Зараз у мене дванадцять вихователів, як у Ісуса Христа було дванадцять апостолів. Це представники різних конфесій, але всі вони люблять Ісуса Христа й намагаються жити за Божими заповідями.

Дитсадок «Казка» — друга домівка для малечі м. Южного

плітки в селі. Нікому і в голову не приходило вести себе аморально. Ми слухались батьків без питань, називали їх на «Ви». Біблії в нас удома не було, але всі вчинки аналізували згідно із Божими заповідями. Усі діти були навчені молитві «Отче наш». І якщо виникали проблеми, мама завжди казала: «Молись, дитино».

Цього ж навчаю своїх дітей. Ми з чоловіком виростили дочку і сина. Маємо шість онуків і дві правнучки. Наша щоденна молитва до Господа про те, щоб жили вони в мирі та любові, шукали Бога і Божого. Так воно і є, але життя складне, особливо для молоді. Та в Біблії написано, що діти освячуються віруючими батьками (1 Кор. 7:12-14). Вірю.

— Другою Вашою домівкою, безперечно, є дитячий садок «Казка». Скільки років Ви там працюєте? Розкажіть, будь ласка, про Ваш колектив, труднощі і здобутки.

— У дошкіллі я вже 45 років, із них 30 років працюю на посаді завідувачки. А наш садочок цього року відсвяткував 35-річчя. Його повна назва — комунальний дошкільний навчальний заклад «Юженський міський ясла-садок № 4 «Казка».

Особливістю нашого закладу є те, що ось уже 17 років ми викладаємо християнську етику. Це роблять вихователі в кожній віковій групі.

Батьки обирають наш дитячий садок за бажанням, уже знаючи про християнську етику. Деякі цілеспрямовано шукають садок, де дітям говорять про Бога.

У законі України «Про дошкільну освіту» написано, що педагоги мають опікуватися не тільки фізичним, психічним та розумовим розвитком дитини, але й духовним. У статуті нашого дитячого садка прописано, що заклад має духовно-моральне спрямування. Згідно з цим завдання в нашому річному плані спрямовані насамперед на розвиток у дітей духовно-моральних якостей, на знайомство з Божим творінням, Божими заповідями.

— Які найяскравіші моменти з 35-річної історії дитячого садка «Казка» пам'ятаєте?

— Прийшов час, коли я зрозуміла, що в житті є дуже важливі питання, на які я не маю відповіді незважаючи на весь мій досвід і освіту. Я дивилась на життя людей, на свій жіночий колектив, де у кожній жінки були свої проблеми, свої труднощі, і бачила, що їх хвилюють

ті самі питання, що й мене. Тоді я почала самостійно читати Біблію, і Господь почав відкривати мені ті секрети, ту мудрість, яку я шукала. Тоді я зрозуміла, що потрібно бути не номінальною християнкою, прихожанкою якогось храму, а дитиною Божою, належати до Христової Церкви.

Я поділилась цим із моїми колегами, і якось увечері, після роботи, ми зібралися всім педагогічним колективом і кожен приніс свою Біблію. Читаючи Євангеліє, усі зрозуміли, що Біблії однакові і в них немає розбіжностей, що Слово Боже цікаве й корисне для нас усіх. Після цього випадку в колективі з'явилась ще більша довіра, єдність.

Віра Сучок — делегат І Всеукраїнського з'їзду педагогів з предметів духовно-морального спрямування

І відтоді ми намагаємось щотижня збиратися для вивчення Біблії.

Якось я натрапила на коротеньке оповідання-легенду про Блаженного Августина, яке називається «Лишень одна ложка». Одного разу святий чоловік, роздумуючи про Бога, підійшов до берега моря. Там він побачив хлопчика, який ложкою намагався вичерпати море. Він робив це з великим задоволенням і завзяттям. Августин сумно посміхнувся й сказав хлопчику, що море вичерпати неможливо, тим паче ложкою, на що той відповів: «А ти можеш вичерпати Бога?» І Блаженний Августин погодився, що хоча Бог нескінченний і неосяжний, нам дозволено черпати з неймовірно великого моря Божої повноти. Хлопчика не бентежило те, що море безкрає, йому подобалося занурювати ложку у воду й продовжувати черпати й черпати. У нашому розпорядженні море Божої любові, якої вистачить на всіх.

— Мабуть, саме тому ваш дошкільний навчальний заклад відомий як ініціатор багатьох хороших починань не лише в місті Южному, але й по всій Україні?

Презентація нової навчальної програми для дошкільних закладів

Віра Сучок — магістр християнської педагогіки

— Так, ми, так би мовити, «по ложці» самі черпали й вивчали Слово Боже, а потім несли його до освітан нашого міста, у подальшому пропагували на всеукраїнських семінарах, конференціях, круглих столах для всього освітянського загалу. Через розроблені сценарії до християнських свят, заняття з духовно-морального виховання, методичні статті, зрештою — Програму духовно-морального виховання дітей дошкільного віку на християнських цінностях, які, до речі, неодноразово друкували в часописі «Слово вчителю». Тісно співпрацюємо з науковцями: Аллою Богуш, дійсним членом НАПНУ, доктором педагогічних наук, професором Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського, Василем Жуковським, доктором педагогічних наук, професором НаУ «Острозька академія», Іриною Сіданіч, доктором педагогічних наук, професором Університету менеджменту освіти НАПНУ. На всі заходи запрошуємо телебачення, журналістів місцевої газети, батьків, керівників міста. Ми відкриті для громадськості. Разом із батьками та дітьми беремо участь у святкуваннях Дня міста, Дня Прапора, Дня Конституції, Дня Незалежності. І скрізь у нас одна основа — Слово Боже.

— Розкажіть, будь ласка, про Вашу діяльність як члена Громадської ради з питань співпраці з церквами та релігійними організаціями при МОН України.

— У зв'язку з потребою поділитися досвідом із викладання християнської етики в дошкільні, 2016 року мене запросили в Громадську раду. Це значно розширило мої можливості. До того ж цього року я закінчила навчання в Університеті менеджменту освіти НАПНУ й отримала диплом магістра за спеціальністю «педагогіка вищої школи», кваліфікація «викладач університетів та вищих навчальних закладів».

Часто буваю в поїздках. Моя відпустка складає 49 календарних днів, тому я без проблем беру 2-3 дні відпустки: ніч у дорозі (дорога за свій рахунок), удень ми працюємо (лише 2017 року побували в Полтаві, Києві, Черкасах, Івано-Франківську, Запоріжжі, Вишневому Київської обл.), а ввечері — додому. Це дає змогу познайомитись із багатьма освітянами, вникнути в їхні проблеми, зацікавити викладанням християнської етики, поділитися нашим досвідом і напрацюваннями.

Наприклад, на такому заході 2016 року, як День дошкілля в Києві, кожному подарували Біблію, Дитячу Біблію і Навчальну програму «Духовно-моральне виховання дітей дошкільного віку на християнських цінностях» для дошкільних закладів. Будь ласка, все є. І є Господнє повеління: «Ідіть і навчіть усі народи». Наші «народи» — це діти.

— Які настрої в суспільстві щодо духовно-морального виховання дітей Ви спостерігаєте?

— Сьогодні ми маємо в Україні велику релігійну свободу. Закон України «Про дошкільну освіту», розпорядження Президента «Про святкування 500-річчя Реформації», часопис «Слово вчителю», де друкуються статті, заняття, інтерв'ю з працівниками Міністерства освіти і науки, науковцями, педагогами — усе це дає нам можливість впроваджувати духовне виховання у навчальних закладах України.

А щодо настроїв, то, мені здається, це залежить від регіону й значною мірою від керівників освіти та педагогів. На початку року заступник міністра освіти і науки України Павло Хобзей надіслав до освітніх установ Лист про відзначення в Україні 500-річчя Реформації № 1/9-100 від 23.02.2017. Інформацію про проведення, у зв'язку з цією подією, роботу заклади мали оприлюднити на своїх сайтах. Тоді мене запросили в Івано-Франківськ, де відбулася зустріч із завідувачем обласного методичного кабінету. Серйозно зацікавлена викладанням християнської етики начальник управління освіти Полтавської області. Відбулася зустріч з освітянами в Запоріжжі, в інституті

вдосконалення вчителів. Люди сприймали й уважно слухали, охоче брали програми, просили повідомляти про зустрічі з тими, хто готовий впроваджувати християнську етику. 23-25 червня 2017 р. відбувся I Всеукраїнський з'їзд педагогів з предметів духовно-морального спрямування на базі НаУ «Острозька академія», де було здійснено аналіз стану духовно-морального виховання дітей, підлітків та молоді, розкрито проблеми та окреслено перспективи викладання предметів духовно-морального спрямування в Україні. Свою роботу ми висвітлюємо на сайті нашого дошкільного навчального закладу <http://dnz4kazka.odessaedu.net>, у мережі Facebook <https://www.facebook.com/profile.php?id=100017427497995>, готові допомогти всім, хто небайдужий до проблем виховання дітей у цьому непростому світі.

— Які Ваші плани на майбутнє?

— Усіма силами, умінням, часом хочу служити Богові, бути Його вірним рабом та співпрацівником, щоб донести людям у нашій працелюбній Україні Істину. Щоб мініяти деформовану телебаченням, інтернетом та іншими масмедіа свідомість молоді. Щоб сказати маленьким дітям, хто ж їхній Батько Небесний, Хто народився на Різдво, Кому нам сказати «дякую» за чудово створений світ, і Хто дає нам вічність.

Якщо є на те Божа воля, хотіла б узяти участь у розвитку програми «Нова українська школа».

— Наостанок, традиційно, Ваші побажання читачам «Слово вчителю».

— Часопису «Слово вчителю» успіху й надалі підтримувати вчителів, вихователів у викладанні християнської етики. Ваш часопис — це як підрозділ інституту вдосконалення вчителів, який навчає, дає поради, підтримує, надихає. Як на відомій картині Миколи Ге «Що є істина?», Ісус Христос у нашому суспільстві перебуває в тіні, наше завдання — освітити Його для дітей, для суспільства, підняти свічку духовності й поставити її в нашому спільному домі на високе достойне місце.

Вірних вам друзів, передплатників, сили та творчості. Ряних Божих благословень. Чекаємо від вас нових номерів. 🙏

Розмовляла
Надія Доля

ПОВЕРНЕННЯ ВТРАЧЕНОЇ СЛАВИ

Що ви думаєте про славу? Чи часто розмірковуєте про неї? Чи взагалі приваблює вас ця тема? Річ у тім, що насправді питання слави нас дуже приваблює, скажу більше: усі ми пристрасно шукаємо слави. Щось відбулося в історії людства, після чого всі люди почали прагнути й шукати... власної слави.

А ось що з цього приводу говорить Господь. Пропоную прочитати текст із Біблії з Книги пророка Ісаї:

«Говорить отак Бог, Господь, що створив небеса і їх розтягнув, що землю простяг та все те, що із неї виходить, що народів на ній Він дихання дає, і духа всім тим, хто ходить по ній. Я, Господь, покликав Тебе в справедливості, і буду міцно тримати за руки Тебе, і Тебе берегти, і дам Я Тебе заповітом народів, за Світло поганам, щоб очі відкрити незрячим, щоб вивести в'язня з в'язниці, а з темниці — тих мешканців темряви! Я Господь, оце Ймення Моє, і іншому слави Своєї не дам, ні хвали Своєї божкам» (Іс. 42:5-8).

«Ради Себе, ради Себе роблю, бо як буде збезцещене Ймення Моє? А іншому слави Своєї не дам» (Іс. 48:11).

Господь чітко й недвозначно обстоює Свою славу. Заради власної слави Він робить усе, що робить. Він — центр усього, і заради Нього все існує, і все, що відбувається в цьому світі й у нашому житті, відбувається з Його волі й заради Його святого Імені. Усе заради Його слави. Це ясне біблійне вчення. Не людина, а Бог перебуває в центрі всього.

Є такий відомий християнський документ, я б сказав, базовий для багатьох інших віровчень, які використовують церкви, — Вестмінстерський катехізис (1643). Починається він запитанням: «Яке призначення людини?» або, іншими словами, «Навіщо Бог створив людину?» І відразу ж дається відповідь: людина створена для того, щоб прославляти Бога й вічно радіти в Нім. І втілення цього Божого задуму, тобто наше духовне життя, починається вже тут, на землі. Воно не може початися колись у майбутньому, на небесах, якщо не розпочалося тут. І відбувається це через виконання простої Божої заповіді — любити Бога і любити ближнього, як самого себе. Це головна ідея нашого життя, і християнства в цілому.

Саме на це мають бути скеровані всі наші зусилля, тому що з цим у нас і виникають найбільші проблеми. І пов'язано це з нашим минулим, із минулим наших прабатьків.

ЩО Ж БІБЛІЯ ВЧИТЬ ПРО СЛАВУ БОЖУ?

Люди були від початку створені для Божої слави: тобто створені не для себе, а для Нього, щоб для Нього жити, мати з Ним стосунки, Його прославляти, Ним захоплюватися, радіти в Його присутності й перебувати в промінні Його вічної слави. Проте ще в Едемі люди здійснили спробу викрасти Божу славу. Саме так. Не буду деталізувати, ви чудово знаєте цю історію, скажу лише, що те, що запропонував сатана, що прийняла Єва й підтримав Адам, було нічим іншим, як спробою заволодіти чужим, втручанням у чужі справи, намаганням узяти на себе ту відповідальність, яка на них не покладена і їм не під силу. Із цього моменту все й почалося. Тому, коли говоримо про гріхопадіння, говоримо і про непослух, і про порушення завіту, і про багато інших речей, але в основі лежить те, що люди зазіхнули на Божу славу!

Відтоді людство втратило можливість користуватися Божою славою, бути частиною цієї слави. Апостол Павло пише в листі до римлян: «...всі згрішили, і позбавлені Божої слави...» (Рим. 3:23). Як результат, усі ми — пристрасні шукачі слави. Ніхто з нас не байдужий до слави. Нам потрібна слава. Ми постійно її прагнемо, навіть коли не думаємо про неї, навіть коли не розмірковуємо про те, що жага слави — це не те, чого Бог хоче від нас. Ми пристрасно шукаємо слави, власної слави!

Що ж таке слава? Зазвичай асоціюємо її з сяйвом, сліпучим світлом, блиском, гідною захоплення красою. Слава Бога — це Його святість, це Його абсолютна досконалість. Коли ми вимовляємо Його імена та розглядаємо Його атрибути, то всі вони досконалі. Досконалості належить слава! Досконалому Творцеві належить слава! І це жодною мірою не пов'язано з егоізмом, тим паче, що наш Господь триєдиний. Як уже зазначалося, ми, люди, створені не для того, щоб бути прославленими, а щоб славити Того, Хто нас створив. І це принципова відмінність між нами й Творцем. Ми створені для цієї мети, і щастя, глибоке справжнє щастя, можемо знайти лише в тому випадку, якщо наше серце присвячене Божій славі, а не власній.

Коли говорять про людську славу, то мають на увазі популярність, впливовість, репутацію, добре ім'я, визнання досягнень і перемог, позитивних якостей характеру. Певною

мірою все це стосується і Бога. Що означає славити Бога? По-перше, це не безчестити Його, не соромити Його, шанувати й поважати, схилитися перед Ним, мати перед Ним страх, не тваринний, а синівський, сповнений поваги. Це означає хвалитися Ним і хвалити Його, захоплюватися Ним, поклонятися й відображати Його славу.

Боже твориво свідчить про Божу славу, і навіть пропонує нам деякі уроки. Наприклад, Місяць не має власного світла, але він відбиває світло Сонця. До цього й нас закликає Бог, щоб ми, не маючи власного світла, але будучи створені за образом Божим, могли бути відображенням сьйва слави Божої, могли відбивати світло Того, Хто нас створив. Це важливо. Тому нам потрібно бути перед Його лицем, стояти перед Ним так, щоб Його світло озоряло нас, і ми були відображенням Його світла і Його слави.

Розглянемо кілька уривків зі Святого Письма, щоб краще зрозуміти,

ЯК ВТРАЧЕНА СЛАВА МОЖЕ ПОВЕРНУТИСЯ В НАШЕ ЖИТТЯ,

у нашу історію, в історію людства.

Насамперед, на прикладі Анни, матері одного з найбільших пророків старозавітного Ізраїлю — Самуїла, поговоримо про те, як відбувається повернення до поклоніння Богові в особистому житті. Коли уважно прочитати історію, записану в перших двох розділах Першої книги Самуїлової, то стає очевидно, що Божа слава згасла в очах цієї жінки, і це було пов'язано з її величезним нездійсненим бажанням бути матір'ю. Це бажання застигло її очі, а Господь створював усе більш і більш обтяжливі обставини в її житті, коли її суперниця народжувала дітей і глузувала з неї.

Багато років Анна перебувала в глибокій тузі та журбі, зараз це назвали б депресією. І весь цей час продовжувалася глибока Божя робота з її серцем, яка завершилась тим, що серце її змінилося й наповнилося хвалою Господу. Коли ж вона побачила Божу руку і Його славу й схилилась перед Господом, Господь почав їй відповідати. І в результаті народився Самуїл, народився тоді, коли Анна вже не шукала свого, коли вона не просто прагнула визнання як жінка, яка має дітей, яку поважають у суспільстві, а просила одну дитину, і вже не для себе, а щоб віддати її Господу на служіння. Це було результатом тих внутрішніх змін, які відбулися в її житті.

І тоді на славу Божу прозвучала величальна пісня Анни.

«Звеселилося Господом серце моє, мій ріг став високим у Господі! Розкрилися уста мої на моїх ворогів, бо радію з спасіння Твого!

Немає святого, подібного Господу, немає нікого, крім Тебе, і скелі немає, як Бог наш!

Більше не говоріть зарозуміло, нехай з ваших уст не виходить зухвальство, бо Господь — Бог знання, і Він уплановує вчинки!

Лук сильних поламаний, а немічні оперезалися силою!

Наймаються ситі за хліб, а голодні відпочивають, аж неплідна сімох породила, а многодітна — знесиліла.

Господь побиває й оживлює, до шеолу знижає й підносить до неба.

Господь зубожує та збагачує, понижує Він та звеличує.

Підіймає нужденного з пороку, підносить убогого з смітників, щоб посадити з вельможами й престол слави їм дати на спадщину, бо Господні основи землі, і на них Він поставив вселенну.

Він ноги святих Своїх стереже, нечестиві ж погинуть у темряві, бо сильним не з сили стає чоловік.

Господь — хай поламани будуть Його супротивники! У небі Господь заграмить, і розсудить Він кінці землі! І Він

подасть силу Своему цареві, і рога повищить Свого помазанця!» (1 Сам. 2:1-10).

Це поклоніння, це хвала! Господь великий! І ось фінал: «І Господь згадав про Анну, і вона завагітніла, та й породила трьох синів та дві дочки. А отрок Самуїл ріс із Господом» (1 Сам. 2:21).

Замість туги, депресії й суму в її життя прийшла радість. Велика Божя заміна! Ось так Господь діє. Коли в нашому житті відбуваються якісь зміни, завжди має місце заміна: щось старе змінюється на нове. Замість ганьби приходить слава, замість нарікання — хвала. Замість неприємного відвідування міста Шіло, де Анна страждала від поклоніння, які організовував її чоловік Елкана, тепер вона приходить на урочисте поклоніння Богові, на свято своєї душі. А де суперниця Феннана? Вона нікуди не поділась. Але це вже не має жодного значення для Анни.

Інша біблійна історія,

ЯК ГАНЬБА ВИТІСНИЛА СЛАВУ І ЗРУЙНУВАЛА ПОКЛОНІННЯ

не лише однієї особистості і її родини, а цілого народу.

Зараз ми попросимося з Анною й прочитаємо біблійний текст, записаний дещо пізніше, у 4-му розділі Першої книги Самуїлової: «А як настав час смерті її [це вже не про Анну, це про іншу жінку], то казали ті, що стояли при ній: «Не бійся, бо ти породила сина!» Та вона не відповіла, і не взяла цього до серця свого. І вона назвала ім'я тому хлопцеві: Іхавод, кажучи: «Відійшла Ізраїлева слава!» Бо почула про взяття Божого ковчегу, і про тестя свого та про мужа свого, та й сказала: «Відійшла слава від Ізраїля, бо взятий Божий ковчег» (1 Сам. 4:20-22).

Відійшла слава...

Подібну ситуацію ми вже зустрічали. В Едемі після гріхопадіння від людей відійшла Божя слава. Ось тепер — Іхавод. А згодом третій випадок, згаданий у Писанні: велике відступлення Ізраїля і, як результат, — вавилонський полон: «І вийшла слава Господня з-над порога дому...» (Єз. 10:18).

У попередніх книгах Біблії читаємо про з'явлення Божої слави. Коли згідно з повелінням Божим ізраїльський народ у пустелі завершив будувати скинію, «хмара закрила скинію заповіту, і слава Господня наповнила скинію» (Вих. 40:34). Коли цар Соломон збудував храм, історія повторюється: «І сталося, як священики виходили з святині, то хмара наповнила Господній храм. І не могли священики стояти й служити через ту хмару, бо слава Господня наповнила Господній храм» (1 Цар. 8:10-11).

То яке ж походження цієї слави? Куди вона відходить і як її повернути?

Для того щоб краще це зрозуміти, доведеться прочитати досить об'ємні й не вельми популярні тексти з Біблії, які, проте, дуже точно та яскраво ілюструють природу Божої слави.

Отож, день, коли народився Іхавод, про якого ми щойно читали й ім'я якого означає «відійшла слава», був днем великої поразки для Ізраїлю:

«І воювали филистимляни. І був побитий Ізраїль, і кожен утікав до свого намету. І та поразка була дуже велика. І впало з Ізраїля тридцять тисяч піхоти. А Божий ковчег був узятий, і два Ілієві сини, Хофні та Пінхас, полягли... І побіг один вєніамінець із бою, і прибув того дня до Шіло; а одежа його була подерта, і порошок на голові його. І прибув він, аж ось Ілій сидить на стільці при дорозі й виглядає, бо серце йому тремтіло за Божого ковчега. А той чоловік прийшов, і розповів у місті, — і закричало все місто! А Ілій почув голос того крику та й сказав: «Що це за голос того натовпу?» А той чоловік поспішив і прийшов, та й розповів Ілієві. А Ілій був

віку дев'ятидесяти й восьми літ, а очі його померкли, і він не міг бачити. І сказав той чоловік до Ілія: «Я той, що прибіг із бою, і я втік сьогодні з бойових лав». І сказав Ілій: «Що то сталося, мій сину?» І відповів вісник і сказав: «Ізраїль побіг перед филистимлянами, і сталася велика поразка в народі. І обидва сини твої, Хофні та Пінхас, полягли. А ковчег Божий узятий!» І сталося, як згадав він про Божого ковчега, то впав Ілій зо стільця навznak при брамі, — зламався карк йому, і він помер, бо той муж був старий та тяжкий. А він судив Ізраїля сорок літ» (1 Сам. 4:10-18).

У цьому уривку згадується священицька родина. Батько Ілій був Божою людиною, і серце його «тремтіло за Божого ковчега» — найбільшу святиню Ізраїлю. На жаль, цього не можна сказати про його синів.

«А сини Ілія були люди негідні, вони не знали Господа, ані звичаю священичого з народом. Коли хто приносив жертву, то, як варилося м'ясо, приходив священиків слуга, а в його руці тризуб видельце. І він із грюкотом стромляв до мідниці, або до котла, або до горшка, або до горняти, і все, що витягне видельце, священик собі брав. Так вони робили всьому Ізраїлеві, що приходив туди до Шіло. Також поки палили лій, то приходив священиків слуга, та й говорив до чоловіка, що приносив жертву: «Дай м'яса на печеню для священика, бо він не візьме від тебе м'яса вареного, а тільки сире!» А як той чоловік відповідав йому: «Нехай перше сплять і той лій, а ти потім візьми собі, скільки буде жадати душа твоя!» А той говорив: «Ні, таки зараз давай! А коли ні, візьму силою!» І був гріх тих юнаків дуже великий перед Господнім лицем, бо ті люди безчестили Господню жертву» (1 Сам. 2:12-17).

Вимагаючи сирого м'яса, сини Ілія порушували принципи Божого поклоніння. У цьому їхній гріх. У законі про жертвоприношення було чітко сказано:

«...обидві нирки та лій, що на них, що на стегнах, а сальника на печінці зійме його з нирками, як приноситься з вола мирної жертви, і священик спалить те на жертівнику цілопалення» (Лев. 4:19-20);

«А весь лій його спалить на жертівнику, як лій мирної жертви, та й так очистить священик його з гріха його, і буде прощений йому» (Лев. 4:26);

«Кажі до Ізраїлевих синів, говорячи: жодного лою волового, ані овечого, ані козиного не будете їсти... Бо кожен, хто їсть лій із худоби, що з неї приносить огню жертву для Господа, то душа та, що їсть, буде винищена з народу свого» (Лев. 7:23, 25).

Що ж це за лій такий? Це — жир жертовних тварин. Жир необхідно було спалити на жертівнику, його не можна було їсти священикам. І Господь про це багато разів говорив, ми пригадали лише кілька текстів.

Ілій не схвалював поведінки своїх синів, але говорив із ними м'яко й не відсторонив їх від служіння. Можливо, причиною цього було те, що вони щодня приносили додому шматок улюбленого жирного м'яса. Хоча воно належало Господу, а те, що належить Господу, — не для домашнього користування. Очевидно, у їхній родині любили смачно попоїсти. Недарма ж зазначено, що Ілій був «старий і тяжкий» (вельми «славний»). Зрештою Ілій отримав суворий докір від Бога: «Чого ж ви берете під ноги Мою жертву та Мою жертву хлібну, що Я заповів для шкіни. І ти вшанував синів своїх більш, як Мене, щоб ви потовстіли від найкращих частин усякого Ізраїлевого дару перед лицем Моїм» (1 Сам. 2:29).

Цікаво, що старовірською мовою слово «хавод» має два значення: «славити» і «товстіти, ставати огрядним, гладким, опасистим». Тобто, славити, значить надавати ваги, значення, по-особливому цінувати.

Це дуже символічно в контексті біблійної історії, яку ми розглядаємо, і в контексті теми про Божу та людську славу.

Ілій «попаса» (утучняв, підкріпляв, глядів тощо) себе й своїх синів, тоді як поклоніння Богові руйнувалося. І Бог мав серйозні претензії до цього. І ми прочитали, що зрештою відбулося.

Друзі, це дуже важливий момент, коли ми говоримо й думаємо про славу. Коли ми віддаємо перевагу комусь або чомусь більше, ніж Богові, ми робимо те саме, що робив Ілій і його сини. Як це відбувається на практиці? Якщо поклоніння Богові ми замінюємо земними справами, а земні речі для нас важливіші, наш комфорт важливіший, наші роботи важливіші, наші гроші важливіші, зрештою — наші сім'ї важливіші, ніж Бог, друзі, ми «товстіємо», наше поклоніння руйнується, наша молитва згасає. Бог перестає бути найважливішим у наших очах, ми не можемо Ним захоплюватися, наші молитви стають куценькими. У нас немає слів, щоб прославити Його, ми не можемо нічого сказати Йому...

Нехай Дух Святий Сам підкаже кожному, що ми любимо більше, ніж Бога, і заради чого живемо, що приносить нам насолоду, задоволення, чим ми захоплюємося, яке творіння ми любимо більше, ніж Його.

Нарешті, останнє запитання:

ЯК ЖЕ СЛАВА ПОВЕРТАЄТЬСЯ?

Історія Ілія — не єдиний біблійний приклад з Ізраїльською історією про втрачену славу.

Пригадуєте, слава, яка наповнювала Єрусалимський храм, залишила Ізраїль — і настав семидесятирічний вавилонський полон. Потім було повернення. Відбудовані стіни Єрусалима, поновлений храм, але слава Божа не повернулася. Минали тяжкі й темні століття Божого мовчання...

Не всі чекали на її повернення, проте благочестиві євреї з надією очікували повернення слави.

І слава Господня повернулася! Через 400 років вона повернулася на Віфлеємські поля! Це був день, коли завершилось Боже мовчання й ангели проголосили: «ІСУС — БОЖА СЛАВА!!!» «А в тій стороні були пастухи, які пильнували на полі, і нічної пори вартували отару свою. Аж ось Ангол Господній з'явивсь коло них, і слава Господня осяяла їх. І вони перестрашилися страхом великим... Та Ангол промовив до них: «Не лякайтесь, бо я ось благовіщу вам радість велику, що станеться людям усім. Бо сьогодні в Давидовім місті народився для вас Спаситель, Який є Христос Господь. А ось вам ознака: Дитину сповиту ви знайдете, що в яслах лежатиме». І ось раптом з'явилася з Анголом сила велика небесного війська, що Бога хвалили й казали: «Слава Богу на висоті, і на землі мир, у людях добра воля!» (Лк. 2:8-14).

Слава повернулася!

Чи повернулася слава Божа у ваше життя? Через гріх, через боговідступлення всі позбавлені слави Божої. Храм людського серця заповнений мотлохом світських цінностей і в ньому немає місця для Бога та Його слави. Ісус втілювався, щоб у моє й твоє життя повернулася неперевершена слава Божа, якої були позбавлені перші люди й усі їхні потомки. Ісус став непорочною Жертвою, яка була принесена, щоб разом із Воскреслим, через віру в Спасителя ми стали спадкоємцями величної Божої слави. 🕊

Тарас Приступа —
головний редактор ХДПЧ «Слово вчителю»,
співзасновник МГО «Надія — людям»,
пастор біблійної місіонерської церкви
«Община Доброго Пастиря» м. Рівне.

Поклик

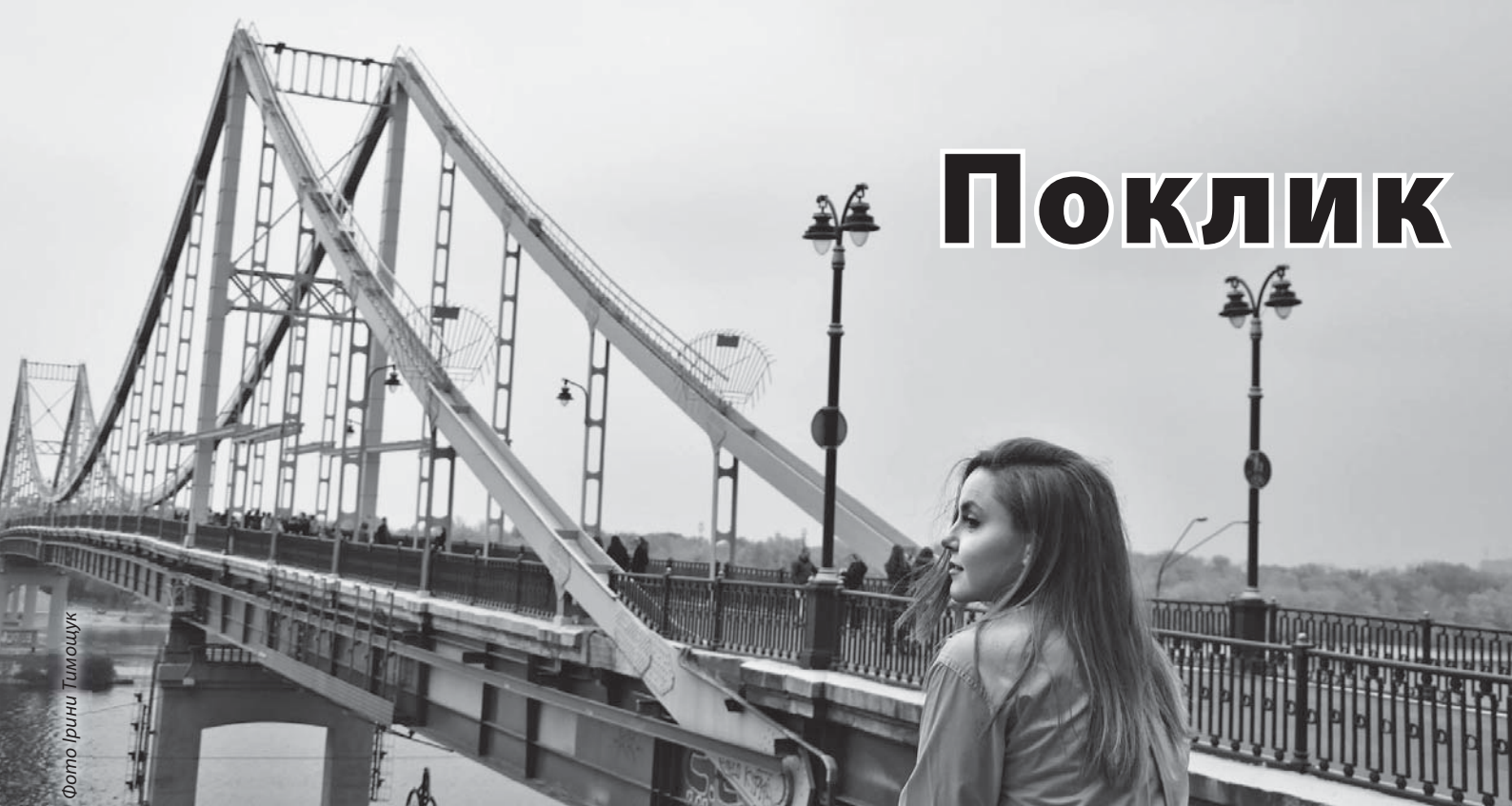

Фото Ірини Тимошук

Цього року весь світ відзначає 500-ліття Реформації. Не минули ці святкування й Україну. Окрім різноманітних імпрез і дійств, що відбувалися протягом року, з'явилося досить багато матеріалів про те, як ця подія вплинула на наш народ і нашу культуру. Вже було відзначено, що Реформація мала безпосередній вплив на формування української культури, освіти, філософії, релігійної думки.

Та, окрім усього, автори цих досліджень наголошували, що ідеї Реформації не просто дали поштовх для розвитку світового співтовариства, а й стали фундаментом для створення нового погляду на людину і світ. І ще — усі акцентують, що сучасні економічно успішні країни — це переважно ті, де ідеї Реформації були панівними не лише в царині науки і культури, а й у сфері економіки.

Як таке може бути і чи може релігійна думка сприяти економічному розвитку країни? Чому процес, який розпочався, як реформа церкви, став настільки впливовим у тогочасній Європі?

Більшість людей, навіть досить далеких від релігії, якось чули християнський вислів про те, що потрібно все робити як для Бога. Цей вислів — слова апостола Павла, які він двічі написав церкві у Колосах, перебуваючи у в'язниці в Римі.

Ось вони:

«І все, що тільки робите словом чи ділом, — усе робіть у Ім'я Господа Ісуса, дякуючи через Нього Богові й Отцеві...

І все, що тільки чините, робіть від душі, немов Господеві, а не людям!»

Кол. 3:17, 23

Для людей, які називають себе християнами, ці слова мають роз'яснювати, як їм потрібно ставитися до всіх ситуацій, подій і вчинків, якими буде наповнене їхнє життя. Бо коли в Антіохії послідовників Ісуса Христа називали «християнами», то цим хотіли підкреслити, що люди у всіх сферах життя йдуть за Христом і втілюють Його принципи. Власне, «християни» — це народне прізвисько, яке дали першим учням Христа. І саме цим послідовникам Христа і написав апостол свої слова.

Він знав із власного досвіду й досвіду свого народу, що відвічна проблема людей — бажання розділити своє життя на духовну сферу і «не дуже духовну», де в одній Бог присутній, а в другій — якось і не дуже; одною ми можемо служити Богу, а іншою — хтозна... І це впливає із щирого бажання визначити чіткі чорно-білі рамки для полегшення життя: те служить Богу, а те — ніякого відношення до Нього немає, тому мені і перейматись цим не слід.

Для прикладу — коли ми чуємо словосполучення «духовна сфера життя», то в більшості людей виникає асоціація із читанням Біблії, відвідуванням храму, молитвою, щирим

виконанням Божих Заповідей, або, зрештою, із місією в далекій країні.

Але з Божого погляду це і «...так, та трішечки не так» (як завжди казав Шельменко-денщик). Адже це не відповідає тому, що записано в Слові, і тому, що Бог хотів через це зафіксоване Слово донести до людей.

- По-перше, коли ми розгортаємо Книгу книг і знайомимось, наприклад, із Псалмом 138, то можемо легко зауважити думку, яку псаломспівець хотів відкрити людям — Бог є присутнім у будь-якому куточку землі й немає місця, де би ми змогли сховатись від Нього. Навіть Боже Ім'я, яке зустрічається в Слові — Всюдиприсутній — підкреслює цю думку.
- По-друге, Бог, створивши цей світ, заснував Його на Своїх законах, які ніхто не може відмінити. Адже вони — основа буття цього континууму. Найвідоміший — закон сіяння і жнив — що ти сієш, те ти жнеш, — універсальний закон, як фізичного плану буття, так і духовних аспектів. Усі речі в цьому світі відображають красу і велич Бога і мають вказувати на Його неперехідні цінності. Пізнаючи їх, ми можемо пізнати Бога як Творця. Саме тому при творінні Бог запечатував кожен день творіння словом «добре», констатуючи факт того, що створений Ним Усесвіт вповні відображає Його задум.
- Деякі люди вказують на те, що цей світ просякнутий гріхом і не може достатньою мірою відображати Творця. Це насправді так. Проте... Часто люди уявляють, що диявол є таким собі суперником Бога, який повністю спотворює Його речі. Але ми забуваємо, що сатана, у своїй суті, був

ангелом, тобто істотою, яка сама створена й не мала можливості щось творити. Усе, що він може, — перекинувати, споганювати і паплюжити Боже творіння. Але навіть до кінця спотворити Божі закони він не може, адже на їх сторожі стоїть Сам Бог. Бо варто було би цьому статись, як увесь Усесвіт пішов би шкереберть, адже всі принципи та закони буття були створені виключно одним Богом.

- Тому одним із завдань будь-якого християнина є відкривати багатство слави і величі Бога у всіх сферах життя. І яскравим прикладом такого життя є Ісус Христос. Адже у всіх обставинах життя Він відкривав Божий задум і Його присутність у всіх, навіть дрібних ситуаціях життя.

Усі вище перераховані тези є тим контекстом життя, виходячи із якого апостол Павло пише свої слова. Він хотів, щоб церква, яка на той момент лише зароджувалась, розуміла, що питання слідування за Богом є не просто якоюсь окремою, специфічною частиною життя, а охоплює всі сфери існування людини.

Коли розпочалась Реформація, то однією із її головних тез було повернення до вивчення Слова, як основи наших стосунків із Богом. Читаючи Слово, люди мали зрозуміти, що немає якихось окремих, духовних стосунків із Богом. А цими

ТІЛЬКИ БОГ

Тільки Бог дає віру; але ти — дай свідчення.
Тільки Бог дає надію; але ти — скріпи віру своїх братів.
Тільки Бог дає любов; але ти — покажи, як треба любити.
Тільки Бог дає мир; але ти — посій злагоду.
Тільки Бог дає силу; але ти — розрадь у сумніві.
Тільки Бог дає життя; але ти — навчи жити.
Тільки Бог дає світло;
але завдяки тобі нехай воно засяє в чийось очах.
Тільки Бог є життям;
але ти — розбуди в іншому прагнення жити.
Тільки Бог робить неможливе; ти ж — зроби, що можливе.
Бог самодостатній;
але Йому подобається розраховувати на тебе.

Бразилійська пісня

Ферреро Бруно. 365 коротких історій для душі/ Бруно Ферреро. —
Львів : Свічадо, 2016. — С. 73

стосунками має бути просякнуте все життя, усі сфери людського життя і діяльності. Де б ти не був, ти можеш відкривати Бога і Його принципи. Яку би ти роботу не виконував, власне, на цьому місці ти можеш прославляти Бога. І робота — така сама сфера, де Бог може бути явлений іншим людям.

Згодом подібний підхід до життя був названий «протестантською трудовою етикою». Саме ці погляди лягли в основу подальшого розвитку таких країн, як: Німеччина, Швейцарія, Англія, США, Канада, Нідерланди, Австрія, Чехія, скандинавські країни та інші. Про цей феномен більше можна дізнатись із книги «Протестантська етика і дух капіталізму» Макса Вебера.¹

Люди, які читають Слово, знають, що Бог хоче впорядкувати все наше життя таким чином, щоб ми змогли зрозуміти Його задум і Його бачення щодо всіх речей, які нас оточують, присвятити своє життя тій професії, від якої співатиме серце — ось задум Бога для всіх людей. Адже Він створив нас із різними талантами і здібностями, з різним характером

і зовнішністю. Його задум — через це різноманіття заповнити всі потреби, які виникають на землі.

Іван Хреститель сказав, що людина нічого не може прийняти, якщо їй це не буде дане Богом.² Іншими словами, усі дані нам здібності — це дарунок Бога, який хоче, щоб ми їх використали для користі іншим. Саме це й називають «покликом». Це слово сьогодні непопулярне, адже багато людей ідуть туди, де легше вчитись, де небагато вимагають, або здобувають професію, якою в перспективі можна більше заробити, а не ту, куди кличе їх серце. Саме тому ми маємо таких лікарів, учителів, депутатів, продавців, юристів... та, що там перераховувати. Будь-яка робота за подібного ставлення буде нудною і ми її виконуватимемо абияк.

Та коли Бог обдаровує нас чимось, Він вимагає від нас дуже серйозного і вдумливого підходу до професії. З погляду Біблії, немає професії, якою не можна прославляти Бога (звісно, окрім тих, які прямо порушують Божі Заповіді). Він, даючи нам здібності, хоче, щоб в тому місці, у якому Він нас помістить, ми відображали Його волю і виконували Його заповіді.³

Це і стало основою реформованого християнства. Адже неважливо, ким ти працюєш, важливо, чи ти приймаєш Божий план на своє життя і чи втілюєш його. Ти вчитель — навчай як для Господа, ти прибиральник — наводь лад у цьому житті для Бога. Ти бізнесмен — провадь свій бізнес так, щоб прославився Бог, ти ... Власне, саме тому апостол Павло пише свої слова в контексті повсякденного життя християнина, тобто тих речей, із якими ми стикаємось щодня.

Саме таке ставлення до життя вилилось у тезу «вся слава Богові», яка стала однією із «5 Solo», тобто 5 принципів Реформації. І саме цього навчали молодих людей у школах і цей принцип лів в основу тих великих економіко-соціальних перетворень, які відбулися в західному суспільстві після Реформації.

Тож усвідомлення і втілення в навчальному процесі цього принципу вчителями — це наріжний камінь нашого майбутнього. Адже розуміння того, що я можу на будь-якому місці прославляти Бога через свою професію — це заповідь майбутніх здобутків. Саме тому Мартін Лютер доручив своєму другу й соратникові Філіппу Меланхтону⁴ організувати систему шкіл у Німеччині, щоб молоде покоління виховувалось на подібних засадах. І роль вчителя в цьому процесі важко переоцінити.

Те, якими талантами і здібностями я володію, — це царина Бога. Але те, як я ними розпоряджаюсь, у що вкладаю і чому присвячую — це виключно відповідальність людини. І розуміння того, що там, де я є, я маю бути представником Творця — буде впливати на вибір моєї професії, на мою посьвяту. Мій професіоналізм, моя посьвята, мій стан серця — це те служіння Богові, яке не менш важливе, ніж читання Слова чи відвідування храму. І проголошення через професію Божих чеснот і Божих засад, на яких, незважаючи на пануючі у світі погляди, можна розвиватись і служити іншим, стане не менш вражаючим свідченням для моїх навколишніх.

Олег Блощук,
магістр теології, викладач
народних звичаїв, свят та обрядів,
пастор євангельської християнської
церкви «Скеля» м. Рівного

² Ів. 3:27.

³ 1 Кор. 7:17, 24.

⁴ Філіпп Меланхтон (16 лютого 1497—19 квітня 1560), німецький гуманіст, теолог і педагог, євангелічний реформатор, систематизатор лютеранської теології, сподвижник Лютера.

¹ Протестантська етика і дух капіталізму / Макс Вебер; пер. з нім. О. Погорілого. — К. : Основи, 1994. — 261 с.

Християнське коріння патріотизму

Сьогодні тема любові до Батьківщини як ніколи актуальна в українському суспільстві. Перед освітянами стоїть завдання виховувати патріотизм в учнів. Найкраще робити це, звертаючись до найбільш глибоких, релігійних почуттів особистості. А для цього необхідно дослідити, що ж саме про патріотизм говорить нам першоджерело віри — Боже Слово.

Отже, спробуємо з'ясувати. Бог створив цей світ багатограним. Неймовірним розмаїттям форм і видів захоплюється кожен, хто спостерігає за природою. Саме різновиди форм створюють реальність, у якій різні організми доповнюють один одного, створюючи один спільний організм. Так само і з народами. Багатогранність — це свідчення багатства життя. Різноманітні нації, мови й культури — це прояв багатства, яке Творець вклав у цей величезний, чудовий організм, який називається людство.

Різноманітні нації, мови й культури — це прояв багатства, яке Творець вклав у цей величезний, чудовий організм, який називається людство.

Але Творець створив світ не лише багатограним, але й багатонаціональним. В 11 розділі Книги Буття читаємо оповідь про те, як утворилися нації. У цьому, сповненому символів оповіданні перед нами відкривається істина про те, що різноманіття націй, мов і культур — це серйозна перепона для поширення гріха.

Будь-який агроном чи лісник знає, що монокультура — це найкращий ґрунт для розповсюдження хвороб. Як світ природи складається з маленьких організмів, так і людство складається з сімей, націй, рас. Намагання зруйнувати національний світ безперечно потягне за собою крах сімейних цінностей. Популярний сьогодні рух глобалізму, що переслідує мету побудови всесвітнього правління й злиття всіх націй, вважає, що традиційна сім'я — пережиток минулого.

Різноманіття націй, мов і культур — це серйозна перепона для поширення гріха.

Біблія, особливо Новий Завіт, ясно говорить, що справжня вітчизна людини не в цьому житті (Флп. 3:20, Евр.11:13-16). Але наша небесна батьківщина залежить від нашого проживання на землі й особливо від того,

наскільки ми тут жили «вірою, що чинна любов'ю» (Гал. 5:6). Життя людини, згідно зі Святим Писанням, не полягає в тому, щоб склавши руки чекати вічного життя, але щоб, наслідуючи Бога, виконати своє покликання. А поклик людини — «чинити любов'ю», тобто активно й конкретно любити.

Отже, сенс життя людини — «полюби Бога... і ближнього свого як самого себе». Іноді легко любити одразу всіх людей, особливо тих, хто далеко, наприклад, жителів Африки. Але ближній — це насамперед той, хто близько: твоя сім'я, сусіди, твій народ. Любов не абстрактна, вона конкретна. Любов — це служіння. Оскільки кожна людина обмежена, то це служіння відбувається відповідно до пріоритетів. Очевидно, що пріоритет — це служити тим, хто живе близько. «Коли ж хто про своїх, особливо ж про домашніх не дбає, той вирікся віри, і він гірший від невірного» (1 Тим. 5:8). Цікаво сказано: турбота про «своїх» і про «домашніх». Ви ніколи не помічали, що слова «родина» (сім'я) в українській мові та «Родина» в російській пишуться однаково, тільки вимовляються по-різному. В самій етимології нашої мови закладено отождолення Батьківщини та сім'ї. Навіть історія Старого Завіту — це історія 12 племен (родів, сімей) Ізраїля. Історія 12 сімей стала історією народу, історія народу стала історією 12 сімей. Неможливо відділити

сім'ю від Батьківщини, тобто від людей, які ходять вулицями, від світанків та вечорів, які ти бачив у дитинстві. Ось чому християнин покликаний Богом любити не тільки свою сім'ю, але й свій народ.

Наша небесна вітчизна залежить від нашого проживання на землі і особливо від того, наскільки ми тут жили «вірою, що чинна любов'ю» (Гал. 5:6).

«Отже, патріотизм — це і є любов до свого народу. Це слово походить від латинського «patria», що означає «вітчизна». Не потрібно сплутувати патріотизм із націоналізмом (вивищуванням свого народу над іншими), чи з шовінізмом (ненавистю до інших народів), чи з расизмом (зневагою до інших рас). Патріотизм — це благородна любов до своєї країни і до всього, що її складає: до народу, до культури, до історії, до рідного пейзажу тощо.

Традиційний патріотизм має своє глибоке коріння в юдео-християнській культурі. Книги Святого Писання переповнені прикладами справжнього патріотизму. Цар Давид захоплюється красою землі, яку Бог дав для його народу. З якою любов'ю він переповідає славні та безславні події з історії Ізраїлю! У Псалмі 136 біблійний автор відкриває свою величезну прив'язаність до рідної землі: «Якщо я забуду за тебе,

На фото зображений Митрополит Андрій Шептицький, який проводить виховну роботу з молодими патріотами української скаутської організації «Пласт»

о Єрусалиме, — хай забуде за мене правиця моя!» (136:5). Чудовим прикладом патріотизму є біблійний герой Неемія. Він присвячує своє багатство, свою кар'єру, ризикує життям — усе для відновлення рідної країни.

Історія християнства свідчить про те, що справжні християни не розділяли такі поняття як служіння Богові та служіння своїй Вітчизні. Реформатори XVI ст. були одними з перших, хто залишив латинь і у своїй діяльності свідомо почав використовувати національні мови. Шведи й голландці під знаменами Реформації боролися за свою незалежність. Ми можемо однозначно сказати, що європейський багатонаціональний світ утворився саме завдяки Реформації. Багато цікавих прикладів християнського патріотизму дає нам історія Сполучених Штатів Америки. Ще до недавнього часу американці пишалися тим, що живуть у найрозвинутішій і найбільш свободолюбній країні, а все тому, що ця країна була найбільш богобояливою і благочестивою. Більшість славних моментів історії Америки пов'язано з євангельською вірою її дітей. Християни в Південній Кореї сьогодні користуються заслугою повагою, і це, як каже доктор Йонгі Чо, безпосередньо пов'язано з їхнім патріотизмом. Коли Корея була під японською окупацією, тими, хто активно виступали в боротьбі за незалежність, були саме християни.

Патріотизм — це благородна любов до своєї країни і до всього, що її складає: народу, культури, історії, рідного пейзажу.

Прикладом українського християнського патріотизму є життя митрополита Української греко-католицької церкви Андрея Шептицького. Ось як він охарактеризував християнський патріотизм: «Той християнський патріотизм не проявляється і не може проявлятися у нас ніякою політикою та не може містити в собі ніякої ненависти до наших братів іншого народу. Служняні Христовому наказові, ми любимо всі народи світу любов'ю ближнього. Ненависть супроти якого-небудь народу, чи суспільної верстви, чи стану ми вважаємо за противну Божому заповіді, і тому за шкідливу для дочасного й вічного нашого добра. Наш християнський патріотизм у тому одному, що свій нарід, нарід український, любимо християнською любов'ю більше від інших народів, та готові для нього віддати працю цілого життя й саме життя» (Декрет Архiepархіального собору «Визнання вселенської віри» та правила до декрету, 1940 р., Львів).

19 грудня 1918 р. Молебень на Софіївській площі з нагоди відновлення Української Народної Республіки. Через тиждень було сформовано Кабінет Міністрів УНР, у якому міністром освіти призначено Івана Огієнка

Іван Огієнко — це людина, яка змогла поєднати в собі духовність і патріотизм, напевно, краще за будь-кого в українській історії. Він був ученим, політичним, громадським і церковним діячем, працював міністром освіти та міністром віросповідань в уряді УНР. Найбільш наближений до оригіналу переклад Біблії українською мовою був здійснений саме ним.

Будучи урядовцем, Іван Огієнко відзначився політикою активного впровадження української мови в освітній процес і церковне життя. Зокрема, обов'язковою була вимога до єпископів — вести літургію українською мовою та призначати на церковні посади осіб, які володіють державною мовою. Міністр визначив місячний термін для прийняття української мови, зазначив: особи, що не виконають наказу, позбавляться своїх посад та будуть притягнені до відповідальності. З ініціативи Огієнка в Кам'янці-Подільському заснували курси української мови для священників, дияконів, дяків та регентів. З 1940 року І. Огієнко — митрополит Холмський і Підляський Польської Православної Церкви. У березні 1944 під час німецької окупації був обраний митрополитом Української Автокефальної Православної Церкви. Влітку 1944 року був змушений емігрувати. 1951 року обраний предстоятелем Української Греко-Православної Церкви в Канаді й митрополитом Вінніпега. На цій посаді доклав чимало зусиль для розбудови національно-культурного та релігійного життя української діаспори.

Що означає бути патріотом сьогодні? Патріот — це той, хто в першу чергу ототожнює себе зі своїм народом і бере відповідальність за свою країну. Ця відповідальність виражається в тому, що тобі не байдужа

доля твоєї Батьківщини, ти всіма силами їй служиш. Бути патріотом — це значить трудитися на благо свого народу, це також боротися зі всякою п'янкою, що намагається завадити твоєму народові здійснити своє призначення. Бути патріотом — це значить просвітлювати свій народ. Це значить робити його таким, яким хоче бачити його Бог. Християнин, що служить своїй країні, служить Богові. Але щоб правильно їй служити, потрібно її знати. Тому християнину потрібно пізнавати культуру, історію, природу, живучи у своїй країні. Християни, як ті люди, які знають Бога, який є Світлом, повинні бути найбільш освіченими людьми в країні. Їм потрібно постійно мати правильний біблійний погляд на будь-яку реальність і будь-яку подію, що відбувається в країні. Християни повинні бути людьми, які знають, яким має бути життя в їхній країні.

Патріот — це той, хто в першу чергу ототожнює себе зі своїм народом і бере відповідальність за свою країну.

Нестача здорового патріотизму — це проблема, притаманна деяким українським євангельським християнам. Якщо ситуація не зміниться, протестанти не зможуть виконати тієї місії, яку Господь призначив їм виконати на своїй землі. 📌

Ярослав Лукасик,
магістр філології,
директор Східно-європейського
Лідерського
Форуму,
голова правління
ГО «Східноєвропейська Реформація»

Жити для Божої слави

Спостерігаючи за людьми, я побачив, що кожного дня ми стараємось досягнути певної цілі. Хтось хоче заробити своїх 100 доларів, хтось хоче знайти відходи, щоб наповнити шлунок, хтось випрошує гроші, щоб купити спиртних напоїв, хтось хоче якісно зробити свою роботу, щоб його похвалили, хтось хоче зробити хоча б одну добру справу, хтось спішить помолитися...

Що ми намагаємось зробити кожного дня?

Що потрібно робити кожного дня?

Бог через пророка Ісаю відкриває людям секрет того, для чого Він їх створив (Іс. 43:5-7): «Не бійся, бо Я ж із тобою! Зо сходу згромаджу насіння твоє, і з заходу тебе позбираю. Скажу півночі: Дай, а до півдня: Не стримуй! Поприводь ти синів моїх здалека, а дочки мої від окраїн землі, і кожного, хто тільки зветься Іменням Моїм, і кого Я на славу Свою був створив, кого вформував та кого Я вчинив». Творець Усесвіту створив людину, щоб вона жила для Його слави.

Як кожного дня жити для Божої слави?

1. Жити за призначенням

Коли людина живе на землі й не виконує свого призначення, вона з плином часу деградує у своєму характері та поведінці. Бог відкрився всім людям через природу і совість, але людина вибирає життєву дорогу. Якщо вона вибирає жити не для Божої слави та починає поклонятися Божому або людському творінню, замість того щоб поклонятися Самому Творцю, Бог забирає руку благодаті від таких людей і дозволяє їм жити за бажаннями їхнього тіла. Як наслідок — усе починається з «пристойних» гріхів, а завершується гріхами Содому і Гоморри.

«Бо гнів Божий з'являється з неба на всяку безбожність і неправду людей, що правду гамують неправдою, тому, що те, що можна знати про Бога, явне для них, бо їм Бог об'явив. Бо Його невидиме від створення світу, власне Його вічна сила й Божество, думанням про твори стає видиме. Так що нема їм виправдання, бо, пізнавши Бога, не прославляли Його, як Бога, і не дякували, але зникчменіли своїми думками, і запаморочилось нерозумне їхнє серце. Називаючи себе мудrimi, вони потуманіли, і славу нетлінного Бога змінили на подобу образу тлінної людини, і птахів, і чотириногих, і гадів. Тому то й видав їх Бог у пожадливостях їхніх сердець на нечистість, щоб вони самі знеславляли тіла свої. Вони Божу правду замінили на неправду, і честь віддавали, і служили

створінню більш, як Творцеві, що благословенний навіки, амінь. Через це Бог їх видав на пожадливість ганебну, бо їхні жінки замінили природне єднання на протиприродне. Так само й чоловіки, позоставивши природне єднання з жіночою статтю, розпалилися своєю пожадливістю один до одного, і чоловіки з чоловіками сором чинили. І вони прийняли в собі відплату, відповідну їхньому блудові. А що вони не вважали за потрібне мати Бога в пізнанні, видав їх Бог на розум перевернений, щоб чинили непристойне. Вони повні всякої неправди, лукавства, зажерливості, злоби, повні заздрости, убивства, суперечки, омани, лихих звичаїв, обмовники, наклепники, богоненавидники, напасники, чваньки, пишні, винахідники зла, неслухняні батькам, нерозумні, зрадники, нелюбовні, немилостиві. Вони знають присуд Божий, що ті, хто чинить таке, варті смерті, а проте не тільки самі чинять, але й хвалять тих, хто робить таке» (Рим. 1:19-32).

Що відбувається з речами (людьми), коли їх використовують не за призначенням? Речі і люди дуже скоро псуються і втрачають свою можливість для подальшого їхнього використання за призначенням. Так, наприклад, жінка, яка живе в розпусті, не може стати нормальною дружиною для свого чоловіка: «Трясється земля під трьома, і під чотирма, яких знести не може вона: під рабом, коли він зацарює, і під нерозумним, як хліба наїстись, під розпустницею, коли взята за жінку, і невірницею, коли вижене пані своєю!» (Пр. 30:21-23).

Жити за призначенням — це кожного дня знати, що від тебе очікує Бог і максимально цього досягати. У Бога є загальне призначення для всіх людей:

- «Бо кого Він передбачив, тих і призначив, щоб були подібні до образу Сина Його, щоб Він був перворідним поміж багатьма братами» (Рим. 8:29).
- «Завжди радійте! Безперестанку моліться! Подяку складайте за все, бо така Божя воля про вас у Христі Ісусі» (1 Сол. 5:16-18).

- «Через це не будьте нерозумні, але розумійте, що є воля Господня. І не впивайтесь вином, в якому розпуста, але краще наповнюйтесь Духом» (Еф. 5:17-18).
- «Тож благаю вас, браття, через Боже милосердя, повіддавайте ваші тіла на жертву живу, святу, приємну Богові, як розумну службу вашу, і не стосуйтесь до віку цього, але перемінітьесь відновою вашого розуму, щоб пізнати вам, що то є воля Божя, добро, приємність та досконалість» (Рим. 12:1-2).

Виконуючи кожного дня Божі повеління: сповнятися Духом Святим, ставати подібними до образу Ісуса Христа, за все дякувати, безперестанку молитися, завжди радіти, роблячи добро, приємність та все досконало, так ми будемо жити для Божої слави. Біблія констатує факт про царя Давида: «Бо Давид, що часу свого послужив волі Божій, спочив, і злучився з отцями своїми, і тління побачив» (Дії 13:36). Було два моменти в житті Давида, коли він пішов проти волі Божої, — і відразу плачевна поведінка. Як тільки він визнавав свої гріхи і просив прощення, він знову робив учинки, які приносили Богові славу. І Бог називав його мужем за серцем Своїм.

Також у Бога є призначення для кожної людини, зокрема, виходячи з талантів та дарів, які Він їй дав. Апостол Павло говорить про своє призначення і призначення апостола Петра: «Навпаки, побачивши, що мені припоручена Євангелія для необрізаних, як Петрові для обрізаних, бо Той, хто помагав Петрові в апостольстві між обрізаними, помагав і мені між поганями» (Гал. 2:7-8). «На що я поставлений був за проповідника та за апостола, правду кажу, не обманюю, за вчителя поганів у вірі та в правді» (1 Тим. 2:7). Бог створив кожного із нас для певної мети, яку ми маємо знати і згідно з якою маємо жити. Це і буде життя для Божої слави.

2. Отримати знання слави Божої

Друге, що допоможе нам жити для Божої слави — це знання, які ми отримуємо від Бога через увірування в Ісуса Христа як особистого Спасителя. *«Бо ми не себе самих проповідуємо, але Христа Ісуса, Господа, ми ж самі раби ваші ради Ісуса. Бо Бог, що звелів був світу засяяти з темряви, у серцях наших засяяв, щоб просвітити нас знання слави Божої в Особі Христовій. А ми маємо скорб цей у посудинах глиняних, щоб велич сили була Божа, а не від нас»* (2 Кор. 4:5-7).

Мільярди людей брали Біблію в руки і намагалися її читати, і, на жаль, більшість так і не зрозуміла, про що читала: *«І над ними збувається пророцтво Ісаї, яке промовляє: Почуєте слухом, і не зрозумієте, дивитися будете оком, і не побачите...»* (Мт. 13:14). Тому ці люди так і не розпочали жити для Божої слави. Гріх, який вони люблять і роблять позбавив їх такої спроможності: *«Бо всі згрішили, і позбавлені Божої слави»* (Рим. 3:23). Апостоли залишивши все, пішли за Ісусом. Три роки вони бачили, як Він проповідував, зціляв людей, робив чудеса, але розум їхній був закритий для розуміння Божої слави. Ісус каже, що помре і на третій день воскресне, а апостоли після цього питають, які посадові місця вони займуть у царстві Ізраїльському (Мк. 8:31-33, 9:31-34). І тільки коли Бог *«розум розкрив їм, щоб вони розуміли Писання»* (Лк. 24:45), вони усвідомили все, про що Ісус їх навчав.

Чи розумієте ви Біблію, коли читаете або слухаєте в храмі?

Апостол Павло говорить, що Бог звелів, щоб світло засяяло в його серці (2 Кор. 4:5-7), унаслідок чого прийшло просвітлення знанням слави Божої. У 25 років я взяв Біблію до рук із великим

бажанням її зрозуміти. Як наслідок, Бог і мені послав Своє світло та просвітив знанням слави Своєї. Я цілковито усвідомив хибність свого життєвого шляху, натомість отримав розуміння правильної Божої дороги, якою потрібно рухатися далі.

Чи визнали ви себе грішними перед Богом, тими, хто жив для власних бажань, а не бажань Творця Всесвіту? Якщо так, то ви маєте великий привілей щодня читати Його Слово, щоб отримувати необхідні знання, які допоможуть жити для Божої слави.

3. Нам маліти, Ісусові зростати

Ми зможемо кожного дня жити для Божої слави, якщо послідуємо принципу Івана Хрестителя: *«Хто має заручену, той молодий. А дружок молодого, що стоїть і його слухає, дуже тішиться з голосу молодого. Така радість моя оце здійснилась! Він має рости, я ж маліти»* (Ів. 3:30). Кожного дня жити так, щоб люди бачили особистість Ісуса в наших учинках, а не наше горде «я».

Чи хочемо ми, щоб люди більше говорили про Христа, аніж про нас, дивлячись на наше життя?

Що необхідно робити, щоб цей принцип працював і в нашому повсякденному житті?

Говорити про Ісуса Христа більше, ніж про себе, своє хобі, політику й усе інше. Чим більше людина живе для Божої слави, тим більше вона буде говорити про Ісуса. Така людина буде дуже багато бачити Бога в справах, які відбуваються з нею щодня. Прийняті рішення та практичні вчинки такої людини буде звиряти з вічними цінностями. Фокусом вибору професії будуть нагороди в небі, а не гламурне життя на землі. Одруження відбудеться тільки з однією метою — зробити свого

партнера щасливим. Дітей подружжя народжуватиме для того, щоб вони прославляли Бога й мали вічне життя на небесах. Спілкуючись із людьми, такі християни будуть дотримуватись принципу — став себе нижче за інших. Їхня мова буде сповнена позитиву й позбавлена гнилих слів.

Апостол Павло — це приклад людини, яка жила для Божої слави, ось що йому допомогло так жити: *«Отаким похвалюся, а собою хвалитись не буду, хіба тільки своїми немочами. Бо коли я захочу хвалитись, то безумний не буду, бо правду казатиму; але стримуюсь я, щоб про мене хто більш не подумав, ніж бачить у мені або чує від мене. А щоб я через переважно об'явлення не величався, то дано мені в тіло колючку, посланця сатани, щоб бив в обличчя мене, щоб я не величався. Про нього три рази благав я Господа, щоб він відступився від мене. І сказав Він мені: Досить тобі Моєї благодаті, бо сила Моя здійснюється в немочі. Отож, краще я буду хвалитись своїми немочами, щоб сила Христова вселилася в мене. Тому люблю мені перебувати в недугах, у прикростях, у бідах, у переслідуваннях, в утисках через Христа. Коли бо я слабкий, тоді я сильний»* (2 Кор. 12:5-10). Коли людина слабка, їй потрібний Ісус Христос, необхідна сила Божа, а коли ми «на коні», тоді ми горді й поведимось так, ніби всі люди повинні нам кланятися. Автор Псалма 113 (114, 115) відкриває секрет, який допомагає йому жити для Божої слави: *«Не нам, Господи, не нам, але Йменню Своему дай славу за милість Твою, за правду Твою!»*

Світ сьогодні говорить: беріть від життя все, що можна. Бог говорить: живіть для Моєї слави.

Що виберемо ми?

Якщо ми вибираємо жити для Божої слави, то нам потрібно жити згідно з Божим призначенням, нам необхідне Боже відкриття Слова Божого, а також слід будувати своє життя так, щоб Ісуса було більше, а нас менше. Тільки ті люди, які живуть для Божої слави, будуть усю вічність перебувати в присутності цієї слави.

Будьте мудрими людьми, які вибирають жити для Божої слави. 📌

Любомир Турчак, сімейний психолог-консультант, пастор євангельської церкви «Дім Божий» м. Рівне

Господи, пришли мені...

Господи,
коли я голодний, пришли мені когось, кого треба нагодувати;
коли я спраглий, пришли мені когось, хто потребує води;
коли мені холодно, пришли до мене когось, хто прагне тепла;
коли я страждаю, пришли мені когось, хто прагне розради;
коли мій хрест стає тяжкий, дозволи мені ще взяти хрест інших;
коли я не маю часу, пришли мені когось, хто потребує негайної допомоги;
коли мені бракує відваги, пришли до мене когось, кого потрібно підбадьорити;
коли я хочу, щоб хтось мене зрозумів, дай мені когось, хто потребує розуміння;
коли прагну чийогось піклування, пришли мені когось, хто потребує опіки;
коли я думаю лише про себе, зверни мої думки до інших.

Ферреро Бруно. 365 коротких історій для душі/ Бруно Ферреро. — Львів: Свічадо, 2016. — С. 405-406

Асканія-Нова. Моє рідне невелике містечко. Край, де я народилася, де минуло моє дитинство та юність, де живу й працюю. Красу Асканії-Нова оспівували поети, про неї написано безліч книжок, створено величезну кількість проспектів та туристичних буклетів. То чи ж я не знайду слів, щоб прославити Бога, який створив цю красу й настановив людей, які її плекали й берегли?!

Так історично склалося, що заснували селище, розташоване у безмежному степовому краї на півдні України, не українці, а німці-колоністи. Вони вперше ступили на ці землі в грудні 1828 року, пригнавши сюди для розведення численні отари овець із далекої Саксонії. Не дуже привітно зустрів їх природа: холодом та завірюхами взимку, нестерпною спекою влітку, відсутністю життєдайних дощів. Проте суворі умови не налякали перших меш-

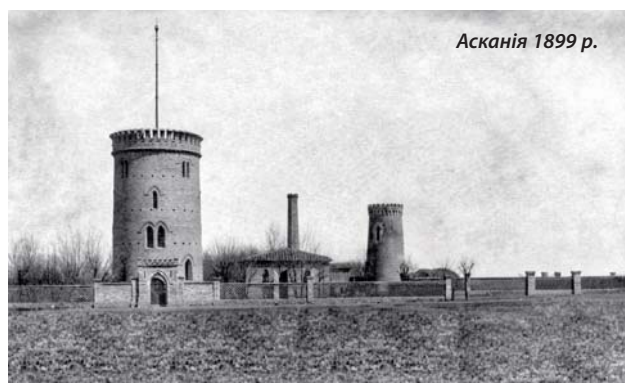

Асканія-Нова

Асканіїв, що в Саксонії, — Нова Асканія, що в перекладі з німецької мови означає «кілок із ясеня», тобто «тут мій рід, мій дім, моя земля, моє місце». В анналах історії селища назавжди збереглися такі прізвища: Велс — головний архітектор, Бандхауер — помічник архітектора, Франц Тецманн — інспектор, Кох — учитель і пастор колонії, Мандел — лікар, Мерц — лісничий, Готфрід

розбудували, це — династія Фальц-Фейнів, найвідомішим представником якої є засновник всесвітньо знаного нині заповідника «Асканія-Нова» — Фрідріх Едуардович Фальц-Фейн. Саме йому належить смілива ідея створення зоологічного та ботанічного парків, саме завдяки його зусиллям збережений цілинний неораний степ, зібрана колекція унікальних половецьких скульптур XI-XII ст., створено природничий музей із величезною кількістю експонатів. Його ім'я вписано золотими літерами на скрижалях історії Таврійського краю. Його пам'яті низько вклоняються всі мешканці та численні відвідувачі селища. Дивовижно, що німець за походженням створив перший український заповідник!

А почалося все з того, що одного разу батько дозволив сину, який пообіцяв гарно вчитися й успішно скласти вступні іспити до гімназії, побудувати вольєри для пташок. Хлопчику було всього 11 років. Він так захопився птахами, їхнім співом і красою, що колекція зростала з неймовірною швидкістю, і через десять років птахів було вже понад 50 видів. Ось так, із дитячого захоплення почалася велика справа — створення майбутнього заповідника. Хіба ж тоді, 1874 року міг хто-небудь уявити, що дитяче захоплення стане улюбленою справою всього життя. Ім'я великого натураліста, природолюбця, орнітолога

Асканія 1899 р.

Герцог Фердинанд Ангальт-Кетенський

канців степової колонії. Вони почали будувати теплі приміщення, спочатку для овець, а вже потім для себе. Робили все німці гарно й відповідально, розуміючись на будівництві, працювали багато й виснажливо, поступово пристосовуючись до непростих кліматичних умов. З'явилися школа, кірха, лікарня, вівчарні. До щойно заснованого поселення звідусіль потягнувся робочий люд. Хтось утік від панів, хтось прийшов у пошуках кращої долі.

Назвали поселенці свою колонію на честь маєтку герцога Фердинанда Ангальт-Кетенського з династії

Беме — художник, який намалював перші ескізи поселення, Бандель — майстер-тегля.

Дивуюсь, як вони змогли в неможитому краї вже через сім років мати в маєтку 25 тисяч овець, прибутку 10 тисяч талерів, будівлі для 30 сімей, молитовний зал, колодязі, готель, цегельню, трактир! Ото була працьовитість, порядок, наполегливість! І Боже благословення, бо люди ці вірили й глибоко шанували Бога.

Ще більшу славу й красу Асканії-Нова створили наступні власники маєтку, що викупили його, зміцнили,

Лютеранська кірха, збудована 1890 р., знищена 1925 р.

Біосферичний заповідник «Асканія - Нова» ім. Ф. Е. Фальц-Фейна НААП

Інститут тваринництва степових районів ім. М. Ф. Іванова «Асканія-Нова» — Національний науковий селекційно-генетичний центр з вівчарства

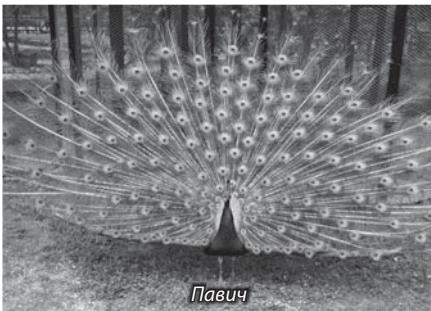
Пам'ятник Ф. Е. Фальц-Фейну.
Скульптор Дмитро Тугарінов

носить сьогодні Біосферний заповідник «Асканія-Нова».

Та й це ще не все. Коли Фрідріху виповнилося 20 років, юнак висуває неординарну для свого часу ідею — заповідання цілинного неораного степу. Він бачив, з якою швидкістю зникає степова краса, унікальна рослинність, цілющі трави, що лікували людей від усіляких хвороб, зрозумів необхідність збереження рослинного світу Таврійського краю.

Сьогодні територія понад 11 тисяч гектарів є єдиним у Європі резерватом типчакково-ковилового степу. Це природне ядро заповідника, наукова лабораторія, якою опікується така солідна міжнародна інституція як ЮНЕСКО. Для теперішніх і майбутніх поколінь — неоціненний дар, який треба берегти з такою ж завзятістю, яка свого часу була притаманна засновнику заповідника.

Коли йдеться про ботанічний парк, ініціатором заснування якого також є Фрідріх Едуардович, знову дивуєшся, з якою сміливістю та відданістю взяли-ся люди за висадку дерев в умовах посушливого клімату, не маючи жодного прикладу, досвіду, не знаючи, чи приживуться тут ті 220 видів саджанців, над якими ставили намети, захищаючи їх від палючого сонця й пронизливого вітру. У віці 25 років він закладає зрощуваний парк, здивувавши і вразивши членів журі на Міжнародній виставці у Парижі системою поливу по ариках, самостоюком. Зараз парк Асканії-Нова є пам'ятником садово-паркового будівництва кінця XIX ст. та пам'ятником самому Фрідріху Фальц-Фейну. З вдячністю вбирається парк кожної весни у своє розкішне зелене вбрання,

Павич

Асканійські коні Пржевальського

нагадуючи численним відвідувачам заповідника та мешканцям селища про той подвиг, що здійснили люди в степу під керівництвом видатного охоронця природи. Господь завжди благословляє старанну працю, адже це виконання Його повеління, даного людям ще в раю — порати землю, доглядати насаджений і заселений тваринами Едемський рай.

Сьогодні парк — улюблене місце відпочинку й прогулянок місцевих жителів. Відвідування парку з часів Фальц-Фейна є безкоштовним. Який величний подарунок з метою виховання любові до природи! Стежками

Російський цар Микола II, який у квітні 1914 року відвідав заповідник «Асканія-Нова», невдовзі написав своїй матері: «Там живуть різні олені, кози, антилопи гну, кенгуру й страуси цілорічно під відкритим небом і теж разом. Дивовижне враження, ніби картина з Біблії, ніби звірі вийшли з Ноевого ковчегу».

парку ходила змалечку на екскурсію з вчителями. Мене все там дивувало: сіруватий таємничий грот, старовинна вежа, вікові дерева, ажурна огорожа парку, величезна степова галявина, на якій гордо височать сосни! Потім почала працювати екскурсоводом. Дізнавшись багато цікавого про історію селища, про родину Фальц-Фейнів, про тварин, що мешкають у напіввільних умовах, про рослини дендропарку, ще більше полюбила свій невеличкий населений пункт.

Тепер усе рідне: дуб-велетень біля ставка, чарівні тополі та берізки, латаття, на якому дрімають у спеку маленькі жабки, верби біля чумацького

Шість сосен

Грот

колодязя, горді павичі, які гуляють собі вільно алеями зоопарку, задумлива дівчина, що з глечика ллє воду, ніби поливаючи квіти. До речі, це найромантичніший пам'ятник селища. Є така легенда. Засновник заповідника, молодий Фрідріх, палко покохав служницю, яка працювала в маєтку. Вони були разом тієї ночі, коли вона загинула. Він так і не зміг забути її, на її честь встановив пам'ятну скульптуру «Дівчина з глечиком» або фонтан «Серафима». Неподалік, але вже 2009 року було встановлено пам'ятник Фрідріху. Вони тепер майже поруч, але знову не разом. Ось така сумна історія втраченого кохання.

Є ще одна невиліковна рана в історії селища. Про неї нагадує пам'ятник 15-ти парашутистам, які були страчені фашистами в жовтні 1941 року. На превеликий жаль, імена хоробрих десантників залишаються невідомими. Біля підніжжя монументу завжди квіти від вдячних жителів селища.

Отже, я маю чим пишатися. Дякую Господу за те, що я народилася тут. Упевнено стверджую: я люблю свою Асканію. Полюбіть і ви моє селище так, як люблю його я. Приїздіть до нас, щоб переконатися, що дива на світі трапляються завдяки невичерпній любові до всього живого, розумному використанню можливостей природи, виснажливій праці людей, їхнім працьовитим рукам і люблячим серцям.

Якими б визначними місцями не славилася Асканія-Нова, але головним її скарбом, на мій погляд, є мешканці, які в різні роки зробили й роблять свій внесок у розбудову заповідника та селища. Тож я пишаюся не тільки красою природних скарбів, а й своїми земляками, які плідно працюють на славу Божу. 🌿

**Людмила
Ташкевич,**
учитель основ
християнської
етики
НВК Асканія-
Нова-гімназія,
Чаплинський р-н,
Херсонська обл.

ДУХОВНЕ СВЯТО НА РІВНЕНЩИНІ

3 вересня 2017 р. тисячі людей відвідали культурно-археологічний центр «Пересопниця», що на Рівненщині, для того щоб помолитися за Україну й відзначити 500-річчя Реформації. В урочистостях узяли участь очільники церков різних конфесій Рівненської області, представники влади, науковці та віряни.

«Цьогоріч весь християнський світ відзначає ювілей потужного духовного відродження. Україна, як справжня європейська країна, не стоїть осторонь. Відповідний Указ підписав Президент України Петро Порошенко. Місцем духовного свята не випадково стала Пересопниця. Півтисячі років тому тут було написано відоме на весь світ Пересопницьке Євангеліє, на якому українські Президенти присягають перед народом, — звернувся до присутніх голова Рівненської облдержадміністрації Олексій Муляренко. — Сьогодні Україні потрібна духовна підтримка, духовне зростання, а саме на таких заходах і відбувається це духовне зростання і духовне об'єднання. І ми розуміємо під час таких заходів, що неважливо, як називається церква. Бог єдиний, і важливо, щоб люди йшли до Нього».

З доповідями щодо історичних аспектів реформаторського руху та впливу його на релігію, освіту та суспільне оновлення європейських країн, зокрема й України, під час

У своїх зверненнях до присутніх священники різних конфесій були однастайними у тому, що подія 500-літньої давнини має позитивні наслідки в сьогоденні для Церкви, життя християн та духовного зростання України.

Старший єпископ Церкви християн віри євангельської Михайло Паночко сказав: «Сьогодні, коли Україна переживає особливі труднощі, ніщо так не зціляє людські душі, як Боже Слово, ніщо так не зміцнює віру, як Боже Слово, ніщо так не єдне і не збагачує духовно, як Боже Слово, тому я вважаю, що це найактуальніший захід, який слугує об'єднанню церков, порозумінню між собою і духовно-моральному підйому нашої нації».

На запитання, яким чином такі заходи впливають на відродження української національної свідомості, Сергій Монелюк, ректор Київського біблійного інституту, відповів: «Що таке Реформація? Це повернення до витоків, до першопочатків, а ми читаємо в Слові Божому, що Церква була єдина, а тому, коли ми маємо ось таку багатоконфесійну палітру учасників, то це, по-перше, об'єднує, по-друге, це формує нас у такому настрої, що ми, українці, єдина нація, ми єдині».

Його підтримав секретар єпархіального управління УПЦ КП Сергій Лучанін: «Христос сказав Отцю Небесному: як Ти в Мені, Я в Тобі, щоб вони в нас були одно», тобто український народ має бути єдиним. Єдиним вірою, єдиним ідеєю, єдиним любов'ю до рідної землі. Коли ми єдині, ми переможемо всі труднощі, зокрема й війну на Донбасі, і будемо крокувати до квітучої заможної держави України».

«Реформація — це не захід, це процес. Духовна реформація потрібна кожній людині в Україні. Людина змінюється, коли Господь входить у її серце. Людина змінює церкву, а церква впливає на суспільство, а тоді в суспільстві панує мораль, розвивається економіка й зростає благополуччя», — зазначив Віктор Боришкевич, єпископ Церкви християн віри євангельської Рівненської області.

Такі позитивні зміни в житті можливі лише завдяки вірі в Ісуса Христа, який сказав: «Я прийшов, щоб ви мали життя, і подостатком щоб мали» (Ів. 10:10).

Надія Доля

науково-практичної конференції «Реформація: український контекст» виступили: перший проректор з навчально-наукової роботи НаУ «Острозька академія», професор Петро Кралюк, ректор Київського біблійного інституту Сергій Манелюк, провідний науковий співробітник відділу історії та практичного релігієзнавства Відділення релігієзнавства Інституту філософії імені Г. С. Сковороди НАНУ, професор Петро Яроцький, професор НаУ «Острозька академія» Василь Жуковський.

Дослідження щодо впливу біблійних цінностей на економічний розвиток та успішність країн презентувала доктор філософії з економіки, одна з авторів книги «Реформація. Успіх Європи і шанс для України», лауреат Премії Президента України для молодих учених Ольга Романенко.

ПЕРШИЙ УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ МОЛИТОВНИЙ СНІДАНОК

16 вересня 2017 р. в Університеті менеджменту освіти Національної академії педагогічних наук України відбулася непересічна подія — науковці з різних університетів України та їхні зарубіжні колеги зібралися за круглим столом для молитви та роздумів над Нагірною проповіддю Ісуса Христа.

Захід відбувався за ініціативою Асоціації вчених-християн України та професора кафедри педагогіки, управління та адміністрування, академічного наставника магістратури за спеціальністю «Християнська педагогіка у вищій школі» Навчально-наукового інституту менеджменту та психології УМО НАПНУ Ірини Сіданіч. Серед присутніх були викладачі,

юристи, журналісти, психологи, магістри з християнської педагогіки, економісти та представники державного управління.

Оскільки зустріч відбувалася вранці, її неофіційно назвали «молитовним сніданком».

Почесним гостем заходу був Джордж Роллер — доктор юридичних наук, засновник Центру державотворення ім. Кеннеді при Парламенті США. Він розповів, що в історії США Біблія відіграла ключову роль в успішному становленні країни, тому й досі парламентарі та державні діячі збираються разом, щоб читати та досліджувати її, приймаючи важливі рішення. Відтак Джордж Роллер відповів на запитання організаторів молитовного сніданку.

— Як саме Біблія вплинула на державотворення в США?

— Наша урядова система заснована на принципах і цінностях Реформації. Одна з восьми картин, які прикрашають будівлю нашого Конгресу, зображає палігримів, які вивчають Біблію на кораблі перед тим, як відплисти в Новий Світ. І оскільки ця картина дуже великого розміру, ми навіть можемо побачити, яку саме Біблію вони читали і що зображено на ній. Це була реформатська Женевська навчальна Біблія.

Від самого початку засновники нашої держави знали, що серце людини грішне. Вони вважали, що вся влада не може концентруватися в одних руках, адже в такому разі корупція

Реформація продовжує впливати на наше суспільство кожного дня. Зараз у Вашингтоні відкривають музей Біблії. Це буде найсучасніший із технологічного погляду музей у світі. Він показуватиме вплив Біблії на всі сфери життя: освіту, мистецтво, музику, культуру, економіку, юриспруденцію, літературу тощо.

— Як, на Вашу думку, звичайні люди, наприклад, учителі, науковці, можуть впливати на політичні процеси в країні?

— Хочу зачитати вам текст із Біблії — культурний мандат від Бога: «І поблагословив їх Бог, і сказав Бог до них: Плодіться й розмножуйтеся, і наповнюйте землю, оволодійте нею, і пануйте над морськими рибами, і над птаством небесним, і над кожним плазуючим живим на землі!» (Бут. 1:28).

Бог дав нам цю землю й очікує, що ми будемо керувати нею згідно з Його принципами. І ми, християни, повинні бути задіяні в усіх сферах життя.

На жаль, у XX ст. багато віруючих людей вирішили зробити крок назад від державотворчих процесів і публічного життя, мовляв, «це не духовна сфера, де ми можемо впливати. І взагалі, політика — це брудна справа». І тому багато християн пішли з політики, зі сфер медіа й освіти. У результаті, звичайно, виник вакуум, який заповнили атеїсти і секуляристи. На жаль, ми ще досі оговтуємося від наслідків цього. Тому я заохочую вас заходити в усі сфери, наскільки це можливо, щоб впливати. Християни покликані бути «сіллю землі» і «світлом для світу», який просто руйнується на очах.

Згідно з Божим повелінням, ми повинні молитися про владу, незалежно від того, подобаються нам політики, чи ні. Але як ми можемо молитися про них, якщо не знаємо, хто вони і в що вони вірять? Тому ми повинні співпрацювати з владою, доносити свою думку, наприклад, через електронні листи, телефонні дзвінки чи в інший спосіб.

Надзвичайно важливо писати колективні листи-звернення: від імені вашого факультету, кількох сімей, церкви тощо. Я працюю в Конгресі. Коли члени Конгресу отримують лист від однієї особи, вони вважають, що так думає ще приблизно 5 тис. осіб, які просто не пишуть листів. Таким чином, якщо вони отримують один лист від мене, то думають: «Це не дуже важливо, напевно, лише 5 тис. осіб думають так». Але коли я прошу моїх друзів, колег, родичів чи членів церкви, і ми всі пишемо листи, виражаючи одну й ту саму думку чи прохання, то в Конгресі думають: «О, це важливо». Бо ми вже представляємо 25-30 тис. осіб.

Ще одна можливість впливу — це організація молитовних зустрічей на різних рівнях. Кожен із вас може розпочати молитовну групу на тому місці, де ви працюєте. Можна починати групи з вивчення Біблії або навіть заснувати маленьку церкву в стінах такого університету, як цей. Наприклад, на сайті tcbsc.сс представлена церква, яка утворилася в стінах університету в штаті Іллінойс, університету, в якому я навчався. Це просто

неминує. Тому вони вирішили розділити владу на три гілки: законодавчу, виконавчу та судову. Окрім того, законодавча гілка мала ділитись ще на дві: сенат і палата представників. А також була створена система балансування — одна палата контролює іншу, щоб жодна з гілок не переважала в парламенті, тобто були підзвітні одна одній.

Оскільки наші засновники досліджували Біблію, вони усвідомлювали, що Бог підтримує приватних підприємців, тому потрібно надавати можливості для їхнього розвитку. Звичайно, з цього і походить ідея підприємництва.

Наші закони підтверджують ідеї Реформації про індивідуальність людини і про те, що ми створені за образом Божим. Життя кожної людини має цінність. Тому наші закони проголошують, що ми повинні поважати одне одного, і що всі ми рівні перед законом. І, як результат втілення ідей Реформації, ми маємо розвинену країну, в яку всі хочуть приїхати, усі хочуть скористатися перевагами, яких наша країна досягла.

Навіть коли в суспільстві США існувало таке зло, як рабство, саме християни, які були при владі, виступали проти цього: президенти Джон Адамс, Авраам Лінкольн — сильні християни, які докладали багато зусиль, щоб подолати це ганебне явище.

За мого життя було ще одне ганебне зло — проблема розділення людей за кольором шкіри. Але знову Бог використав Своїх людей, християн, таких, як Мартін Лютер Кінг, які на основі Писання вчили, що це неправильно.

дивовижно: рух, який розпочався з мого університету, згодом розповсюдився по всій Америці.

— Чим Ви займаєтеся в Конгресі США?

— Останні 14 років працюю в християнському центрі державного управління, який має на меті: ділитися Доброю Новиною з лідерами, які при владі; допомагати їм зростати у вірі й ставати зрілими християнами через проведення тренінгів з вивчення Біблії, душеопікунських бесід; доносити до людей, що головне — не утриматися при владі, а жити згідно з християнськими цінностями, перебуваючи при владі.

Ми віримо, що майбутнє нашої країни залежить від чесності та моральних якостей наших лідерів. Тому ми створили нагороду, яку кожного року даємо людям, які показали у своїй роботі досвідченість, чесність і посвячення своїй справі. Ми назвали цю нагороду «Відзнака християнина і громадсько-го діяча».

Біблія говорить: «Блаженний той народ, у якого Бог є Господом, Верховним Правителем».

*Ірина Сіданіч, доктор педагогічних наук,
професор Університету менеджменту освіти НАПНУ*

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ ПОДЯКИ

17 вересня 2017 р. в Києві, на Хрещатику — у самому серці нашої країни — відбулося Перше Всеукраїнське Свято Подяки Богові.

Біблійна історія свята бере початок ще зі Старого Завіту, коли Бог дав повеління Своему народу:

«Стережися, коли ти будеш їсти й наситишся, і добрі дома будуватимеш, а худоба твоя велика та худоба твоя мала розмножиться, і срібла та золота розмножаться тобі... щоб не забув ти Господа, Бога свого... щоб ти не сказав у серці своїм: «Сила моя та міць моєї руки здобули мені цей добробут» (Повт. Зак. 8:11-17).

Це застереження Бог дав ізраїльському народові, коли вивів його з єгипетського рабства. Саме тоді, аби пам'ятали Господа та Його благословення, Він повелів святкувати День подяки.

«Будеш дотримувати свята жнив первоплоду праці твоєї, що сієш на полі. І свята збирання при закінченні року, коли ти збираєш з поля працю свою... Початки первоплоду твоєї землі принесеш до дому Господа, Бога твого» (Вих. 23:16-19).

Це був приклад для інших народів. Минуло понад 3500 років, але Бог — той самий: робить для нас добро й очікує натомість щирої віри та вдячності.

Вдячна людина притягує до себе. Так само Богові приємний той, хто вдячний і покладається на Нього. Розуміння цього відчиняє двері для Божого благословення.

Українці, як і інші народи, мають давні традиції святкування збору врожаю. Але чи багато людей дякують за нього саме Богові?

Хорошим прикладом для нас можуть бути інші народи, які добрі традиції утвердили як всенародне державне свято. Наприклад, 31 січня 1957 р. парламент Канади проголосив: «Загальний День подяки Всемогутньому Богові за щедрий врожай, яким благословенна Канада, святкувати в другий понеділок жовтня». Цей народ прийняв свідоме рішення дякувати Всемогутньому Богові!

В Україні концепція проведення Дня подяки Богові на загальнонаціональному рівні була представлена на зустрічі

Всеукраїнської Ради Церков із Президентом України 3 березня 2006 року. Але ця ініціатива ще не має офіційного визнання.

Цьогорічне Свято подяки відбулося за таким порядком: ранкове богослужіння; протягом дня фестиваль соціальних проектів, розіграш подарунків, розваги та конкурси для всієї родини, вуличний кінотеатр; увечері виступ мотиваційного спікера Ніка Вуйчича та масштабний концерт за участі відомих виконавців.

Щоб краще передати дух свята — поділюся деякими особистими спостереженнями.

Перш за все — організація доїзду всіх охочих узяти участь у Дні подяки з усіх куточків України, зокрема із окупованих «ДНР» і «ЛНР». Наприклад, невелика молода церква «Примирення» з м. Рівне замовила автобус на 26 місць. Кожен дорослий пожертвував на проїзд і харчування по 300 грн., а підлітки — по 150 грн. Рано-вранці, о 4.00, делегація виїхала з Рівного в напрямку Києва, і дорогою ми бачили, як у тому ж напрямку їхало багато автобусів із делегаціями інших церков з усіх областей Західної України. Зупиняючись на стоянках біля АЗС, ми мали можливість спілкуватись і радіти гарній погоді, якою Бог нас поблагословив у цей ранок, і такому потужному руху християн на Свято подяки до Києва.

Прибувши в столицю близько 9.00, ми побачили центр міста, переповнений людьми. На сцені урочисто грав оркестр. Рівно о 10.00 святкове богослужіння розпочалося.

У святі взяли участь священнослужителі — представники різних євангельських церков України. Звучала проповідь Божого Слова, молитви. Служіння супроводжувалося виступом зведеного хору, оркестру, співочих гуртів. На завершення на сцену вийшли представники всіх церков, які були задіяні у Святі подяки, і урочисто, перед усім народом, здійнявши руки догори, молилися Богові, дякуючи Йому і за хліб насущний — рясний врожай, яким Бог поблагословив Україну, і за хліб духовний — Боже Слово, за владу і уряд у нашій країні, за мир і припинення війни, за любов Божу, явлену в Ісусі Христі, і спасіння, подароване нам Господом.

Уже пізніше, побачивши фото в соцмережах, я зрозумів, наскільки багато людей — до 150 тисяч за деякими підрахунками — узяли участь у цьому ранковому служінні. Після нього — представлення соціальних проєктів: на Хрещатику — від міської адміністрації до Майдану Незалежності. Добре запам'ятались експозиції Українського Біблійного Товариства, служіння «Подорож по Біблії», намет і святкові столики для сімейних пар — тут можна було взяти участь у конкурсі й отримати приз, кілька різних спортивних майданчиків для дітей — флорбол, крокет; розваги для дорослих — благодійне підтягування (збір коштів для хворих), перетягування джипу на швидкість — для чоловіків, фітнес — для жінок.

У різних місцях цього загального дійства стояли намети, де кожен охочий мав можливість отримати Євангеліє, про яке апостол Павло сказав: «Це сила Божя на спасіння кожному, хто вірує...» Багато дорослих, молоді та підлітків скористались цією нагодою. В одному з наметів можна було сфотографуватись із великою гарною Біблією, кожний розділ якої надрукований іншою мовою світу. Для своїх синів і донечок можна було придбати дуже гарні ілюстровані Дитячі Біблії.

Також було представлено роботу християнських медичних центрів, служінь для дітей-сиріт, військових капеланів. І тут і там пригощали цукерками, спраглим пропонували склянку води (мінеральної або солодкої), учасники конкурсів і змагань отримували призи й подарунки. Весь Хрещатик був переповнений позитивними емоціями, — і це було чудово для всіх разом і для кожного зокрема. Друга частина програми, як і перша, вдалась на славу Богові!

Вечірня програма розпочалася концертом (перші місця перед сценою було відведено людям з особливими потребами) і виступом промовців з України і США. Серед них двоє всесвітньо відомі: Йосип Бондаренко — в'язень радянських тюрем, переслідуваний тоталітарним режимом за віру в Бога й активну громадянську позицію, і Нік Вуйчич — християнський проповідник, людина-легенда, який народився без рук і без ніг, але незважаючи на це, через свою віру в Бога й бажання служити іншим, став одним із найвідоміших людей нашої планети.

Одними з перших слів Ніка Вуйчича були: «Слава Богові!» Потім він на власному прикладі розповів, як важливо кожному з нас мати живу віру в Бога. «Будуть конфлікти, образи, приниження і бажання втекти від усього цього. І все ж Бог навчає нас прощати і жити надією на те, що любов до ближнього перемаже всі перепони». Нік повірив Богові й довірився Йому. Це змінило все його життя. Тепер він має багато зустрічей по цілому світу (67 країн, 2000 авіаперельотів). У Ніка та його дружини двоє синів, а невдовзі має народитися дівчинка.

Свято подяки завершилось ще однією спільною молитвою. Це була одночасно і молитва подяки Богові, і молитва благословення України й українців.

До Рівного ми повернулися близько другої години ночі. Майже доба нашого життя була присвячена цьому надзвичайному Першому Всеукраїнському Святу подяки, за що ми щиро вдячні Богові!

Аркадій Сльоза

НОВИЙ ЗАКОН УКРАЇНИ ПРО ОСВІТУ: ДУХОВНА СКЛАДОВА

5 вересня 2017 р. Верховна Рада України ухвалила новий Закон «Про освіту». 25 вересня він був підписаний Президентом України і 28 вересня набув чинності. Це базовий Закон, у відповідності до нього мають бути ухвалені окремі закони «Про дошкільну освіту», «Про загальну середню освіту» тощо.

«Очікуваними результатами прийняття Закону України «Про освіту» є створення системи освіти нового покоління, що забезпечить умови для здобуття освіти всіма категоріями населення України, ефективної системи забезпечення всебічного розвитку людини та сприятиме істотному зростанню інтелектуального, культурного, духовно-морального потенціалу суспільства та особистості», — прописано у пояснювальній записці.

У новому Законі зберігається важливість духовної складової, яка разом із іншими визначає розвиток особистості. У першому реченні Закону «Про освіту» зазначено: «Освіта є основою інтелектуального, духовного, фізичного і культурного розвитку особистості, її успішної соціалізації, економічного добробуту, запорукою розвитку суспільства, об'єднаного спільними цінностями і культурою, та держави...»

Стаття 31 Закону унормовує особливості відносин між закладами освіти та політичними партіями (об'єднаннями)

і релігійними організаціями. Зокрема, у наступних частинах прописано, які заклади мають право визначати релігійну спрямованість власної освітньої діяльності:

1. Державні та комунальні заклади освіти відокремлені від церкви (релігійних організацій), мають світський характер.

2. Приватні заклади освіти, зокрема засновані релігійними організаціями, мають право визначати релігійну спрямованість власної освітньої діяльності.

4. Керівництву закладів освіти, педагогічним, науково-педагогічним і науковим працівникам, органам державної влади та органам місцевого самоврядування, їхнім посадовим особам забороняється залучати здобувачів освіти до участі в заходах, організованих релігійними організаціями (крім закладів освіти, визначених частиною другою цієї статті) чи політичними партіями (об'єднаннями), крім заходів, передбачених освітньою програмою.

5. Керівництву закладів освіти, органам державної влади та органам місцевого самоврядування, їхнім посадовим особам забороняється залучати працівників закладів освіти до участі в заходах, організованих релігійними організаціями (крім закладів освіти, визначених частиною другою цієї статті) чи політичними партіями (об'єднаннями).

Статтею 55 у частині 4-й закріплюється право батьків виховувати своїх дітей відповідно до власних релігійних і філософських переконань:

4. Держава надає батькам здобувачів освіти допомогу у виконанні ними своїх обов'язків, захищає права сім'ї.

Органи державної влади та органи місцевого самоврядування мають поважати право батьків виховувати своїх дітей відповідно до власних релігійних і філософських переконань, а суб'єкти освітньої діяльності мають враховувати відповідні переконання під час організації та реалізації освітнього процесу, що не повинно порушувати права, свободи та законні інтереси інших учасників освітнього процесу.

Ураховуючи вищезгадані норми нового Закону «Про освіту», викладання курсу «Основи християнської етики»

в державних та комунальних закладах освіти залишилося на тій самій позиції, що й раніше. Тобто, здійснюється на факультативних засадах за наявності відповідного бажання та волевиявлення з боку батьків (батьки пишуть заяву щодо вибору факультативного курсу «Основи християнської етики» на ім'я директора загальноосвітнього навчального закладу).

Відповідно до наказу Міністерства освіти та науки від 20.02.2002 р. № 128 та листа заступника Міністра освіти і науки від 18.08.2005 р. № 1/9-436 для запровадження такого викладання у міській місцевості необхідно 8 охочих учнів, а у сільській місцевості — 4 учні. Групи комплектуються з одного або паралельних класів.

*Ольга Тицька, журналіст,
редактор і ведуча Світлого радіо ТРК «Емануїл»*

ДЕНЬ ДОШКІЛЛЯ

22 вересня 2017 р. у Київському палаці дітей та юнацтва відбувся урочистий захід, присвячений Всеукраїнському дню дошкільної освіти. На конференцію прибули делегації з усіх областей України — вихователі й музичні керівники, методисти й завідувачі ДНЗ, представники міських, районних і обласних відділів та управлінь освіти, які працюють на ниві дошкільної освіти України (всього близько 800 осіб).

З вітальним словом до учасників конференції звернулася міністр освіти України Лілія Гриневич. Вона подякувала присутнім за їхню натхненну працю з виховання підростаючого покоління українців і вручила багатьом присутнім подяки та грамоти. Організатором та ідейним натхненником заходу вже багато років є Тамара Панасюк — начальник відділу дошкільної освіти Департаменту загальної середньої та дошкільної освіти МОН України.

Минулого року редакція «Слово вчителю» вперше була запрошена й представлена на цьому форумі. У № 4 за 2016 р. у рубриці «Погляд фахівця» надрукована стаття «Говоріть дітям про Бога», у якій Тамара Вікторівна висловила своє переконання: «Дуже важливо змалечку, з перших років життя формувати світогляд дитини на християнських цінностях».

Хочемо відзначити співпрацю МОН України з Всеукраїнським благодійним фондом «Східноєвропейська гуманітарна місія» щодо поширення в освітніх закладах навчально-методичної літератури з духовно-морального виховання дітей на основі християнських цінностей. І на цьому заході була представлена високоякісна поліграфічна продукція — методичні рекомендації для педагогів та вихователів, а також вручені дипломи від імені фонду представникам міністерства та обласних управлінь освіти, де ця праця проводилася найактивніше.

Захід вирізнявся високим рівнем підготовки промовців — галузевих працівників, представників дошкільної освіти Білорусі, мотиваційного спікера-психолога, доктора педагогічних наук Геннадія Чепурного, який підготував кілька відеопрезентацій про збереження духовної рівноваги педагогами в різних обставинах життя, а також про те, як діти, на відміну від батьків, готові приймати у своє коло спілкування однолітків з особливими потребами.

Під час конференції також була можливість презентувати освітянам часопис «Слово вчителю».

Аркадій Сльоза

МОЗКОВИЙ ЦЕНТР

впровадження та поширення предметів духовно-морального спрямування

Серед дев'яти ключових компонентів у формулі нової української школи на третьому місці — наскрізний процес виховання, який формує цінності [1, 7].

«Виховний процес буде невід'ємною складовою всього освітнього процесу і орієнтуватиметься на загальнолюдські цінності, зокрема морально-етичні (гідність, чесність, справедливість, турбота, повага до життя, повага до себе та інших людей), соціально-політичні (свобода, демократія, культурне різноманіття, повага до рідної мови і культури, патріотизм, шанобливе ставлення до довкілля, повага до закону, солідарність, відповідальність).

Нова школа буде плекати українську ідентичність» [1, 19].

**«Навчай юнака на початку його шляху,
і він, коли й поstarіє, не зверне з нього»
(Пр. 22:6)**

Яку ж роль у поширенні предметів духовно-морального спрямування відіграють методичні кабінети, зокрема, районні? Слід виділити три напрями роботи методичного кабінету з цього питання:

- інформаційний;
- методичний;
- координаційний.

Добрі справи поширюються в суспільстві, хоч і повільно, але наполегливо. І важливу роль у їх поширенні відіграє інформаційна робота, яку здійснює методичний кабінет, учителі християнської етики серед батьків, учнів, керівників шкіл.

**«На початку було Слово...»
(Ів. 1:1)**

Інформаційна робота

Хочу зазначити, що основних проблем на шляху впровадження курсів духовно-морального спрямування в навчально-виховний процес дві. Перша — інформаційна, і лежить вона в площині законодавства. Суть її виражається фразою «Церква і релігійні організації в Україні відокремлені від держави, а школа — від церкви» [2, ст. 35]. Більшість людей, зокрема й керівники шкіл, курс усе ще сприймають як релігійну пропаганду в школі. Аргументами проти такої позиції є повна інформованість про курс, його міжконфесійний характер, джерело знань — Біблія.

Перш за все, спочатку до відома керівників шкіл, а через них — до відома батьків доводиться:

- повна й достовірна інформація про мету та завдання курсу;
- відмінність духовно-морального курсу від релігійного вчення;
- міжконфесійний характер курсу;
- його добровільність та викладання педагогом, а не священиком (навіть у селі люди належать до різних конфесій і релігійних напрямів і, щоб не провокувати конфлікти, цей курс повинен викладати педагог, який є віруючим і дотримується принципу міжконфесійності).

Друга проблема — навчальні плани. Фінансування варіативної складової, за рахунок якої читається курс, недостатнє. Дуже часто коштів не вистачає й школи змушені відмовлятися від впровадження цього курсу. (Недоліком інваріантної складової є необхідність 100 % згоди батьків класу й оцінювання предмета. Як і що оцінювати? Знання чи компетентність?..) У планах спеціалізованих шкіл уся варіативна складова відводиться на підсилення спеціалізації.

Впровадження нового предмета викликає до нього більш посилену увагу з боку батьків, громадськості. Якщо предмет добровільний, показником успіху є його наступність у новому навчальному році й кількість охочих. Інформація серед батьків поширюється дуже швидко.

Методична робота

Складовими успіху є: підбір і підготовка вчителя (про що вже говорилось), забезпеченість викладання предмета навчально-методичною літературою, компетентність учителя, його фахове вдосконалення. Це і є методичний супровід навчального процесу, який виконує методичний кабінет.

Підбір учителя і його підготовка — це співпраця адміністрації школи, районного методичного кабінету та обласного інституту післядипломної освіти педагогічних працівників.

Ця підготовка — лише початок. Фахове вдосконалення вчителів відбувається на засіданнях районного методичного об'єднання та семінарах-практикумах. Зазвичай ми практикуємо зустрічі з представниками різних конфесій та релігійних організацій для розширення знань про християнство, пояснення тих чи інших текстів Біблії, ділимося новинками літератури, методичними знахідками у викладанні курсу, адже він має свою специфіку.

Також районний методичний кабінет організовує відвідування делегаціями району всеукраїнських заходів духовно-морального спрямування. До прикладу, звенигородські освітяни брали участь:

- 16.04.2015 р. у Всеукраїнській науково-практичній конференції «Християнські цінності як складова духовно-морального виховання громадянина України» (м. Черкаси, ЧОІПОПП);
- 15.03.2017 р. у засіданні Громадської ради з питань співпраці з церквами та релігійними організаціями при Міністерстві освіти і науки України (м. Черкаси, ЧОІПОПП);
- 23-25.06.2017 р. у I Всеукраїнському з'їзді педагогів з предметів духовно-морального спрямування (м. Острогов Рівненської обл.).

Координаційна робота

З методичним супроводом навчального процесу тісно пов'язана координаційна робота, яку здійснює методичний кабінет.

З метою забезпечення закладів освіти відповідною літературою районним методичним кабінетом було налагоджено контакти з Національним університетом «Острозька академія», видавництвом ТОВ «Літера ЛТД», ВБФ «Східноєвропейська гуманітарна місія», благодійними організаціями «Звенигородщина — територія добра і милосердя», «Черкаський

міський батьківський комітет духовної опіки шкіл», Черкаським міським методичним кабінетом.

На сьогоднішній день усі загальноосвітні навчальні заклади району, у яких викладається предмет християнської етики, забезпечені навчальною і методичною літературою на 90 %, за що я і мої колеги, а в першу чергу — діти, вдячні всім небайдужим. Не вистачає підручників для учнів 8-9 класів, але Бібліями забезпечені всі, хто вивчає предмет.

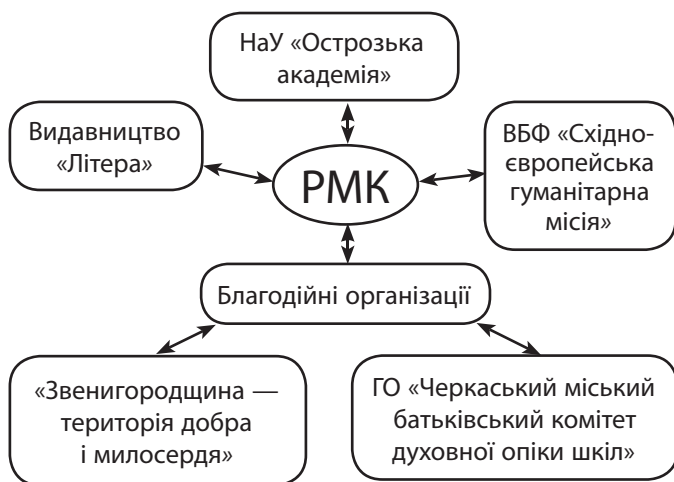
Етика — курс теоретичний, а будь-яка теорія без практики — мертва. А тому залучаємо дітей до благодійних справ, беремо участь у конкурсах, олімпіадах.

«...Бо що лише людина посіє, те й пожне» (Гал. 6:7)

Дуже цінними є позашкільні заходи, які проводить Національний університет «Острозька академія», зокрема, Всеукраїнська олімпіада «Юні знавці Біблії». У 2015-16 навчальному році делегація Звенигородського району (6 учнів із 5 шкіл) спробувала свої сили в V Черкаській міській олімпіаді, і, окрилені успіхом, поїхала в Острог. А звітні учасники повернулись із справжньою перемогою — здобули I і II місця на трьох учасників у IX Всеукраїнській олімпіаді «Юні знавці Біблії».

У 2016-2017 навчальному році в VI Черкаській міській олімпіаді взяли участь уже 9 учнів із 7 навчальних закладів (3 переможці і 3 призери). А на X Всеукраїнську олімпіаду «Юні знавці Біблії», яка відбувалася 27-28 квітня та 1 червня 2017 року в м. Острог Рівненської обл. поїхала команда із 7 учнів (7 навчальних закладів), які здобули 3 призових місця — I, II, III.

Організація поїздки на олімпіаду стала можливою завдяки співпраці відділу освіти з релігійними та громадськими організаціями району, інформації про успіхи дітей на сайті відділу освіти та сторінках районної газети.

А перемоги... Це — спосіб життя дітей, їх знайомство з Біблією, бажання досліджувати Святе Письмо. І, звичайно, кваліфікований супровід учителя.

«Виховання сильних якостей характеру та чеснот здійснюватиметься через наскрізний досвід. Усе життя Нової української школи буде організовано за моделлю поваги до прав людини, демократії, підтримки добрих ідей. У формуванні виховного середовища братиме участь увесь колектив школи. У закладах буде створюватися атмосфера довіри, доброзичливості, взаємодопомоги і взаємної підтримки при виникненні труднощів у навчанні та повсякденному житті.

Ключовим виховним елементом стане приклад учителя, який покликаний зацікавити дитину» [1, 20].

Нині, в рік 500-річчя Реформації, співпраця закладів освіти з релігійними та громадськими організаціями поживається. А інформаційна, методична та координуюча функції методичної служби району зростають.

«Отже, все, що тільки бажаєте, щоби чинили вам люди, те чиніть їм і ви...» (Мт. 7:12)

Діти, які познайомились зі Словом Божим, змінюються. Вони починають усвідомлювати сказане, аналізувати свої вчинки. (Пересвідчитись у цьому можна, ознайомившись із дитячими роботами, уривки з яких подані нижче.) Розповідають про почуте на уроці християнської етики батькам, знайомим. Шукаючи відповідь на дитячі запитання, батьки починають задумуватись і над своїм життям.

Література

1. Нова українська школа (концепція) <http://mon.gov.ua/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8%202016/12/05/konczepczya.pdf>
2. Конституція України.

Володимир Неумитий,
методист районного
методичного кабінету відділу
освіти Звенигородської
райдержадміністрації
Черкаської обл.

ДОБРОТА

Не чекай від життя на землі
Особливих дарунків для себе.
Пригадай, що лише в доброті
Є частинка безмежного неба.

Не чекай, що з тобою завжди
Будуть лагідні друзі і рідні.
Ти краплинку живої води
Дай отим, хто нещасні і бідні.

Добротою тримається світ,
І її подолати не може
Ані злий буревій лихоліть,
Ані демонська сила ворожа.

Збагати добротою життя,
Щоб присутні навколо відчули,
Що ти справді Господнє дитя,
І любов Його дивну збагнули.

Зрозумій — в цьому щастя твоє,
В цьому вічна душевна потреба.
Та любов, що у серці живе,
Нехай буде частинкою неба.

Мирослава Приходько

ДУХОВНІ ТАЛАНТИ ЗВЕНИГОРОДЩИНИ

Лана Небесна, учениця 6 класу Шевченківської спеціалізованої ЗОШ-інтернату з поглибленим вивченням предметів гуманітарно-естетичного профілю Черкаської обласної ради, на X Всеукраїнській олімпіаді «Юні знавці Біблії — 2017» розкривала тему **«Сімейні цінності крізь призму Божественної мудрості притч»** і посіла II місце.

«...Сім'я зародилася з волі Божої. Про всі сімейні цінності ми можемо дізнатися з розповідей та притч зі Священного Писання. Ісус розповідав притчі, де використовував прості та буденні історії із життя людей. Наприклад, Йосипа продають у рабство брати. Він не мстить їм, але докладає всіх зусиль, щоб їх урятувати. Довгі роки випробувань у єгипетському рабстві і в'язниці не зробили його жорстоким, він і далі дбає про своїх братів і їхнє сімейне благополуччя. Інша притча, про блудного сина, розповідає про всеохопну любов батька. Батька справедливого і милосердного, який прощає синові все. Мені дуже подобається притча про слухняного і неслухняного сина, де висвітлюється послух та повага до старших.

Тож усе, чого тільки бажаєте, щоб чинили вам люди, те саме чиніть їм і ви — це основний життєвий закон. Якби в світі були такі взаємовідносини між людьми, то на Землі був би Рай. Із кожної притчі Христа, вивченої на уроках християнської етики, я зрозуміла, які сімейні цінності є найважливіші: повага, відповідальність, спілкування, уміння прощати, почуття значущості для своєї сім'ї, традиції, які об'єднують всю родину. Я хочу, щоб всі люди на Землі були добрими і чуйними та допомагали б слабким та беззахисним, а також не завдавали іншим людям прикrostі й завжди були з добрим серцем і чистою душею».

Марія Неумита, учениця 8 класу Озірянської ЗОШ I–II ст. Звенигородської районної ради Черкаської області на X Всеукраїнській олімпіаді «Юні знавці Біблії — 2017» посіла III місце. Її тема — **«Міцна сім'я — міцна держава»**.

«...Ми повинні розуміти, що сім'я — це велика відповідальність. І найперше в тому, що кого ти обереш супутником життя, той ним і буде, бо сказано в Слові «Тож, що Бог спарував, — людина нехай не розлучує!» (Мк. 10:9). Далі відповідальність у тому, щоб гідно вести себе з обраною людиною, тому що «І як бажаєте, щоб вам люди чинили, так само чиніть їм і ви» (Лк. 6:31). Адже, як людина поводить у родині, так вона робить і в суспільстві. І так навчаться від неї її діти. Також у сім'ї виховуються такі риси характеру як терпимість до інших, відповідальність за свої вчинки та розуміння того, що ти також відповідаєш за своїх рідних. Це також ніби зменшена модель управління: батько в сім'ї, як і керівник держави, і Христос у Церкві, є головним «бо чоловік — голова дружини, як і Христос — Голова Церкви, Сам Спаситель тіла!» (Еф. 5:23), і його повинні слухати та поважати в сім'ї «І як кориться Церква Христові, так і дружини своїм чоловікам у всьому» (Еф. 5:24), «Діти, слухайтеся своїх батьків у Господі, бо це справедливо!» (Еф. 6:1). Але йому, як

і керівнику, не обійтися без своїх родичів («міністрів»), тому він повинен дбати про них, як і Христос про Церкву «Чоловіки, — любіть своїх дружин, як і Христос полюбив Церкву, і віддав за неї Себе» (Еф. 5:25), «А батьки, — не дражте дітей своїх, а виховуйте їх в напаминанні й остереженні Божому!» (Еф. 6:4). Тож, які сім'ї, таке й суспільство. А отже: щаслива сім'я — міцна держава».

Каріна Багацька, учениця Звенигородської ЗОШ I–II ст. № 5 Звенигородської районної ради Черкаської області, — переможець IX Всеукраїнської олімпіади «Юні знавці Біблії — 2016» серед 6-х класів висвітлювала тему **«Багатогранність любові до людей»**.

«...Любити — це не лише почуття, яке ми відчуваємо до когось. Біблія говорить, що любити потрібно «не словами або язиком, а справами і істиною» (1 Ів. 3:18). Тобто, не лише відчувати прив'язаність, але й робити те, від чого іншому буде добро.

Кожен із нас, читаючи Євангеліє, помічає, що Ісус вчить любити всіх, навіть своїх ворогів. Своїм учням він казав: «Любіть ворогів своїх, благословляйте тих, хто вас проклинає, творіть добро тим, хто вас ненавидить і моліться за тих, хто вас переслідує...» (Мт. 5:44-46).

Звичайно, ми не можемо любити людину, яка нас ображає, але Ісус каже про любов не як про почуття, а як благословення. Тобто, потрібно робити людям лише добро.

У кожного, хто читає Біблію, виникає запитання: «Що мав на увазі Ісус, коли казав «Коли хто приходить до Мене, і не зненавидить свого батька та матері, і дружини й дітей, і братів і сестер, а до того й своєї душі, — той не може бути учнем Моїм» (Лк. 14:26)

На мою думку, Ісус говорить не про те, що треба ненавидіти своїх рідних, а те, що любов до Нього потрібно поставити на перше місце. У своїх заповідях, притчах, Ісус проповідує любов як шлях до духовного очищення і порятунку. І головною позицією Нового Завіту є вислів «Бог є любов».

СЛАВА БОГОВІ

Слава Тобі, Боже, за любов і ласку,
За прекрасне сяйво голубих небес,
За життя промінчик, вічний і незгасний,
За планету Землю, сповнену чудес.

Слава Тобі, Боже, за батьків і друзів,
За биття їх рідних, лагідних сердець,
За надію, віру, за Христа Ісуса,
Слава, Тобі, Боже, Всесвіту Творець!

Слава Тобі, Боже, за слова молитви,
За чудовий ранок, за недільний день!
Славлять Тебе, Боже, всі дорослі й діти.
Це Тобі віночок радісних пісень.

Мирослава Приходько

ПІДГОТОВКА ДО СВЯТКУВАННЯ РІЗДВА

Заняття для старшого дошкільного віку

Автор Віра Сучок, завідувачка ДНЗ № 4 «Казка»
м. Южного Одеської обл.

Мета: учити дітей розуміти важливість народження Ісуса Христа; ознайомити з історією запровадження різдвяної ялинки Мартіном Лютером; формувати позитивне ставлення до спільної діяльності, ввічливості та доброзичливості; виховувати щире бажання прославляти Бога, дякувати, вірити, шукати Творця.

Обладнання: дитяча Біблія, ілюстрації, розмальовка «Святе сімейство», картина Рафаеля Санті «Святе сімейство з агнцем» (джерело: часопис «Слово вчителю» № 2/2015), ножиці, кольоровий папір, клей, олівці, заготовки для ялинкових прикрас.

Словник: легенда, зірка Віфлеєма, Мартін Лютер, реформатор, символ світла, дерево життя, Німеччина.

ХІД УРОКУ

Вихователь. Діти, скоро буде дуже важливе для всього світу свято — Різдво Христове. Його святкує весь християнський світ, зокрема наша Україна. Послухайте розповідь із дитячої (або дорослої) Біблії, як це було.

Вихователь читає уривок Лк. 2:1-20, демонструючи ілюстрації.

«І трапилося тими днями, — вийшов наказ царя Августа переписати всю землю. Цей перепис перший відбувся тоді, коли владу над Сирією мав Квіріній. І всі йшли записатися, кожен у місто своє. Пішов теж і Йосип із Галілеї, із міста Назарету, до Юдеї, до міста Давидового, що зветься Віфлеєм, бо походив із дому та з роду Давидового, щоб йому записатись із Марією, із ним зарученою, що була вагітна. І сталося, як були вони там, то настав їй день породити. І породила вона свого Первенця Сина, і Його сповила, і до ясел поклала Його, — бо в заїзді місця не стало для них. А в тій стороні були пастухи, які пильнували на полі, і нічної пори вартували отару свою. Аж ось Ангел Господній з'явився коло них, і слава Господня осяяла їх. І вони перестрашилися страхом великим... Та Ангел промовив до них: «Не лякайтесь, бо я ось благовіщу вам радість велику, що станеться людям усім. Бо сьогодні в Давидовім місті народився для вас Спаситель, Який є Христос Господь. А ось вам ознака: Дитину сповиту ви знайдете, що в яслах лежатиме». І ось раптом з'явилася з анголом сила велика небесного війська, що Бога хвалили й казали: «Слава Богу на висоті, і на землі мир, у людях добра воля!» І сталося, коли ангели відійшли від них в небо, пастухи зачали говорити один одному: «Ходім до Віфлеєму й побачмо, що сталося там, про що сповістив нас Господь. І прийшли, поспішаючи і знайшли там Марію та Йосипа, та Дитинку, що в яслах лежала. А побачивши, розповіли про все те, що про Цю Дитину було їм звіщено. І всі, хто почув, дивувались тому, що їм пастухи говорили. А Марія оці всі слова зберігала, розважаючи, у серці своїм. Пастухи ж повернулись, прославляючи й хвалячи Бога за все, що почули і побачили, так як їм було сказано».

Вихователь. Під час Різдвяних свят у нас в Україні люди по-особливому вітаються: «Христос народився!» — «Славимо Його!» У сучасному світі до цього свята також прикрашають ялинку.

Діти, ми з вами на попередніх заняттях познайомилися з німецьким священиком (ілюстрація). Як його звати? (Відповіді.) Так. Мартін Лютер. Згадаймо, за які важливі справи німецькі люди назвали його реформатором? (Відповіді.) Так! Молодці. Він змінив старе на нове, а саме переклав Біблію німецькою, рідною мовою. І люди стали чітко розуміти, що добре й що погано. Де про це написано? (Відповіді.) У Біблії. (Вихователь показує Біблію.) Так, це — правила для життя. Біблія допомагає пізнати красу рідної землі, велич її Творця. Вона вчить бути добрим, слухняним, чесним, любити та співчувати (як написано «Люби ближнього свого, як самого себе»). Діти, про чие народження написано в цій книзі? Так, молодці! Про народження нашого Спасителя Ісуса Христа. В яку пору року ми святкуємо Різдво? Кожного року зимою в січні місяці.

Існує легенда, що 1513 року, перед Різдвом Мартін Лютер пізно ввечері повертався додому, обмірковуючи проповідь, і побачив зелену ялинку, на якій іскрилися сніжинки, їх освітлювало зоряне небо. Йому дуже сподобалось яскраве небо, зірочки (показ ілюстрації зимової ялинки в природі). Щоб продемонструвати цю чудову картину своїм рідним, Лютер приніс ялинку додому, поставив її на стіл, приладнав на її гілках свічки й запалив їх. Вершечок деревця він прикрасив зіркою. У його розумінні «свічка» — це Ісус Христос, як символ світла, миру, дружби, любові, добра та співчуття. Мартін Лютер подумав про те, що ялинка зимою і літом однакова. Яка? (Відповіді.) Зелена, вічна. І відтоді в німецьких землях стало за правило ставити прикрашену свічками ялинку у своїх домах (ілюстрація). А зірку на верхівці дерева стали називати Віфлеємською зіркою.

Діти, прикрасьмо і ми в нашій групі різдвяну ялинку.
Під спів колядок діти виготовляють прикраси та прикрашають різдвяну ялинку, яку ставлять поряд із вертепом.

Рухлива гра «Діти — янголятка» (В. В. Скрипник).

Наші діти — янголятка —
Всі танцюють як дзвіночки,
Весело кружляють,
З Різдом вас вітають.
«Христос народився!»
«Славимо Його!»

Уважно розглянути ілюстрацію «Святе сімейство з агнцем».

Обговорення ілюстрації. Хто народився? Як звали матір Ісуса? Як звали Небесного Отця Ісуса? А земного?

У вас теж є батьки, які можуть вам розказати про Бога.

Вірш О. Міцєвської «Де побачити Бога»

— Де Бога побачити можна? —
Запитує доня тривожно.
— Його я не бачу! Не бачу! —
Заледве малеча не плаче.

Та мама спішить на підмогу:
— Хто ж краще розкаже про Бога,
Ніж Боже творіння величне —
Земля й небеса предковічні?

Прислухайсь до голосу вітру,
Шепоче він Богу молитву.
Поглянь, як хмарки в піднебесі
Творця величають чудесно.

І кожна травинка-стеблинка,
Комашка, пташина, росинка
Нам свідчать, що Бог Всемогутній
Невидимо всюди присутній.

Надбати лиш кожному треба
Те серце, що прагне до неба.
Хто ж в небо спрямує дороги,
Той зможе побачити Бога.

Запитання до дітей. Чому зірку називають Віфлеємською? Чиє народження ми святкуємо на Різдво? Як люди вітаються під час різдвяних свят? Де можна побачити Бога?

Домашнє завдання: розмалювати малюнок «Святе сімейство».

ВСЯ СЛАВА — БОГОВІ

Урок для 7 класу

Автор Руслана Ковальчук, учитель християнської етики
Клеванської спеціальної ЗОШ-інтернату №1 та Рівненської
української гімназії

Мета: допомогти дітям зрозуміти, що лише Богові належить уся слава; спонукати їх завжди славити Бога й ніколи не привласнювати Його слави собі.

Біблійна основа: Дії 14:8-18.

Література

1. Біблія /Пер. І. Огієнка. — К.: УБТ, 2007.
2. Таємниця твоєї душі: Вибрані християнські оповідання й притчі для сім'ї та школи / Упорядкування свящ. Володимира Семчука. — Тернопіль: Підручники і посібники, 2010. — 416 с.
3. Дорошенко О. Зібрання у клубі «Майбутнє». — Рівне, 2014. — Ч. 8. — С. 36-40.

ХІД УРОКУ

I. Вступ

Вітання. Налагодження контакту з класом

II. Актуалізація опорних знань

Віднайди зашифровані слова, які стосуються молитви, та поясни їх. Учитель роздає учням конверти із зашифрованими словами, що характеризують молитву. (Смиренно, постійно, правдива, скромно, старанно, терпіння, розмова, віра, сила, вдячність, прохання, потреба, радість.)

III. Мотивація навчальної діяльності

Запропонувати дітям ситуацію до роздумів.

Уявіть собі, що ви з другом розробили грандіозний

проект для виставки (наприклад, удвох змайстрували автомобіль або намалювали картину). Друг не дуже-то й допомагав, скоріше, заважав вам, а весь проект ви зробили самі. Усім дуже сподобалося, і коли почали питати, хто зробив таку роботу, ваш друг сказав, що це він сам повністю зробив весь проект. Він привласнив собі цю роботу і похвалу за неї теж. Як би ви себе почували? Чи приємна така ситуація? Чи бували ви в подібних обставинах? Що робити в такому випадку?

Привласнити речі, винаходи, роботу, похвалу — наш світ наповнений такими прикладами. На жаль, таке ми бачимо скрізь — у науці, мистецтві, війнах, навіть зустрічаємо подібні історії на сторінках Біблії! Тож сьогодні поговоримо про славу.

IV. Основна частина

Повідомлення теми та мети уроку

Отже, тема нашого уроку «Уся слава — Богові».

Ви вже знайомі з одним із найвидатніших людей періоду Нового Завіту — апостолом Павлом.

Учитель коротко нагадує учням, хто такий Павло — ким він був і ким став.

Чоловік із міста Тарс

Савл, який згодом став відомим як апостол Павло, походив із міста Тарс, що на сході сучасної Туреччини. Однак він був юдеєм, тому коли підріс, навчався в Єрусалимі. Він був фарисеєм і навчався у відомих на той час учителів Закону. Він настільки був відданий своїм переконанням, що вважав

за необхідне знищувати все, що стосується Ісуса та Його послідовників.

Савл стає послідовником Ісуса

Під час останньої подорожі до Дамаска з метою арешту послідовників Ісуса Савл зустрівся з воскреслим Господом Ісусом, що явився йому в сліпучому світлі з небес. Він упав засліплений на землю і перестав бачити. Голос промовив: «Я — Ісус, Якого ти переслідуєш» (Дії 9:5). Савла привели до Дамаска, де за ним доглядав християнин на ім'я Ананій, котрий і пояснив йому, що Бог обрав його апостолом і він багато страждатиме, несучи вістку про Ісуса язичникам. Таким чином Савл став одним із найвідданіших християн, які будь-коли жили.

Павло стає місіонером

Через деякий час церква в Антіохії вирішила послати місіонерів, які б поширювали вістку про Ісуса. Вони направили Варнаву, Савла та інших до Кіпру і Галатії. (Можна прочитати про це у Діях, 13-14 розділи.)

Відтоді Савл, який був римським громадянином, став відомим як Павло, за його римським ім'ям. Після того як Ісус Христос повністю змінив життя Павла, той почав активно проповідувати істинного Бога й Ісуса Христа як Месію. У Біблії розповідається про декілька місіонерських подорожей Павла, під час яких він відвідував різні міста й благовістив. Бог наділив Павла силою Духа Святого, і апостол не раз здійснював чудеса та знамення. Люди по-різному реагували на проповідь Павла. Часто його били, ув'язнювали, судили, виганяли. Але також часто люди наверталися до Бога, і утворювалися нові церкви, члени яких також благовістили. Так росло і поширювалося Слово про Христа Ісуса.

Павло часто подорожував із вірними супутниками, які допомагали йому і проповідували разом із ним.

Одного разу він подорожував із Варнавою (тим самим, що продав свою землю і приніс гроші до ніг апостолів). Прийшли вони в Лістру та звіщали Благую Звістку.

Біблійну історію про Павла та Варнаву в Лістрі можна розповідати в парі з підготовленим учнем.

«А в Лістрі сидів один чоловік, безвладний на ноги, що кривий був з утроби своєї матері, і ніколи ходити не міг. Він слухав, як Павло говорив, який пильно на нього споглянув, і побачив, що має він віру вздоровленим бути, то голосом гучним промовив: «Устань просто на ноги свої!» А той скочив, і ходити почав... А люди, побачивши, що Павло вчинив, піднесли свій голос, говорячи по-лікаонському: «Боги людям вподобились, та до нас ось зійшли!..»

І Варнаву вони звали Зевсом, а Гермесом Павла, бо він провід мав у слові. А жрець Зевса, що святина його перед містом була, припровадив бики та вінки до воріт, та й з народом приносити жертву хотів.

Та коли про це почули апостоли Варнава й Павло, то роздерли одежі свої, та й кинулися між народ, кричачи та говорячи: «Що це робите, люди? Таж і ми такі самі смертельні, подібні вам люди, і благовістимо вам, — від оцих ось марнот навернутись до Бога Живого, що створив небо й землю, і море, і все, що в них є. За минулих родів попустив Він усім народам, щоб ходили стежками своїми, але не залишив Себе Він без свідчення, добро чинячи: подавав нам із неба дощі та врожайні часи, та наповнював їжею й радіщами серця наші.

І, говорячи це, заледве спинили народ не приносити їм жертв» (Дії 14:8-18).

Пояснення до історії

Словникова робота

Лістра — місто, римська колонія.

Зевс і Гермес — грецькі боги, які відповідно до переказів того народу, відвідали містечко, просячи їжі та ночівлі. Усі жителі відмовили їм, крім однієї селянської пари. За це боги потопили містечко, крім будинку цього селянина, де потім спорудили храм богам, і подружжя було в ньому священнослужителями. Згідно з римською міфологією, Зевс відповідав Юпітеру, а Гермес — Меркурію.

Роздерли одежі — вияв обурення юдеїв із приводу богозневаги (завичай розривали одяг зверху на 10-12 см).

Бесіда з учнями

Учитель. У Лістрі був чоловік, кривий від свого народження, він ніколи не ходив. Він сидів і слухав слова Павла, а Павло дивився на нього й дещо помітив. Що ж? — прочитайте Дії 14:9.

І Павло зцілив кривого в ім'я Ісуса Христа!

— Пам'ятаєте, хто ще зцілив кривого? — Петро.

— Яка реакція на це чудо була в жителів Лістри? — прочитайте Дії 14:11-13.

Павло і Варнава не одразу зрозуміли, що хочуть зробити жителі, а коли усвідомили, то вжахнулися й роздерли свої одежі.

— Чому вони так учинили? Адже народ був у захваті від того, що вони зробили, від чудесного зцілення, яке здійснив Павло. Хіба вони не заслужили шани та слави? Чому Павло та Варнава так різко відреагували на думку людей?

Павло і Варнава знали, що вони зробили чудо не своїми силами, але силою Божою, яку їм дав Дух Святий. Це не було по-справжньому їхнім досягненням, їхньою роботою. Самі вони не могли зробити таке чудо, це не у владі людини. Окрім того, вони любили Бога й боялися Його гніву, а також хотіли свідчити не про себе та свою силу, але показати людям Господа!

— Що вони сказали? — прочитайте Дії 14:15-17.

Павло не сказав: «Ой, спасибі! Так приємно, що ви нас вихвалюєте! Так, ми вміємо такі чудеса робити, і не тільки такі! Ми маємо такі здібності! Ми не прості люди, ми особливі!»

Павло не привласнив слави собі, він віддав славу Богові й показав Його могутність, а не себе й свої таланти. Та й не його це були здібності, але Божі. Це Бог через них творив чудеса, а не вони своєю силою.

Метод «Ручки всередині»

Робота зі Святим Письмом

Учитель об'єднує учнів у три групи, роздає картки з написаними місцями з Біблії про славу Божу. Після закінчення кожна група представляє свою роботу.

4. Бог не дає Своєї слави нікому, бо лише Він гідний її.

«Я Господь, — оце Ймення Моє, і іншому слави Своєї не дам, ні хвали Своєї божкам» (Іс. 42:8);

«Ради Себе, ради Себе роблю, бо як буде збезчещене Ймення Моє? А іншому слави Своєї не дам» (Іс. 48:11).

5. Ангели Божі — великі та сильні — не беруть слави, яка належить лише Богові.

«І я бачив, і чув голос багатьох анголів навколо престолу ... І казали вони гучним голосом: «Достойний Агнец, що заколений, прийняти силу, і багатство, і мудрість, і міць, і честь, і славу, і благословення!» (Об. 5:11-12);

«Серафими стояли зверху Його, по шість крил у кожного: двома закривав обличчя своє, і двома закривав ноги свої, а двома літав. І кликав один до одного й говорив: «Свят, свят, свят Господь Саваот, уся земля повна слави Його!» (Іс. 6:2-3).

6. Ми не повинні привласнювати собі славу, яка належить тільки одному Богу, і нікому її не віддавати.

«І я впав до його ніг, щоб вклонитись йому. А він каже мені: «Таж ні! Я співслуга твій та братів твоїх, хто має засвідчення Ісусове, — Богові вклонися!» Бо засвідчення Ісусове, — то дух пророцтва» (Об. 19:10);

«І сказав він до мене: «Таж ні! Бо я співслуга твій і братів твоїх пророків, і тих, хто зберігає слова цієї книги. Богові вклонися!» (Об. 22:9);

Згадайте царя Ірода Агріппу. Після того, як Бог звільнив із в'язниці Петра, з Іродом сталася сумна історія. (*Прочитайте Дії 12:21-23*).

Ірод не зупинив народ, який приписував йому якості Бога. Він не віддав славу Богові. За це Бог покарав Ірода, а Павла надалі благословляв, зберігав у Своїй руці і діяв через нього.

— Який наш Бог? (Нехай діти назвуть якості й характеристики Бога, які вони знають, а учитель записує на дошці навколо слова БОГ).

За бажанням учителя можна показати відеоролик про велич Бога і Його творіння, про Його мудрість.

Зробіть акцент на тому, якою мудрістю створено все те, що ми побачили. Хто зможе повторити хоча б частину того, що робить Бог? Хто може додати собі років життя або змінити зовнішність? Хто може зробити хоча б малу частину таких чудес, які Бог робить кожен день, наприклад, змусити своєю силою рухатися нашу Землю? Хто може створити таку ж планету? Хто може дати життя? Дощ? Сніг і хуртовини? Хто може контролювати магнітне поле землі або змінювати пори року? — Але ж це найменше, що робить Бог. Хто може сам змінити своє життя або позбутися своїх гріхів? Ми знаємо чимало сумних історій, коли людина залежна від наркотиків, алкоголю чи куріння, багато років не може кинути ці звички. Та що там — ми самі не можемо позбутися деяких речей у своєму житті без сторонньої допомоги! І вже точно ми не можемо врятувати себе від вічної загибелі й потребуємо допомоги Бога і Спасителя Ісуса Христа, який помер за нас, щоб ми мали вічне життя.

— Тож чи можемо ми привласнювати Божі досягнення? Ну хоча б одне найменше? — Ні.

Уся слава належить Богові й нікому іншому!

— Коли і як ми можемо привласнювати Божу славу, хвалитися й пишатися своїми досягненнями, думаючи, що це лише наша заслуга? (*Відповіді дітей.*)

Підготуйте картки з описом ситуацій, складіть їх у коробку або будь-яку іншу ємкість.

Нехай учні по черзі дістають і зачитують ситуації й оцінюють їх: кому віддана слава — нам чи все-таки Богові.

Ситуації

1. Я отримала з контрольної роботи найвищу оцінку.
2. Я за всю зиму жодного разу не захворів.
3. Я на фізкультурі краще за всіх бігаю й виконую всі нормативи.
4. Я отримала перше місце за виконання музичного твору, який сама склала.
5. Я ніколи ні з ким не сварюся і вмію мирно вирішувати будь-який конфлікт.
6. У мене прекрасне волосся — найкрасивіше в школі.
7. Я написала найкращий твір із літератури на міський конкурс.
8. Я — найкращий футболіст у класі. Навіть старшокласники не можуть мене обіграти!
9. Я — природжений хакер і геймер! Будь-яка гра або комп'ютерна програма — для мене завиграшки!
10. Я печу торти й пироги краще за всіх, навіть у мамі так добре не виходить, як у мене.

11. Я не п'ю, не курю, не лаюся, не гуляю по ночах і веду правильний спосіб життя.

V. Підсумок уроку

Повелитель морів

Колись у Данії царював король Канут, якого називали «великим владикою морів».

Одного разу Канут стояв на морському березі, оточений придворними. Вони звеличували могутність короля, говорили, що він справедливо зветься володарем морів і що для нього немає нічого неможливого на землі, тому що він всемогутній.

Слухаючи таку мову, король сказав:

— Принесіть мені моє крісло і поставте тут, на краю скелі. Крісло принесли, цар сів і знову став дивитися на море.

Тим часом здійнявся вітер, і хвилі з шумом набігали на берег.

— Не смій підходити до мене, море! — грізно крикнув Канут. — Адже воно повинно виконати мою волю, чи не так? — запитав цар придворних.

Ті мовчки поклонилися царю на знак згоди.

— Підійдіть до мене, друзі, ближче.

Придворні підійшли.

А буря на морі ставала все сильнішою і сильнішою. Хвилі, як скажені, кидалися на берег. Боязливих придворних охоплював страх, та відійти вони не наслідувалися, а король сидів і начебто нічого не зауважував. Але от одна хвиля так сильно вдарилася об берег, що облила всіх водою. Придворні закричали від страху й відскочили назад.

— Як ви можете, стоячи поруч зі мною, боятися моря? — запитав цар. — Хіба не самі ж ви сказали, що я — володар морів і вітрів?

Придворні мовчали.

Тоді Канут підвівся і, вказуючи на себе, сказав:

— Дивіться — це ваш король.

Потім, піднявши руки до неба, додав:

— А там ваш Бог... Якби Канут був насправді всемогутнім володарем моря, тоді воно корилося б йому. Є тільки єдиний Істинний і Всемогутній Бог, Якому підкоряються і вітри, і моря, і люди, і все, Ним створене. Тому потрібно завжди віддавати славу єдиному Богові, адже Він один достойний слави.

Учитель спонукає учнів бути вдячними Господу за все, що Бог робить для нас, а також не привласнювати Його славу собі.

Учитель. Зверніть увагу, наскільки повеління Боже про те, щоб ми віддавали лише Йому славу, всебічне та практичне для нас, християн. «І все, що тільки чините, робіть від душі, немов Господеві, а не людям! Знайте, що від Господа приймете в нагороду спадщину, бо служите ви Господеві Христові» (Кол. 3:23-24). «Тож, коли ви їсте, чи коли ви п'єте, або коли інше що робите, усе на Божу славу робіть!» (1 Кор. 10:31)

Якщо нам потрібно прославляти Бога в щоденних наших справах, навіть тоді, коли їмо, чи коли інше що робимо, то без сумніву ми повинні славити Його в усьому. Всі наші дії повинні приносити Богові хвалу. Наша робота, навчання, відпочинок — усе це повинно стати дзеркалом, яке відображає Божу славу.

Лише Богові слава!

VI. Домашнє завдання

Написати міні-твір на тему «Як я віддаю Богові славу?»

ГІРКА ОСАННА

Урок для 5-7 класів

Автор Олена Медведєва, м. Рівне

Мета: з'ясувати з дітьми, чому Ісус плакав за Єрусалимом; виховувати в учнів правильний погляд на своєчасне прийняття Христа як особистого Спасителя; розвивати в дітей бажання служити Богові та віддавати Йому славу з молодих років.

Біблійна основа: Лк. 19:29-48.

Ключовий вірш: «Люби Господа Бога свого всім серцем своїм, і всією душею своєю, і всією силою своєю, і всім своїм розумом», і свого ближнього як самого себе... Роби це, — і будеш жити» (Лк. 10:27-28).

Обладнання: Біблія, малюнок осла і коня, віття дерев, одяг, каміння, малюнок Єрусалимського храму.

Література

1. Біблія / Пер. проф. І. Огієнка. — К.: УБТ, 2009.
2. Генрі Гелей. Біблійний довідник. — СПб.: ХО «Біблія для всіх», 1998. — 859 с.

ХІД УРОКУ

I. Вступна частина

Вітання. Налаштування контакту з класом

Вітання з дітьми має відбуватися в дружній та теплій атмосфері. Нехай учні зрозуміють, що вони важливі для вас, що ви цінуєте їхні думки, поважаєте їхні мрії й дуже раді бачити кожного з них.

Учитель. Сьогодні радісно-сумний урок. І це — не парадокс. Тому що радість наповнювала людське серце, коли Ісус їхав до Єрусалима на молодому ослі, а сум наповнював Боже серце, коли Господь дивився на людей, які не приймали Його вчення.

Тому урок складатиметься з двох частин: перша — радісна, друга — сумна.

II. Основна частина

1. Біблійний персонаж — фарисей, який розмовляв з Ісусом при в'їзді Господа до Єрусалима.

До класу входить чоловік, одягнений у пишне фарисейське вбрання.

У руках у нього сувій, у кишені — каміння.

— Вітаю вас, молоді люди! (Відповіді дітей.)

— Давно вже я планував прийти до вас, та все не мав змоги, бо навчав людей Закону Божого, а це забирає багато часу та сил. І от нарешті я з вами. Скажіть-но мені, чи читаєте ви Закон? (Відповіді дітей.)

— А чи вірите ви в нього? (Відповіді дітей.)

— А як часто ви постуєте та чините милостиню? (Відповіді дітей.)

— А чи є серед вас діти, у яких батьки — священики чи книжники, чи фарисеї? (Відповіді дітей.)

— А чи є серед вас такий, хто тричі на день молиться й регулярно читає Тору? (Відповіді дітей.)

— А чи є серед вас той, хто виконав усі 10 Заповідей і ніколи не грішить? (Відповіді дітей.)

— Тоді вам треба увірувати в єдиного Бога Саваота, приєднатися до єврейського народу й чекати приходу Месії. (Відповіді дітей.)

— Знаю, про якого Ісуса ви розповідаєте. Бачив я Його. І не тільки бачив, а ще й розмовляв. Це відбулося тоді, коли Він, сидючи на молодому ослі, їхав до Єрусалима. Ми з колегами попросили в Нього, аби Він заборонив Своїм учням вигукувати «Осанна! Благословенний Цар, що йде в ім'я Господнє». А Він нам відповів (*виймає каміння з кишені*): «Кажу вам, що коли ці замовкнуть, то каміння кричатиме». І чому Він це сказав? Не розумію... То що, підете зі мною вчитися Тору? (Відповіді дітей.)

— Тоді мені нічого тут робити. Бувайте! Я повернуся до свого народу й до свого дому, щоб чекати славний прихід Месії, Спасителя Ізраїлю.

2. Молитва

3. Перевірка домашнього завдання

4. Гра-зачіпка «Струмок»

Умови гри

У класі на підлозі стелиться старий одяг. Діти, взявши один одного за руки та піднявши їх догори, грають у відомий всім «Струмок», вибираючи за власним бажанням собі «компаньйона». Але перша умова — вони мають стояти та ходити лише на постеленому одязі. Як тільки хтось схибив, гра припиняється. Друга умова — під час гри діти мають співати пісню. Тривалість гри 7-10 хв.

Обговорення гри

— Чи було вам добре і весело?

— А чому?

5. Ілюстрація «Осел та кінь»

На папері формату А1 намальовані дві тварини, які дивляться одна на одну: ліворуч — осел, праворуч — кінь. Посередині великий знак запитання.

Суть ілюстрації полягає в тому, щоб пояснити дітям різницю між цими двома тваринами.

Коротко про осла

Якщо порівняти осла, який у Західній Європі везе мішки на млин або візок із молоком, із його південними побратимами, то можна подумати, що це різні види — настільки несхожі вони між собою. Північний осел, як відомо, ледача, уперта, часто норовиста тварина, яку зазвичай, хоч і несправедливо, вважають уособленням дурості та простоти; південний же осел, особливо єгипетський, — жвава, надзвичайно працьовита й терпелива істота, яка у виконанні своєї роботи не тільки не поступається коню, але навіть

багато в чому перевершує його. Тому про нього піклуються набагато краще, ніж про європейського осла.

Грецькі та іспанські осли завбільшки з маленького мула; їхня шерсть гладка й м'яка, грива досить довга, китиця хвоста дуже довга; вуха також довгі, але мають красиву форму; очі блискучі. Велика витривалість, легкий, швидкий крок і м'який галоп роблять цього осла чудовим для верхової їзди. Деякі мають від природи інохідь. Окрім великих ослів у Греції та Іспанії трапляються менші, але вони все-таки стрункіші й укріті кращою шерстю, ніж наші свійські осли. Але арабські осли, особливо ті, яких розводять у Ємені, ще кращі від цих прекрасних тварин. Тут існує два види ослів: одні великі на зріст, сміливі, моторні, придатні для верхової їзди, інші менші на зріст, слабші, використовуються для перевезення вантажів. Перші пішли, імовірно, від схрещування з онагром і його нащадками. Подібні ж породи є в Персії та Єгипті. Придатний для верхової їзди осел там цінується більше, ніж посередній кінь.

Усі органи чуття свійського осла добре розвинені. Найкраще розвинений слух, далі — зір, а потім нюх. Осел має чудову пам'ять і назавжди запам'ятовує шлях, яким одного разу пройшов. Хоч він здається нерозумним, але іноді буває дуже хитрим і лукавим, і зовсім не таким добродушним, як зазвичай вважають.

Осел задовольняється найгіршою їжею і наймізернішим кормом — травою і сіном; він навіть віддає перевагу чортополоху, колючим чагарникам і травам. Але він дуже розбірливий у питві: нізащо не питиме каламутної води; вона може бути солона, але неодмінно чиста.

Незважаючи на те, що осли повинні багато працювати, вони живуть досить довго — 40-50 років.

Коротко про коня

Кінь — тварина, яка відіграє важливу роль у життєдіяльності людини. Залишався основним транспортом і робочою силою до кінця XVIII – початку XIX ст. Постійно використовувався на війні. Зараз коней використовуються для роботи в рільництві та в кінному спорті, а також як продуктивну тварина, що дає м'ясо, молоко, кінський волос.

Ріст коней залежить від породи, від харчування і особливостей догляду. Чим краще харчування і догляд, тим більшими стають коні. Загалом домашні коні мають зріст від 150 до 175 см, поні від 120 до 150 см. Температура тіла здорового коня від 37,5 до 38,5 °C. В скелеті близько 212 кісток.

Кінь досягає в середньому віку 25-30 років, серед деяких порід поні зустрічаються тварини, котрі доживають до 40 років.

Дикі коні живуть табунами, зазвичай невеликими. Табуни складаються з кількох самиць і самця, переважно в степових місцевостях, відрізняються великою швидкістю і обережністю.

У світі є приблизно двісті порід коней.

- Крокові (Першерон, Арден, Російський вагозов...)
- Рисисті (Французька рисиста, Стандартbredна рисиста, Орловська рисиста та призова);
- Чвалові (Англійська верхова, Арабська верхова, Ахал-Техинська верхова, Українська верхова...) тощо.

Схожість коня з ослом полягає в наступному: кожен має чотири ноги, одного хвоста, два вуха, дві ніздрі, два ока, обоє довго живуть.

Відмінність: кожен має своє призначення, характер, стереотип. На ослі на війну не їхали, для цього у воїнів був кінь.

6. Знайомство дітей із темою уроку

Учитель говорить дітям, що сьогодні вони дізнаються

про духовну істину, за яку любитимуть Христа ще більше: Ісус турбується про долю кожної людини.

7. Виклад нового матеріалу

Звучить із диска або читається з Біблії оповідь — Євангеліє від Луки 19:29-48

Богослови та історики стверджують, що славний в'їзд Ісуса в Єрусалим відбувся за тиждень до Його смерті. Ісус прийшов як довгоочікуваний Месія. Протягом трьох років Він говорив про Себе правду народу, подорожуючи по країні й творячи чудеса. Він знав, що керівники країни та священники готові Його вбити. Він був готовий до цього. Його тріумфальний в'їзд у Святе місто під вигуки «Осанна» став останнім свідченням для Єрусалима. Народ святкував. Люди думали, що нарешті настав час їхнього звільнення. І він справді настав, тільки не так, як того очікували євреї.

Ісус в'їхав у місто на молодому ослі, на якому ще ніхто з людей не сидів, тому що так говорило пророцтво (Зах. 9:9). Він не вибрав для Себе коня, бо на коні в завойоване місто в'їжджали головнокомандувачі армій, які вбивали людей. Ісус не пролив жодної краплі людської крові, навпаки, Він ніколи не жадав смерті грішника. Його війна була спрямована проти гріха, а не проти людини. Він змагався з бідами, стихійними лихами, хворобами, смертю та переміг їх усіх. А зараз Він смиренно їде на ослі.

Люди, які настеляють Йому пальмове віття, свій одяг, вигукують: «Благословенний Цар, що йде у Господнє ім'я! Мир на небесах, і слава на висоті!» Сьогодні вони віддають Йому славу, а через декілька днів кричатимуть: «Розіпни Його!»

І ось тріумф завершено. Місто прийняло Ісуса як Месію. Що далі? Святковий обід на честь Завойовника? Ні. Господь і надалі поводить Себе як Цар Небесний, а не земний. «І коли Він наблизився, і місто побачив, то заплакав за ним, і сказав: «О, якби й ти хоч цього дня пізнало, що потрібно для миру тобі! Та тепер від очей твоїх сховане це».

Бог привселюдно плаче! Він не боїться, що це побачать книжники та фарисеї, що з Нього глузуватимуть люди. Слабкодушний, чутливий?.. Що Христові до людської думки? Він робить те, що не може не робити, — плаче. Але й при цьому не примушує силою вірити в Нього. Наш Бог — Бог великої милості та любові, а не насильства. Він дав людям один небезпечний дар, яким ми не вміємо правильно користуватися, — волю.

Серце Христа розривалося від болю за трагічну долю Святого міста та його мешканців. Він знав його фатальний кінець. І все через те, що люди не прийняли Христа як Сина Божого, а розіп'яли Його як самозванця й розбійника.

Згодом Христос заходить у храм і виганяє продавців. Ісус не змінює Свого призначення — говорить людям правду, якою б приємною чи неприємною вона не була. «Написано: «Дім Мій — дім молитви», а ви з нього зробили «печеру розбійників». Ісус чесний із народом до останнього слова.

8. Обговорення

Використання обладнання та проголошення основних думок за темою

- Біблія — це головна Книга кожного біблійного уроку, і саме з неї ми довідалися сьогодні про радість людей та сум Бога;
- малюнок осла — це вибрана Богом тварина для в'їзду в Єрусалим;
- віття дерев, одяг — це ті речі, які стелили люди перед Ісусом як перед Царем;
- каміння — про нього казав Ісус, що воно заговорить, коли замовкнуть ті люди, які славили Його;

- малюнок Єрусалимського храму — місце поклоніння єдиному живому Богові.

Історична довідка про Єрусалимський храм

Цар Ірод, бажаючи хоч якось схилити до себе єврейський народ, котрий досить негативно ставився до нього як до чужинця та вбивці, почав перебудову Єрусалимського храму. Ось що пише про це історик Йосип Флавій у книзі «Юдейські скарби»: «На 18-му році свого царювання Ірод розпочав невідану до цього часу справу — відбудову храму Господнього. Він бажав розширити його об'єми й збільшити його висоту, вважаючи, що тим самим він закінчить найпрекраснішу з усіх своїх споруд. Так воно й було насправді, і цим Ірод набув собі великої слави...»

Переробивши фундамент, він побудував храм довжиною у сто ліктів, шириною в сто ліктів, висотою ж у сто двадцять ліктів. Храм був зведений із міцного білого каменю.

Будівництво й оздоблення храму продовжувалося і після смерті царя Ірода. У старовинних книгах зазначено, що до моменту його зруйнування це була одна із найвеличніших будівель того часу. Сучасники вважають, Храм був покритий такою кількістю золота, що при яскравому сонці він сявав сліпучим блиском.

Усередині храму також скрізь сяяло золото. Брами, які вели в різні відділення, були позолочені. Над ними розташувалися золоті виноградні лози, від яких звисали виноградні грона висотою в людський зріст.

Зовнішній вигляд храму мав усе, що тільки могло захоплювати очі та душу. Покритий з усіх боків важкими золотими листами, він блищав під променями ранкового сонця. Чужинцям, які прибували в Єрусалим на поклоніння, він здався здавався ніби покритий снігом, бо там, де храм не був позолочений, він був просто білим. Вершина його була покрита золотими загостреними спицями, щоб жодна пташка не могла сісти на нього й забруднити.

Пророцтво Ісуса щодо Єрусалима виконалося з точністю до деталей через 40 років. Ця велична будівля із мармуру та золота була стерта з лиця землі римською армією в 70 р. після Різдва Христового. Йосип Флавій писав, що дивлячись на місце, де раніше стояв храм, важко було уявити, що це місце було велелюдним. Коли горів храм, то плавалося золото. І ось ця лава золотого потоку лилася між каміння. Коли припинилася пожежа, грабіжники почали розбирати стіни, адже у прощарку між камінням лежало застигле золото. Вони добували його, не лишивши таким чином каменя на камені.

9. Вивчення ключового вірша

На аркуші формату А3 намальована стіна, вимощена із цеглин. На кожній цеглині дуже маленькими літерами написано по слову із ключового вірша та посилання з Біблії. Поряд лежить лупа. Діти, скориставшись лупою і прочитавши текст, переписують його в зошити й вивчають напам'ять.

10. Рукоділля

Зробити з гілочок якогось дерева прикрасу, щоб поставити у вазу. Взяти гілочку та покрити її золотою фарбою (якщо є така можливість, бажано це робити на вулиці). Прикрасити різними перлинками чи маленькими штучними квітами.

III. Підсумок уроку

Учитель читає оповідання для закріплення вивченого матеріалу.

Юність для Христа

Одного разу молодий християнин зайшов до їдальні пообідати. Навпроти нього сіли дві дівчини. Обидві не знали

нічого про Ісуса Христа. Юнак вирішив розповісти їм про Бога, але дівчати відповіли, що в них ще все життя попереду. От коли молодість зів'яне й прийде старість, тоді вони, можливо, і служитимуть Господу.

Християнин тим часом пив сік і, коли його залишилося ледь на дні, простягнув склянку дівчатам зі словами:

— Візьміть, дівчата, допийте.

Дівчата обурилися:

— Ти що, глузуєш із нас?

— От так і Богу потрібна ваша старість, — не затримався з відповіддю християнин...

Дорогі друзі! Присвятіть Христові ваші молоді роки, і ви будете благословенними!

11. Скарбниця мудрості

У скарбниці лежать яскраві картки з афоризмами. Учитель зачитує їх дітям наприкінці уроку.

Сьогодні ми пропонуємо вам зачитати один великий «афоризм» Наполеона, котрий ніколи не в'їжджав у завойоване місто на ослі. У нього був для цього кінь. Проте Наполеон — усього лише смертна людина, яка потребувала вічного Бога.

«Я знаю людей, і я кажу вам, що Ісус — не людина. Він наказує нам вірити, не даючи іншого підґрунтя, окрім Його жакливого слова: «Я Бог».

Філософи намагаються вирішити таємниці Всесвіту своїми порожніми дисертаціями. Вони нерозумі, подібні до заплаканої дитини, яка хоче отримати в подарунок Місяць як іграшку, котрою вона б бавилася протягом дня. І ніяк не можуть її мати.

Христос ніколи не вагався. Він говорив владно. Він шукає і вимагає абсолютної любові від людей — найважче, що може бути в цьому світі. Александр, Кесар, Ганнібал перемогли світ, та у них не було друзів. Можливо, я — єдина людина нашого часу, яка поважає Александра, Кесаря, Ганнібала. Проте що з того? Я їх лише поважаю.

Александр, Цезар, Карл Великий і я заснували імперії, але на чому? На силі. Христос заснував Свою імперію на любові, і мільйони, наразі, готові віддати своє життя за Нього. Я сам надихав маси людей так полум'яно, що вони помирили за мене, але для цього потрібна була моя присутність. Зараз я на острові святої Олени, і де ж мої друзі? Я забутий, і незабаром перетворюся на порошок, ставши поживою для хробаків. Яка ж різниця між моїм нещасним становищем і вічним Царством Христа, Котрого проголошують, люблять та шанують, і вплив Котрого розповсюдився по всій землі. Чи смерть це? Кажу вам: смерть Христа є смертю Бога. Повірте мені: Ісус Христос — це Правда, це Бог!»

12. Домашнє завдання

Вивчити напам'ять ключовий вірш уроку.

Ще раз прочитати біблійний текст Лк. 19:29-48.

Занотувати найцінніші думки в духовний щоденник.

13. Молитва

«Господи! Ми хочемо служити Тобі з молодих років! Тому просимо: дай нам огиду до гріха і даруй бажання линути до святості. Амінь».

Діти, за бажанням, можуть на папірцях написати свої молитовні прохання, на які вони хочуть, аби Бог відповів, і обмінятися ними, щоб протягом наступного тижня молитися один за одного.

ВИКОНАННЯ БОЖОЇ ВОЛІ — ОСНОВА ХРИСТИЯНСЬКОЇ МОРАЛІ

Урок для 11 класу

Автор Ольга Прокопович, м. Рівне

Мета: поглибити знання учнів про волю Божу; продовжувати розвивати вміння учнів працювати з Біблією; аналізувати, порівнювати та узагальнювати факти, що вивчаються; розвивати емоції учнів; сприяти формуванню в учнів християнського світогляду; прищеплювати учням чесноту смирення.

Обладнання: Біблія; «чорна скринька» (коробка), модель ковчега, лялька-хлопчик, скляна баночка з манною крупою; тести; невеликий аркуш паперу кожному учневі.

Тип уроку: комбінований.

... і щоб кожен язык визнав:
Ісус Христос — то Господь, на славу Бога Отця!
Флп. 2:11

ХІД УРОКУ

I. Організаційний момент

Вітання. Налаштування контакту з класом можна провести у вигляді вправи «Бартер».

Учитель. На свої долоні (показує їх учням) я кладу свою любов до вас, розуміння, терпіння. Ви ж на свої долоні покладіть свої знання, уважність, бажання пізнавати істину. А тепер зробимо «обмін»: я легенько «здмухую» до вас те, що в мене лежить на долонях, а ви «здмухуєте» на мене те, що лежить на ваших долонях. Наскільки успішним виявиться цей бартер — побачимо наприкінці уроку.

II. Актуалізація опорних знань учнів

Учитель використовує прийом «Чорна скринька». У коробці лежать три предмети. Учні потрібно об'єднати в три групи. Кожна група отримує завдання і через хвилину повинна сказати, який предмет лежить у «скриньці», з якою подією це пов'язано, та назвати ім'я головного героя.

Завдання командам:

1. Онук Метушалаха (людина, яка найдовше — 969 років — жила на землі), разом із сім'єю пережив один із найжахливіших катаклізмів планети завдяки предметові, модель якого захована в «чорній скриньці».

Відповідь: предмет — модель ковчега; подія — потоп; ім'я — Ной.

2. Патріарх єврейського народу, покликаний з язичників; йому неодноразово відкривався Бог; через свою слухняність він був названий другом Божим. Назвіть предмет, який вказує на його близького родича, через якого він довів глибину та щирість своєї віри та слухняності Богові.

Відповідь: предмет — лялька-хлопчик; подія — принесення жертва Богові; ім'я — Авраам.

3. Великий пророк, життя якого чітко розділене на три періоди по сорок років кожен; останній період найбільш плідний і пов'язаний із багатьма чудами, які творив Бог через нього. Назвіть предмет у «чорній скриньці», який віддалено нагадує оригінальне «кулінарне» чудо.

Відповідь: предмет — манна крупа; подія — життя в пустелі після виходу з Єгипту; ім'я — Мойсей.

III. Мотивація навчальної діяльності учнів

Учитель. Чому в одній «скриньці» три такі різні предмети? Що їх об'єднує? (Відповіді учнів.)

IV. Повідомлення теми та мети уроку

V. Сприймання учнями нових знань

Учитель використовує одночасно прийоми «мозковий штурм» та «робота в групах».

Групи залишаються ті самі й отримують завдання:

1. Проаналізувати тему уроку

Очікувана відповідь:

Виконання — активна дія людини.

Бог — Творець усього, Отець Небесний, добрий до Своїх дітей, любить їх і піклується про них.

Воля — проявляється у прийнятті рішення та його виконанні.

Божа воля — активна дія Бога з утілення Його мети у Всесвіті, людстві та житті кожної людини.

Основа — фундамент, підвалина, база.

Мораль — система поглядів і уявлень, а також норм та оцінок, які регулюють поведінку людей.

Християнська мораль — поведінка людей регулюється на основі вчення Ісуса Христа, який прожив земне життя без гріха, тобто, так, як учив інших.

Отже, Божа воля — добра! А люди, які чинять згідно з волею Божою, чинять добре, правильно.

2. Розкрити суть понять: «смирення», «послух», «покара»

Очікувана відповідь:

Смирення — це одна з найголовніших чеснот у житті християн; його суть полягає в глибокому усвідомленні людиною власної немічності та гріховності перед величчю та святістю Бога.

Послух — це готовність людини охоче виконувати прохання чи накази своїх учителів, батьків, старших людей, керівників на роботі тощо.

Покора — це беззаперечна готовність виконувати чужі накази, вимоги, розпорядження тощо.

Синоніми до слова «покара»: слухняність, поступливість, лагідність, смирення.

Отже, ці поняття характеризують досить рідкісні в наш час якості характеру людини.

3. Яке відношення до теми уроку мають поняття «фаталізм» та «астрологія»?

Очікувана відповідь:

Фаталізм (від лат. *fatum* — доля) — це світогляд, який визнає панування над людиною та суспільством сліпих сил (карма, зорі, стихії тощо), які наперед визначають їхню долю.

Астрологія — це псевдонаука, що розглядає процеси та життя на Землі відповідно до положення й руху небесних світил, які здатні визначати долю людей та країн.

Але ми, християни, знаємо, що зорі призначені для того, щоб «проповідувати славу Божу» і «звіщати про справи рук Його».

Тому ці два нехристиянські поняття в контексті теми уроку можна розглядати лише як протилежні до поняття волі Божої.

Групи учнів одночасно отримують завдання, але відповідатимуть на різних етапах вивчення нового матеріалу.

1. Учитель. Перша група учнів займалась аналізом теми уроку. Якого висновку ви дійшли? (*Звіт 1 групи.*)

Так, справді, в історії ізраїльського народу, як свідчить Біблія, було багато людей, які охоче виконували волю Божу. Але також правда й те, що були люди, які (з різних причин) діяли з власної волі. Наприклад, Мойсей чинив волю Божу — і це було благословенням для ізраїльського народу. А фараон не хотів так робити, як йому казав Бог через Мойсея, — і страшні кари спіткали єгиптян, самого фараона та його військо. Або згадайте, скількох пригод зазнав пророк Йона, доки не погодився вчинити так, як звелів йому Бог. А жителі Ніневії послушались Бога (через проповідь пророка Йони), покаялись — і Бог простив їм. Дійсно, воля Божа завжди добра і той, хто чинить згідно з нею, — робить правильно.

2. Учитель. Але, як бачимо, не всі хочуть чинити волю Божу. Чому? Тут є кілька причин. По-перше, унаслідок гріхопадіння людей постраждало не лише тіло людини, але й її розум, воля, совість. Тому грішна людина з власної ініціативи не шукає Бога та Його волі. Але коли вона, все ж таки, починає це робити, то це свідчить лише про те, що ця людина небайдужа Богові й Він спонукує її шукати. Шукати Бога в усьому і скрізь. Шукати волю Його для себе та інших, читаючи Біблію та розмовляючи з Ним у молитві. По-друге, кожна людина унікальна. Унікальна не тільки зовні, але й за характером. Які якості характеру повинна плекати людина, щоб чинити так, як цього хоче Бог? Над цим працювала друга група учнів. (*Звіт 2 групи.*)

Далеко не в усіх людей є такі якості, як смиренність, послух, покірність.

Американський теолог XX ст. Рейнгольд Нібур писав: «О Боже! Дай нам смирення приймати те, чого ми не в змозі змінити; дай хоробрості змінити те, що потребує змін; і дай нам мудрості, щоб відрізнити перше від другого».

А блаженний Августин взагалі вважав, що «краще бути смиренным грішником, ніж гордим праведником». А все тому, що в Біблії сказано:

«Бог противиться гордим, а смиренным дає благодать» (1 Петр. 5:56).

До речі, слово «гордий» у контексті сказаного слід розуміти як «зарозумілий» і не пов'язувати його із честю чи гідністю людини. Зарозумілість — це коли людина думає про себе краще, ніж вона є насправді, або й узагалі уявляє себе богом і, що ще гірше, починає діяти згідно з таким уявленням про себе. Наслідки таких дій завжди будуть руйнівними. Смиренна людина думає про себе, що їй абсолютно все дарує Бог. І, маючи всі ресурси (подаровані Богом), вона навіть учинити щось добре не може без Божої допомоги та благодаті. Смиренна людина в усьому покладається (і не безпідставно!) на милосердя Боже.

Щодо послуху (слухняності), то тут, здається, усе зрозуміло, хоча теж є свої нюанси. Зокрема, послух полягає не лише в тому, щоб узагалі виконувати прохання чи накази, а виконувати їх охоче. Ми часто виконуємо прохання, але робимо це неохоче, аби «відчепились», інколи зі злістю, бо поспішаємо, чи нам не подобається прохання (або людина),

чи є ще якась причина. Але послух у біблійному (християнському) розумінні — це послух, при якому людина виконує волю іншої людини тільки через те, що цей учинок був би приємний Богові. Таким чином, людина мусить чимось поступитись, щоб послушатись і виконати прохання, особливо тоді, коли воно суперечить її власним бажанням чи інтересам. Отже, послух — це жертва. А тепер оцініть розмір жертви Авраама, коли він поклав свого сина на жертвник. Авраам віддавав навіть більше, ніж самого себе. У синові втілювалось усе, що вже мав Авраам, і все, що він міг мати — він жертвував Богові своє майбутнє. А це свідчить про його слухняність і любов до Бога. Послух і віра Авраама зарахувались йому як праведність, а його сина Бог благословив стати родоначальником єврейського народу.

У Біблії описана ще одна історія, коли зовсім юна й незаміжня Марія погодилась народити Сина, який стане Спасителем світу і Родоначальником особливого народу — дітей Божих, християн. «Нічого більшого не в змозі дати людина Богові, як свою волю підкорити волі Бога» (Томас Аквінський, італійський філософ і теолог XIII ст.).

Ще один нюанс, який стосується послуху, — це його межі. Ми маємо право не слухати вчителів, батьків, старших чи начальників тоді, коли вони наказують робити те, що заборонив Бог. Наприклад, батьки не мають права примушувати дітей до немилого шлюбу чи обирати професію, до якої вони не мають покликання (яке дає нам Бог), але діти можуть прислухатись до порад батьків чи інших людей. Зрозуміло, що не можна порушувати заповіді Божі. Людина, яка не навчиться шанувати закони Божі, ніколи не буде шанувати закони людські (Конституцію, закони трудового чи учнівського колективу тощо).

Покірність (як смиренність та слухняність) також включає визнання нашої залежності від Бога й бажання підкорятися Його волі; не суперечити Йому й поступатися в усьому, виявляючи таким чином повагу й пошану до Бога. «Жертва Богові — зламанний дух; серцем зламаним та упокореним Ти не погордуєш, Боже!» (Пс. 51:19).

Прикладом смиренного й покірливого життя для всіх нас, звичайно, є земне життя Ісуса Христа. Бог Ісус Христос смиренно прийняв втілення; був «...тихий і серцем покірливий» (Мт. 11:29); терпляче зносив глузування та катування ворогів; усе Своє земне життя Він робив добро людям і помер задля їхнього спасіння; «Він упокорив Себе, бувши слухняний аж до смерті, і до смерті хресної... Тому й Бог повищив Його, та дав Йому ім'я, щоб перед Ісусовим ім'ям вклонялось кожне коліно небесних, і земних, і підземних, і щоб кожен язик визнавав: Ісус Христос — то Господь, на славу Бога Отця!» (Флп. 2:8-11).

Ісус Христос виконав Божу волю — і мільйони людей отримали спасіння!

3. Учитель. Але повернемося до нашого запитання: чому не всі люди хочуть чинити волю Божу? Ми назвали дві причини — гріхопадіння людей і особливості їхнього характеру (як наслідок гріхопадіння). Але є ще одна причина. Це ворог душ людських, мета якого вкрасти, убити й погубити. І для цього всі методи йому підходять, навіть засліплення розуму людей. «Хочете вірити й поклонятись? Будь ласка!.. Але не Богу». Третя група учнів досліджувала деякі інші уявлення людей про вплив на їхнє життя. Якого висновку ви дійшли? (*Звіт 3 групи.*)

Сучасна теологія розглядає астрологію як один із засобів наживи на забобонах і невігластві пересічної людини.

У Біблії наводиться багато прикладів змагань астрологів (магів, чаклунів) із пророками Божими, у яких чародії завжди зазнають поразки. І це не дивно, адже пророцтва й чудеса через пророків чинить Сам Бог, Своєю силою та Духом Святим, а маги чи астрологи — силою демонічною, тому й зазнають

поразки. Нині астрологія перетворилась на «соціальний наркотик» для втіхи слабовольних, нещасних людей.

Ще нещаснішими є фаталісти, бо вони приречені жити під владою отих сліпих сил, зазвичай байдужих до людей. У їхньому житті немає місця для чудес, для щирої розмови з Богом, який вислухає, допоможе, потішить, порадить, бо любить Своїх дітей.

Та в сучасному суспільстві світогляди людей дуже різні — від «сам собі режисер» до «все вже вирішено про нас і без нас».

Позиція ж християнства дещо інша. Людина в певній ситуації робить абсолютно все, що від неї залежить. Вона усвідомлює, що є добрий Бог, який формує життя цієї людини через обставини, котрі інколи важко збагнути. Але в молитві «Отче наш» християни визнають «хай буде воля Твоя», чим надають перевагу Божій волі у своєму житті. Адже Бог є наш Господь і Творець усього, який у Своїй премудрості від початку визначив те, чому належить статись (чи то у всесвітній історії людства, чи то в житті окремої людини). І тепер Він Своєю силою та волею здійснює це: через «наші» наміри й волю спрямовує нас до визначеної Ним мети.

Святий Василій Великий (IV ст.) писав так: «Випадок» і «доля» — це слова язичників і їхнє значення зовсім не повинне проникати у віруюче серце. Оскільки всяке благополуччя є знаком Божого благословення, а всяка біда — знак Його прокляття, то «долі» не залишається місця в тому, що відбувається з людьми».

«Ми кажемо «можливість», «імовірність», але все потрібно пояснювати передбаченням Божим. Воля Божа є першою і найвищою (sovereaine) причиною всього, бо нічого не здійснюється без повеління й дозволу Бога» (Блаженний Августин, IV ст.).

VI. Осмислення знань учнями

1. Учитель. Що б ви порадили людині, яка хоче знати й виконувати Божу волю? (Відповіді учнів.)

Очікувана відповідь:

- молитись про Боже керівництво в кожній справі;
- намагатись свідомо не грішити, а перебувати внутрішньо в мирі Божому;
- зростати духовно (1 Сол. 4:3);
- робити добро (1 Петр. 2:15);
- мати терпеливість (Євр. 10:36);
- за все дякувати Богові (1 Сол. 5:18);
- в усьому наслідувати Христа.

2. Учитель. Чи варто боятися Божої волі? (Відповіді учнів.) Деяким людям здається, що воля Божа — це така неприємна річ, коли маєш забути про все на світі, усього себе переламати та позбутись свободи. А людині дуже хочеться бути вільною! Тому їй здається, що воля Божа — це позбавлення волі, це мука й неймовірний подвиг, на який не кожен здатен. Але насправді це не так. Воля Божа — це і є свобода. Адже слово «воля» — це синонім слова «свобода». І коли людина це посправжньому зрозуміє, то вона вже нічого боятись не буде. Добро, яке звершує Бог, звершується настільки делікатно, що ми цього майже не усвідомлюємо. Тому нам потрібно з вдячністю приймати Божу волю, бо вона добра для нас. І не боятись!

3. Учитель пропонує учням тестове завдання.

VII. Підсумки уроку

A. 1. Воля Божа завжди добра.
2. Воля Божа відкривається в Біблії.
3. Люди, які виконують волю Божу, чинять правильно.
4. Здійснюючи Свою волю, Бог ніколи не чинить насильство над людиною, а співпрацює з нею.

5. Підкоряючись абсолютному авторитетові Бога, ми найкраще виконуємо Божу волю й швидше досягаємо досконалості.

6. Найкоротшим шляхом до нормального життя (суспільного, сімейного, особистого) є боротьба із власною зарозумілістю та виконання волі Божої.

Б. Вправа «Зворотній квиток».

Учні на одному боці аркуша паперу записують те, що їх найбільше вразило під час вивчення теми чи стало відкриттям для них. На іншому боці аркуша записують одне запитання, що стосується теми уроку, але відповідь на яке під час уроку не прозвучала.

VIII. Домашнє завдання

1. Написати твір-роздум «Воля Божа для України».
2. Вивчити духовний гімн України «Боже, великий, єдиний!»

ТЕСТ

- 1) У якій молитві закликаємо волю Божу керувати нашими вчинками?
 - а) «Богородице Діво, радуйся»;
 - б) «Отче наш»;
 - в) до Ангела-хоронителя.
- 2) Воля Божа...
 - а) робить із людини біоробота;
 - б) співпрацює з волею людини;
 - в) поневолює людину.
- 3) Що є першим завданням християн?
 - а) слухатись повелінь Господніх;
 - б) йти за повелінням власного розуму;
 - в) довіряти думці друзів.
- 4) Як виробляється навичка послуху?
 - а) у розмовах на духовну тематику;
 - б) через послух батькам, дорослим;
 - в) через самонавіювання.
- 5) Проблема послуху й непослуху...
 - а) не існує;
 - б) залежить від ерудиції людини;
 - в) існує стільки ж, скільки існує людство.
- 6) Перший непослух людей стався ...
 - а) у Єгипті;
 - б) у Єрусалимі;
 - в) в Едемському саду.
- 7) Гріх торкнувся...
 - а) лише людини (її тіла, душі, духу);
 - б) всієї планети;
 - в) лише тварин, шкіри яких Бог дав Адаму і Єві.
- 8) Бог обрав Марію Матір'ю Ісуса Христа, бо вона була ...
 - а) дуже гарна;
 - б) дуже багата;
 - в) покірна волі Божій.
- 9) Коли маємо право не послухатись наказу старших?
 - а) коли він суперечить сумлінню і закону;
 - б) коли не маємо вільного часу;
 - в) коли не подобається завдання.
- 10) Воля Божа відкривається людям через ...
 - а) релігію;
 - б) гороскопи;
 - в) Біблію.
- 11) Коли важко виконати обіцяне, то потрібно ...
 - а) забути про це і спокійно жити далі;
 - б) пообіцяти щось інше, яке легше виконати;
 - в) молитись, щоб Бог дав нам силу дотримати свого слова.
- 12) Слухняні люди — це люди, які ...
 - а) невдахи по життю;
 - б) охоче виконують накази своїх керівників задля Бога;
 - в) не мають організаторських здібностей.
- 13) Воля Божа поширюється ...
 - а) на Всесвіт;
 - б) на Землю;
 - в) на людей.

Відповіді див. на с. 58

БІБЛІЙНА АСТРОНОМІЯ

Рекомендовано для учнів 5-6 класів

Автор Алла Кириченко, учитель інформатики і математики
НВК ім. В. Чорновола, м. Южне, Одеська обл.

Заняття 11¹ ПРИНЦИПИ І ПАРАДОКСИ

Вітання. Молитва

Учитель роздає учням Біблії, зошити, ручки (звичайні та кольорові).

Учитель. Вітаю вас на навколومیсячній орбіті. Домашнє завдання виконали? Вірші вивчили? Тоді сядьте, будь ласка, так, щоб утворилися екіпажі по три астронавти (учні *пересідають*). Послухаємо різдвяне звернення до землян першого екіпажу (учні *по черзі декламують вивчені біблійні вірші*).

Учитель. Усі екіпажі справилися з орбітальним завданням. Молодці! Сідайте на свої місця. Сьогодні познайомимось ще з одним астрономічним парадоксом. А спростувати його нам допоможе знову ж таки математика. Отож, уявіть себе вже на Землі, в одному з американських готелів. Вас знову троє, і ви заселяєтесь у готель на ніч (учитель усім учням роздає аркуші з умовою цієї логічної задачі). Молодий порт'є на рецепції бере з вас 30 \$ за номер із трьома ліжками. Ви погоджуєтесь розділити ціну порівну, і кожен платить по 10 \$. Далі ви берете ключ і йдете заселятися. За кілька хвилин порт'є усвідомлює, що помилився. Готель виставив спеціальну пропозицію на цілий тиждень, і він мав би взяти з вас лише \$ 25 за кімнату. Щоб не дістати на горіхи від свого менеджера, порт'є швидко бере 5 \$ із каси й поспішає загладити провину. Дорогою він усвідомлює, що 5 \$ порівну між трьома не розділити, тому вирішує кожному з вас віддати по долару, а два залишити собі. «Так добре буде всім», — думає він собі. Якраз тут постає парадоксальна ситуація: кожен із трьох заплатив по 9 \$. Виходить, готель отримав 27 \$, а порт'є — решту, 2 \$. Разом 29 \$. А куди ж подівся той останній долар з початкових 30? Хто першим упорється з цим математичним парадоксом? (Учителю доводиться декілька разів

пояснювати умову задачі, учні раз по раз ставлять запитання, уточнюють, зрештою, змушені погодитись, що долар таки зник).

Учениця (вона першою справились із завданням). Щось тут не те. Я відчуваю, що ви нас заплутуєте. Почекайте, але ж 25 плюс 3 і плюс 2 буде 30, усе правильно.

Учитель. Так, треба до 25 додавати, а не до 27. Досить замінити число 27 на 25, і вся парадоксальність зникає сама собою. Просто заздалегідь я повела вас неправильним шляхом. Як тільки ви зрозуміли, де логічна помилка, усе стало на свої місця, і виявилось, що ніякого парадоксу насправді немає. Так само було з парадоксом Фермі: як тільки ми стали на біблійні позиції щодо існування інопланетян, парадокс зник. І навпаки: якщо не вірити Біблії, то парадокси починають рости, як гриби після дощу. В астрономії ці «гриби» мають назву «космологічні парадокси». Автор підручника з астрономії Микола Пришляк пояснює їх як «суперечності, які виникають у вічному та безмежному Всесвіті»². І називає три такі парадокси: фотометричний, гравітаційний та «теплої смерті» Всесвіту (парадокс Фермі чомусь до цього переліку не потрапив). У підручнику розглядається лише один — фотометричний. Ми теж розглянемо саме його. Тим більше, що цей парадокс потрапив не лише до українського підручника, а й до американської книги «Парадокс. Дев'ять найбільших загадок у фізиці» (учитель показує книгу, фото 1). Звучить

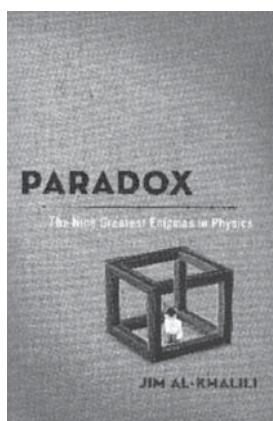

Фото 1.

він так: «Якщо Всесвіт нескінченний, то чому вночі темно?». Іншими словами, якщо «над нічною поверхнею Землі світить безліч зір безмежного Всесвіту, які випромінюють нескінченну кількість енергії», набагато більшу за ту, що випромінює Сонце, то тоді й уночі має бути світло, як удень, і навіть світліше.

² Пришляк М. П. Астрономія: 11 кл. : підручник для загальноосвіт. навч. закл.: рівень стандарту, академічний рівень. — Харків : Ранок, 2012. — С. 123.

Але насправді це не так. Ця головоломка хвилювала не одного вченого, і 1744 року швейцарський астроном Шезо сформулював її у вигляді парадоксу, а 1826 року німецький астроном Ольберс популяризував його так, що парадокс отримав назву «парадокс Шезо-Ольберса».

Запишіть: **11. а) Парадокс Шезо-Ольберса, або фотометричний парадокс: «Якщо Всесвіт нескінченний, то чому вночі темно?»**

У цьому парадоксі астрономи змушують нас шукати замість загубленого долара загублене світло. «Нічне небо повинно сяяти яскравіше від тисячі Сонць»³ — запевняють вони. Едгар По, американський письменник, який захоплювався астрономією, першим пояснив цей парадокс, підказують нам. Ні, нам не потрібні такі запевнення й підказки. Нам потрібно знайти логічну помилку. Будь ласка, хто знайде її першим?

Учні. Так Усесвіт же не безмежний, і зірок не нескінченна кількість.

Учитель. Так, які ви швидкі, молодці! З вас можуть бути гарні вчені! З Біблії ми вже знаємо, що насправді Всесвіт не вічний і не безмежний. А якщо це так, то і парадокс уже зник. Знову, як бачимо, усе стало на свої місця. Та логічна помилка, яку ви так швидко знайшли, має назву «принцип Коперника» або «космологічний принцип». І почалася вона ще з математика Піфагора, який уважав, що Сонце, а не Земля, має бути центром Усесвіту, тому що Сонце є найвеличнішим із богів⁴. Саме так і зробив у XVI ст. польський астроном Миколай Коперник — у своїй космологічній моделі помістив Сонце в центр Усесвіту, і тепер усі ми знаємо, що Земля обертається навколо Сонця, а не навпаки. От тільки не знаємо, що така модель стала чи не вдвічі складнішою (вона вимагає приблизно в два рази більше орбіт) і менш точною, ніж попередня — космологічна модель Птолемея.

³ <http://gutpfusik.blogspot.com/2011/07/blog-post.html>

⁴ Стотт Ф. Жизненно важные вопросы. — СПб: Библия для всех, 1996. — 121 с.

¹ Попередні заняття див. «Слово вчителю» №№ 3-4/2016 р. і №№ 1-3/2017 р.

Учні. Але ж Земля обертається, так і є насправді!

Учитель. Насправді є моделі і є спостереження. І та модель, яка найточніше відповідає фактичним спостереженням, має бути обраною за найправильнішу. Так? А з трьох таких моделей — Птолемея, Коперника і Тихо Браге — найточнішою є остання. У ній Сонце і Місяць обертаються навколо Землі, а решта тіл Сонячної системи обертаються навколо Сонця. Правда, цікаво?!

Та повернімось до сучасного «принципу Коперника». Його формулюють по-різному, але в цілому він зводиться до того, що ні Земля, ні Сонце не займають якогось особливого місця у Всесвіті, і, куди не глянь, скрізь ми маємо бачити такі самі, як у нас, планетарні системи, у яких може існувати розумне життя. Усі точки космічного простору рівноправні, тобто Всесвіт однорідний, і взагалі, у ньому немає ні центру, ні краю. Де б ти не опинився у такому безкрайньому Всесвіті, скрізь бачитимеш одну й ту саму картину. Та ось 1973 року знову з'являється чесний учений, австралійський фізик і космолог Брендон Картер, і прямо під час наукової конференції в Польщі, присвяченій 500-літтю з дня народження Коперника, пропонує цілковито протилежний принцип — антропний! Ні, наша планета таки унікальна, нехай хоч би трішки змінились умови нашого існування, і вже не було б кому сушити голову над цими принципами!

Запишіть: **б) На зміну принципу Коперника прийшов антропний принцип Картера: «Ми спостерігаємо Всесвіт таким, яким ми його бачимо, бо тільки в такому Всесвіті міг виникнути спостерігач, людина»⁵.**

Іншими словами, ми — спостерігачі Всесвіту, і одне те, що ми можемо існувати й мислити, уже вимагає того, щоб сприймати місце нашого існування як унікальне, виняткове, максимально продумане й спроектоване. Дуже вдало цей принцип описав один атеїст. Поява в науці антропного принципу стала для нього «наймогутнішим доказом на користь Бога, який тільки могли висунути здоровий глузд і наука... За іронією долі, картина світобудови, намальована передовою наукою двадцятого століття, ближча до вчення Книги Буття, ніж до будь-яких наукових гіпотез, починаючи з часів Коперника»⁶.

⁵ http://www.origins.org.ua/page.php?id_story=1836&utm_source=newsletter&utm_medium=email&utm_campaign=ideya_zhuka_bombardira_rassylka_sayta_originsorgua_razumnyy_zamysel_ot_15_avgusta_2017&utm_term=2017-08-18

⁶ Стробел Л. Создатель под следствием. Журналист расследует научные свидетельства

Тепер зігніть по вертикалі два перші вільні аркуші у вашому робочому зошиті (*учні роблять за зразком учителя*). Кольоровими ручками на першій зігнутій видимій частині напишіть великими буквами «Принцип Коперника», а всередині, у схованій частині, — «Фотометричний парадокс». На другій зігнутій видимій частині напишіть «Антропний принцип».

Учні. А що написати всередині?

Учитель. А це мені маєте сказати ви (*учитель направляє думки дітей у потрібному руслі*). Так, напишіть «Біблія. Парадоксів немає» (*фото 2*).

Отож, бачимо, що в науковому світі є принципи, які породжують парадокси (*учитель бере учнівський зошит і демонструє сказане, розгортаючи й згортаючи перший аркуш*), і також є прямо протилежні принципи, які не викликають появи парадоксів. Скажу інакше: ті наукові принципи, які збігаються з біблійними, не приводять до виникнення парадоксів (*демонстрація з другим аркушем*).

І насамкінець ще одна ілюстрація. На нашому жовтому Сонці час від часу виникають темні плями, їх називають сонячними плямами. Саме Сонце невіруючі вчені відносять до класу жовтих зірок, а плями на ньому — до класу червоних зірок, бо в них різна, як вони думають, температура. Я тримаю в руках наукову книгу з нашої міської бібліотеки (*учитель показує книгу «Земне відлуння сонячних бур» А. Л. Чижевського*), у якій ідеться саме про ці плями. Її автора, поляка за національністю, на міжнародному конгресі біофізиків у Нью-Йорку 1939 року назвали «Леонардо да Вінчі ХХ століття». Це надзвичайно розумна й талановита людина. Але не знаючи чи не вірячи в те, що Бог четвертого дня створив Сонце, Чижевський пише: «Жовті зірки значно молодші за червоні... Таким чином, можна сказати, що коли сонячна пляма «освітлює» Землю, то земля одночасно освітлена ніби двома Сонцями — жовтим і червоним, із яких друге старше від першого на багато мільйонів років»⁷. Отакої! За бажання невіруючі вчені могли б сформулювати ще й «сонячний парадокс» і сушити собі голову ще й над ним. Але досить тільки повірити Біблії, що Сонце було створене в один день, і стане зрозуміло, що і його зовнішня частина, і внутрішня, яка проглядає до нас через темні сонячні плями, мають один і той самий вік, а так звана різнокольорова «еволюція

в пользу существования Бога. — Симферополь: Христианский научно-апологетический центр, 2006. — С. 160.

⁷ Чижевский А. Л. Земное эхо солнечных бурь. — М.: Мысль, 1976. — 91 с.

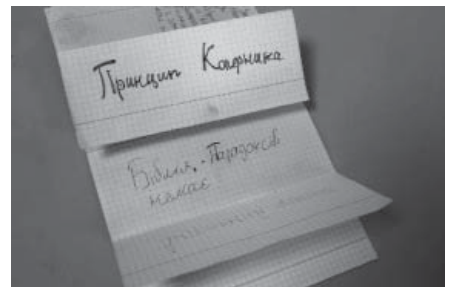

Фото 2.

зір» із її мільйонами років є хибною. Отож, нам доведеться сформулювати ще один парадокс: «Біблія, яку невіруючі вчені вважають збірником міфів і легенд, виводить науку зі сфери хибних парадоксів і вводить у сферу істинних принципів і законів».

Запишіть: **в) Головний парадокс науки: «Біблія, яку невіруючі вчені вважають збірником міфів і легенд, виводить науку зі сфери хибних парадоксів і вводить у сферу істинних принципів і законів».**

Домашнє завдання

На одному з перших занять з астрономії я обмовилась, що ми ще повернемося до одного з призначень небесних світил — «днями, і роками» або відліку часу. Так ми й зробимо на наступному занятті. Більшість із вас має книжечку Юрія Єфімова «Віфлеємська зірка» (*учитель показує книгу з подарункового набору учасникам семестрового тестування*). На с. 7 автор указав, якої помилки припустився Діонісій Молодший, коли визначав рік народження Ісуса Христа. Знайдіть цю помилку.

Заняття 12 ВІДЛІК ЧАСУ. НЕБЕСА СЛАВЛЯТЬ БОГА

Вітання. Молитва.

Учитель роздає учням Біблії, зошити, ручки.

Учитель. Сьогодні в нас останнє дослідницьке заняття в цьому семестрі. Воно має назву «Небеса славлять Бога». І розпочнемо ми, як і домовлялися, із відліку часу. Який зараз рік?

Учні. 2017-й.

Учитель. Так. А 2017-й — узагалі чи починаючи з якогось моменту, події?

Учні. Це точно не від створення світу — від створення світу рахують євреї — відтак те число набагато більше; 2017-й від Різдва Христового.

Учитель. Правильно. А тепер складніше запитання, відповісти на яке легко буде лише тому, хто впорався з домашнім завданням. Хто запропонував і коли було введено відлік часу від Різдва Христового або так зване християнське літочислення?

Учні. Хвилиночку (*діти гортають сторінки заданої для домашнього прочитання книжечки в пошуках потрібної інформації*), запропонував Діонісій Молодший, а введено 525 року⁸.

Учитель. Тобто півтисячі років тому, як ця подія сталася. Молодці, таки відшукали. А помилка ж яка?

Учні. Арифметична — Діонісій пропустив чотири роки правління Цезаря Августа, коли він правив під іменем Октавіана.

Учитель. Як же її виправити?

Учні. До 2017 року додати ще 4 роки; а потім ще 1 рік, бо нульовий рік відсутній; додати 5 років; отож, зараз 2022 рік!

Учитель. Виходить, що так. А ми й не знали! Але найцікавіше в цьому всьому те, що, як і у випадку із семиденним тижнем, знову на перший план виходить Біблія. Римлянин, скіф за походженням, Діонісій вираховував ці роки «шляхом зіставлення біблійних відомостей про життя Ісуса Христа і фактів політичної і релігійної історії Риму та Юдеї тієї пори»⁹. Він прискіпливо досліджував Біблію! І тепер кожного разу, коли ми — будь-хто і будь-де — називаємо якусь дату, ми тим самим проголошуємо, що Христос таки народився.

Запишіть: **12. а) Християнське літочислення було введено 525 року за пропозицією римлянина, скіфа за походженням, Діонісія Молодшого з помилкою в 5 років. Зараз мав би бути 2022 рік.**

А тепер перенесемось на 10 віків уперед — у XVI століття. Тут ми зустрінемо ще цікавіший факт. Хто з вас коли-небудь чув про те, що історики й астрономи ведуть свій особливий відлік часу, і першим днем вважають 24 грудня 4714 року від Різдва Христового?¹⁰ Це майже 5 000 років відомої нам людської історії. Чи не те саме описує Біблія? Так рахувати запропонував французький учений, італієць за походженням, Жозеф Скалігер (*учитель показує портрет ученого, мал. 1, і прикріплює до магнітної дошки*). Він був християнином, протестантом, який ще студентом досконало опанував латинську, давньогрецьку, єврейську й арабську мови. Маючи такі знання й уміння, ми могли б читати

Біблію в оригіналі — тобто без перекладу. Цікаво, на скільки днів чи років запропонована Скалігером дата розбігається з датою створення світу?

А тепер скажіть, а хто ввів перше літочислення?

Учні. Важко сказати; якісь люди.

Учитель. Ні, не люди, його ввів Сам Бог. Адже хто, крім Нього, міг рахувати день перший, день другий — людина була створена шостого дня! А як саме

Він вирішив поділити час, на які проміжки? Де це записано? Прочитуйте мені.

Учні. У Книзі Буття: «І Бог назвав світло: День, а темряву назвав: Ніч. І був вечір, і був ранок, день перший» (1:5).

Учитель. Так, узагалі найперше слово Біблії стосується часу — «на початку». І ось цей новостворений час Бог ділить на чотири частини — вечір, ніч, ранок і день, — із яких

формує добу в 24 години. Потім вводить наступну одиницю відліку часу. Яку? Прочитуйте, будь ласка.

Учні. 14-й вірш: «І сказав Бог: Нехай будуть світила на тверді небесні для відділення дня від ночі, і нехай вони стануть знаками, і часами умовленими, і днями, і роками»; рік.

Учитель. Правильно, ще одна одиниця відліку часу — рік. З цього ми ясно бачимо, що відлік часу або літочислення ввів Бог, призначивши «керівниками» цього відліку два світила — Сонце і Місяць. Про них у 18-му вірші так і написано: «щоб керували днем та ніччю». Людини, яка б критично поставилася до цього факту й спробувала зробити все по-своєму, ще не було, і Бог міг спокійно ділити час далі. Який поділ Він увів наступним?

Учні. Тиждень.

Учитель. Правильно, молодці. Вікіпедія пояснює це так: «Семиденний цикл пов'язаний зі створенням світу. Бог створив світ за шість днів, сьомий призначив для відпочинку»¹¹. І, звичайно, не всім людям це сподобалось. Дехто хотів користуватись усіма Божими благами, і календарем також, але без згадки про Бога. Варто тільки згадати так званий Французький революційний календар, який увели 1793 року. Семиденний тиждень було замінено на десятиденний. «Задум календаря полягав у тому, щоб вилучити всяку згадку про християнство. Замість цього основою життя мало стати сільське господарство... Винахідник цього календаря, Фабр д'Еглантін, прожив за своїм календарем усього два роки. 14 жерміналя (5 квітня 1794) він

відправився на гільйотину»¹².

Запишіть: **б) Найперше літочислення ввів Бог, започаткувавши одиниці вимірювання часу: вечір, ніч, ранок, день, добу, тиждень, рік. Ми й досі користуємося саме ними (Бут. 1:5, 14; 2:2).**

Учитель. У сьогоднішньому дослідженні ми попрацювали з одиницями вимірювання часу. А тепер скажіть мені, що таке час.

Учні (знову називають різні одиниці вимірювання часу, аж поки не доберуться до суті й не вкажуть головне). Ми ще не вчили це з фізики; час — це час, його неможливо описати.

Учитель. Тема часу надзвичайно загадкова. Послухайте, чи не так само думали й видатні мислителі.

Аврелій Августин (354–430), теолог і церковний діяч: «Що є час? Коли мене питають, я розумію, про що йдеться. Але варто мені почати пояснювати, і я не знаю, що сказати».

Альфред Норт Вайтхед (1861–1947), англійський математик: «Час незбагненний... коли я думаю про це, мене охоплює усвідомлення обмеженості людського розуму».

Пол Дейвіс (1946 р. н.), австралійський фізик: «Загадка часу стара як світ. Навіть найдревніші історичні літописи та хроніки свідчать про те, що час дивував і бентежив людей... Загальноприйняте пояснення часу занадто розмите й повне парадоксів»¹³.

Знову парадокси! Але ми вже знаємо, яким шляхом треба йти, щоб їх спростувати. Астрономія — захоплива наука, адже «небо звіщає про Божую славу, а про чин Його рук розказує небозвід». Оповіді про день днів слово, а ніч ночі показує думку, без мови й без слів, не чути їхній голос, та по цілій землі пішов відголос їхній, і до краю вселенної їхні слова!» (Пс. 18:1-5). Якщо дослухатися до цих небесних слів, намагатися зрозуміти ці небесні думки, то таку астрономію можна вивчати протягом усього навчання в школі, а не тільки під час одного семестру в 11 класі. Цей найкоротший із усіх шкільних курсів покликаний навчати учнів славі Божій.

Запишіть: **в) Астрономія має навчати учнів слави Божої, адже «небо звіщає про Божую славу, а про чин Його рук розказує небозвід» (Пс. 18:1).**

Домашнє завдання: за записами в зошиті повторити вивчений матеріал, усім охочим підготуватися до тестування.

⁸ Ефимов Ю.С. Вифлеемская звезда. — Симферополь: ДИАИПИ, 2009. — 7 с.

⁹ Там само.

¹⁰ Куликовский П. Г. Справочник астронома-любителя. — М.: Государственное издательство технико-теоретической литературы, 1954. — 280 с.

¹¹ <https://uk.wikipedia.org/wiki/Тиждень>

¹² Вернер Гитт. Время и вечность. — Симферополь: Христианский научно-апологетический центр, 2004. — 49 с.

¹³ Там само, С. 5.

МОРАЛЬНІ ЦІННОСТІ В НОВЕЛІ О. ГЕНРІ «ДАРИ ВОЛХВІВ»

Урок зарубіжної літератури для 7 класу

Автор Катерина Ковальчук, учитель зарубіжної літератури
та історії НВК «Краївська ЗОШ І–ІІ ст. — ДНЗ»
Острозької районної державної адміністрації

Мета: учити дітей аналізувати та інтерпретувати невеликий за обсягом художній твір, виділяти ключові епізоди; розвивати навички виразного читання, образного мислення, вміння аналізувати художній образ; виховувати духовно-моральні чесноти людини.

Біблійна основа: Мт. 2:1-11; 1 Кор. 13:4-13.

Обладнання: мультимедійна презентація; репродукції картин: Герард Давид «Поклоніння волхвів»; Дієго Веласкес «Поклоніння волхвів», аудіозапис музики Шуберта «Аве Марія», фланелеграф.

Міжпредметні зв'язки: музика, мистецтво, основи християнської етики.

Література

1. Біблія /Пер. І. Огієнка. — К. : УБТ, 2007.
2. Ніколенко О. М. Зарубіжна література: підручник для 7 кл. загальноосвітніх навчальних закладів/ О. М. Ніколенко, Т. М. Конєва, О. В. Орлова — К. : Грамота, 2015. — 272 с.

...Найбільша між ними — любов!..
1 Кор. 13:13

ХІД УРОКУ

I. Вступ

Вітання і налагодження контакту з класом

Різдво. Яке прекрасне це слово, скільки в ньому теплоти, ніжності та любові. Це свято люблять усі люди, від малого до старого. Коли настає переддень Різдва, усі ніби оживають: хтось думає, чим прикрасити свою оселю, хтось — які подарунки подарувати своїм рідним та друзям, а хтось задумується над своїм життям. Але насправді, діти, свято Різдва — це день народження нашого Спасителя, адже Він прийшов у цей світ, щоб спасти людей від їхніх гріхів, примирити людей із Богом, із самими собою та один із одним.

II. Актуалізація опорних знань

Випереджувальне завдання: демонстрація учнями проекту до новели О. Генрі «Дари волхвів».

1. Біблійна сторінка

Бесіда

— Новела О. Генрі має біблійну назву «Дари волхвів». Згадаймо, хто такі волхви?

Учитель розповідає історію про зустріч мудреців з Ісусом (Мт. 2:1-11), супроводжуючи розповідь викладанням фігур на фланелеграфі.

— Що подарували Немовляті волхви?

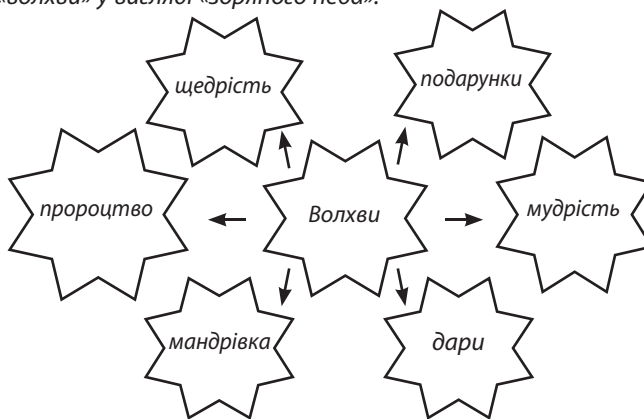
— Як ви думаєте, що символізують ці дари?

Пояснення вчителя. Волхви подарували Ісусові **золото** як символ визнання його Царем на знак земної влади. **Ладан** — як знак божественного походження і небесної влади. Третій дар — **смирна**. Це та річ, якою помазували тіло людини,

котра померла. Фактично волхви пророкують смерть Ісуса. І ми знаємо, що смерть Христа — то смерть жертвна, бо Він прийшов, щоб принести Себе в жертву за гріх кожного з нас.

Висновок

Метод «Групування»: скласти опорну схему до слова «волхви» у вигляді «зоряного неба».

2. Мистецько-поетична сторінка

Учитель демонструє картини на різдвяну тему та розповідає історію їх написання.

Герард Давид «Поклоніння волхвів», 1515.
Дерево, олія. 60 × 59,2 см

На полотні Герарда Давида зображена Діва Марія, яка тримає на колінах Ісуса Христа. Три волхви припадають на коліна та з пошаною знімають головні убори перед Немовлям. За спиною волхвів зображено пастухів, а позаду них царську свиту — три чоловіки в тюрбанах на головах. Зверніть увагу на ще одну постать, яка стоїть у тіні праворуч від Діви Марії — це Йосип Обручник.

На картині Веласкеса бачення релігійного мотиву поклоніння перенесено художником у реальність Іспанії XVII ст. Персонажі одягнені не в одяг стилю I ст. нашої ери, характерного для Юдеї того часу, а в притаманний Іспанії XVII ст. У волхвів немає ані тюрбанів із пір'ям, ані східного одягу; навіть дари, які вони тримають у руках (срібні кубки), є виробами севільських ремісників. Прототипи всіх образів картини «Поклоніння волхвів» узяті художником із реального життя. Особливо цікавим є образ Марії. Її красиве здоровею красою обличчя позбавлене аристократизму. Можливо, моделлю була севільська селянка, у чому також переконують згрубілі від роботи кисті великих рук, якими вона бережно підтримує Немовля.

Полотно прекрасне, хоча й здається темним. Але яскравим світлом у центрі картини притягує до себе образ Ісуса.

Дія відбувається посеред руїн. Крізь арку видно вечірнє південне небо, гірський схил, швидше за все, художник зобразив пагорб Голгофи — місце страти Христа. І тут дивуєшся тому, як чітко художник передав весь шлях Христа — від народження до воскресіння.

— Як ви думаєте, чому до цього сюжету так часто звертаються художники, композитори, письменники? (Відповіді учнів.)

Заздалегідь підготовлені учні декламують різдвяну поезію.

З Різдвом Христовим, Україно!

В зимові радісні свята
Хай кожен дім, кожна родина
Відчують благодать Христа.
Чудовий, з ангельських уст вістці
Дві тисячі минуло літ,
Але й сьогодні в кожнім місці
Вона звучить як заповіт.
Для вас Спаситель народився —
Радійте, тіштеся усі!
Сам Бог для нас, людей, явився
У славі, величі й красі.
Родивсь у яслах, на соломі,
Щоб пастухи і мудреці
Прийшли й побачили у Ньому
Царя й Спасителя душі.
Щоб і сьогодні кожен житель
Українських мілих сіл і міст
Сказав усім: «Це мій Спаситель!
Я серце в дар Йому приніс».
І зацарює в тому серці
Його любов і доброта.
Й душа, врятована від смерті,
Прославить Господа Христа.
І зникне гіркота полинна,
Добро настане, красота.
Не вмере, не згине Україна,
Як прийме благодать Христа.

Михайло Клекоць

*Дієго Веласкес «Поклоніння волхвів», 1619.
Олія. 204 x 126,5 см*

З яким же трепетом вдивлялася ув очі:

Вона вже мати! Господи, ось він!
Промінчиком надій засяяв серед ночі,
Її кровинка, милий, рідний син.
І пахло немовлям у яслах свіже сіно.
Й дитячі очі — як гірська вода...
Але не знаєш ти, що то не очі сина —
То вічність тобі в душу загляда.
То Суций Бог невинним поглядом дитини
Таємних душ торкається людських.
Він зазирає у душу князя й сиротини,
Він гляне в очі грішних і святих.
В лукаво-каламутні очі фарисея,
В заплакано-приречені вдови.
Той погляд сколихне згріховлену Юдею,
Яка прийма Месію у хліві.
Не раз із тих очей сльоза тремтливо сплине,
Розбившись об жорстоке: «Розіпни!»
...Ти тишишся, Маріє, сном земного сина.
Дрімає він, заплющив очі сині
І дивиться ще поки мирні сні.

Юрій Вавринюк

III. Мотивація навчальної діяльності

Учитель. Любов, взаєморозуміння, самопожертва, бажання робити добрі справи безкорисливо — основа чистих щирих людських взаємин, стверджує О. Генрі,

видатний письменник-новеліст XIX – початку XX ст. Ми сміємось і плачемо, читаючи його твори, а водночас вони мають глибокий підтекст, який треба розгледіти.

Проблемне питання

— Який дар митець вважає найважливішим для людини?

IV. Основна частина

Повідомлення теми та мети уроку

Отож, тема нашого уроку «Моральні цінності у новелі О. Генрі «Дари волхвів». Біблійні мотиви у творі».

V. Сприйняття і засвоєння навчального матеріалу

Аналіз новели

- З'ясування жанрової специфіки твору.
 - До якого жанру малої прози слід віднести твір?
 - Знайдіть у тексті художню деталь, яка є визначальною щодо жанрової специфіки твору?
 - Назвіть головних героїв твору.
 - Зверніться до початку твору. Знайдіть речення, що є ключовими у розвитку сюжету.
 - Різдво. Чим особливе це свято, у чому його суть? Чому події відбуваються саме напередодні Різдва?
- Символічний підтекст назви твору «Дари волхвів».
 - Яку назву дав цій історії О. Генрі?
 - Чому саме таку, адже у творі йдеться про Джима й Деллу?
 - Які асоціації викликають у вас слова «дар» і «подарунки»? Що різнить ці два слова?
- Характеристика образів Делли та Джима.

Робота в парах

Завдання 1 пари. Яка кольорова семантика у творі?

Виступ 1 пари. Червоний, жовтий, білий. Усі три кольори у творі пов'язані з образами головних героїв.

Жовтий — символ Царства Небесного, символ багатства (духовного), герої бідні, але в них було головне — любов, багатство душі.

Червоний — асоціюється з життям, сонцем, вогнем. Тому цей колір — має багатозначний підтекст: це і символ убивства (кров невинного Ісуса Христа), символ самопожертви в ім'я

великої любові (образ Ісуса), Джим та Делла також пожертвували найдорожчим заради один одного.

Білий — символ чистоти, непорочності Ісуса. Таким чистим незаплямованим є кохання героїв. Ця любов підносить їх над буденністю, вона (любов) і є їхнім Царством Небесним).

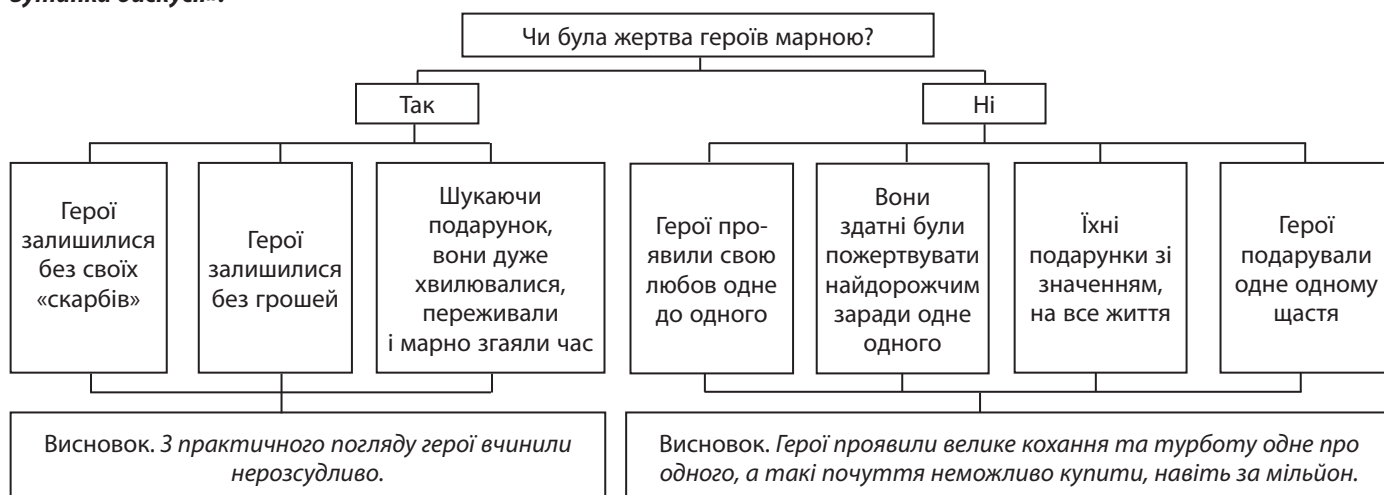
Висновок. Життя для Джима і Делли — то велика, як сонце, палаюча, як вогонь, любов, сенс якої — «згоріти» в ім'я іншого, віддавши найдорожче. Плавню, майстерно, за допомогою символічного підтексту автор переплітає небесне із земним, вічне із миттєвим.

Завдання 2 пари. Символічне значення чисел у творі.

Виступ 2 пари. Кожне число в творі має свій сенс, свій вплив на те, чим володіє. Майже всі вони вжиті в грошовому значенні, які мають значення часу. Ці числа зустрічаються і в тексті Євангелія від Матвія 2:1-11. Найчастіше в новелі зустрічається цифра два (приклад зачитують). Є в тексті число три (приклад зачитують), яке є символом триєдності, гармонії.

Висновок. Джим отримує двадцять доларів, але для героїв багатство — не мета, це ще більше зближує їх, і підкреслює надійність почуттів.

Учитель робить загальний висновок методом «Павутинка дискусії».

3. Художня сторінка

Рольове читання с. 210-211 з підручника

Бесіда з класом

— Які цінності були в житті Джима і Делли? (Для Джима золотий годинник, що належав батькові та дідові, а для Делли її волосся.)

— Чому кожен із них вирішив позбутися цих дорогих для них речей? (Тому що і Джим, і Делла хотіли купити різдвяний подарунок один одному.)

— Що герої новели вибрали в подарунок? (Джим — гребінці для волосся, Делла — платиновий ланцюжок для годинника.)

Робота з підручником с. 212

Учитель. Випишіть слова автора про волхвів і про героїв. Учні записують у зошити.

Відповідь на проблемне питання уроку

— Який дар митець вважає найважливішим для людини? (Дар любові, доброти, щедрості; вічні загальнолюдські цінності, а не матеріальні подарунки.)

— У чому, на думку письменника, сила людини? (Сила людини не в тому, щоб більше зробити для себе, а в бажанні щось безкорисно віддати людям: і тим, яких любиш, і тим, яких зовсім не знаєш.)

VI. Узагальнення вивченого

Метод «Припущення на основі зорових образів» (під музику Шуберта «Аве Марія»).

Подивіться на образи, зображені на слайдах, подумайте та поясніть, що можна подарувати близьким, не маючи грошей, щоб зробити їх щасливішими?

- водоспад (чистоту стосунків);
- гори (тверду віру в Бога);
- безмежне небо та загадкові зорі (здійснення мрій);
- яскраве сонце (лагідні і теплі слова);
- барвиста веселка (згадка про Божі обітниці);
- усмішка (щирі компліменти);
- квіткове поле (вдячність і любов).

Насамкінець учитель зачитує з Біблії «Гімн любові» — 1 Кор. 13:4-8, 13.

Учитель. Новела О. Генрі «Дари волхвів» — чудова різдвяна історія, яка виявляє найкращі якості пересічних людей: самовідданість, жертвність, душевну щедрість. Новела випромінює світло надії, як випромінює його зоря Різдва, за якою рухалися волхви майже два тисячоліття тому.

У нас з вами відбулася відверта розмова про любов, людяність і щастя. І я сподіваюся, що ви зрозуміли, у чому сенс справжньої любові. Здатність відмовитися від скарбу заради коханого, заради того, щоб у свято принести найбільше задоволення — ось сенс стосунків між людьми. І чим більша

жертва, тим сильніша наша любов. Це любов нашого серця, здатного на велике, всеперемагаюче кохання.

— Що ж принесемо ми в дарунок для Ісуса, який полюбив нас найбільшою, найжертвовнішою, небесною любов'ю?

— Чи віддаємо ми для Нього найцінніше, що в нас є?

Пропоную послухати притчу

Один молодий чоловік прийшов до свого духовного наставника і сказав:

— Учителю, ти радив мені в думці повторювати фразу: «Я приймаю радість у своє життя». Я повторюю її щоденно багато разів, а радості у моєму житті як не було, так і немає: я такий же самотній, як і був ... Що ж мені робити?

Мудрець мовчки поклав перед юнаком предмети, які перші потрапили на очі — ложку, чашку та свічку — і попросив:

— Назви, що ти вибираєш із них.

— Ложку, — відповів юнак.

— Промов це разів п'ять, — попросив старенький.

— Я вибираю ложку, — вимовив юнак п'ять разів.

— Ось бачиш, — сказав учитель, — повторюй ти хоч мільйон разів у день, що вибираєш ложку, вона не стане твоєю. Треба протягнути руку і взяти її. Треба діяти ...

То ж дійте, творіть, не шкодуйте сил для любові, радості та милосердя.

VI. Домашнє завдання

Написати твір на тему: «Найкращий подарунок у моєму житті».

БОГ І СЬОГОДНІ РОБИТЬ ЧУДЕСА

*Сценарій дитячої
християнської радіопередачі
«Зерна Правди»*

Автори Оксана Павлюк і Алла Маніта, м. Рівне

Ведуча. Денис постукав у двері кімнати своєї сестри і, не дочекавшись дозволу, зайшов.

Денис. Дано, ти ще не спиш?

Дана. Як бачиш — ні.

Ведуча. Дана по самі вуха закуталася великим пледом і зубрила англійські слова. Усім своїм виглядом дівчинка демонструвала, що брат прийшов невчасно.

Денис. У мене до тебе важлива справа.

Ведуча. Не відриваючи погляду від підручника, Дана відповіла вкрай незадоволеним тоном.

Дана. Я впевнена, що ця важлива справа може зачекати й до завтра.

Денис. Ні. Не може! Дано, ти взагалі пам'ятаєш, яке завтра число?

Дана. Любий братику, мене зараз цікавлять не дати, а слова. Не заважай мені, будь ласка.

Денис. Люба сестричко, ти так поринула в англійську, що навіть забула, що завтра в мамі день народження.

Дана. Що? Завтра? Ой, Денисе, чому ж ти мені вчора про це не нагадав? Ми ж нічого не встигли їй купити!

Денис. Ти подякуй, що я тобі про це нагадав сьогодні ввечері.

Ведуча. Дана швиденько вилізла з-під пледа, відклала підручник і дістала з шухляди письмового столу декілька купюр по сто гривень.

Дана. Деніку, у мене є триста гривень. Ти ще докладеш зі своїх заощаджень і купимо...

Денис. Зачекай, Дано. Цього року мамі виповнюється сорок років. Це дуже важлива дата. І привітати її потрібно по-особливому.

Дана. «По-особливому» — це як?

Денис. Знаєш, я думав про те, як би маму привітав з цим ювілеєм тато, якби він був із нами...

Ведуча. Дана вмить посерйознішала й замовкла. Денис сів поряд із сестричкою, обійняв її і сказав.

Денис. Я чомусь думаю, що тато обов'язково подарував би мамі величезний букет троянд і запросив би її в ресторан або «на піцу».

Дана. Ти що?! Наша мама, мабуть, ніколи й не була в ресторані.

Денис. Отож, я саме про це й думав. І на наші дні народження, і на свій день народження, і на всі свята, і на всі вихідні наша мама готує на кухні до ночі. Мало того, що вона втомлюється на роботі, то ще й втомлюється вдома. Дано, а на цей ювілей запросімо маму в ресторан. Щоб вона прийшла врочисто й гарно вбрана й по-справжньому відпочила.

Дана. І подаруємо їй великий букет рожевих троянд! А потім сфотографуємося!

Денис. Тобі, Дано, аби фотографуватися.

Дана. А, може, не в ресторан, а «на суші». Мама дуже любить суші. Пам'ятаєш, минулого року Віка нас запрошувала?

Денис. Так, пам'ятаю, мамі сподобалися ці японські делікатеси.

Дана. Значить, «на суші»! Деніку, але ж там так дорого! Скільки в тебе є грошей?

Денис. Так... У мене десь до тисячі. Я ж збираю на планшет. Думаю, що нам вистачить.

Дана. А як же планшет?

Денис. Не хвилюйся, мала! Я вже можу щось і заробити.

Дана. Авжеж!

Музична вставка.

Ведуча. Наступного дня рівно о шостій вечора Мар'яна сиділа за столиком у невеличкому кафе на Хрещатику й розглядала чудернацькі, чи то японські, чи то китайські картинки. На ній був новенький костюм її улюбленого волошкового кольору, пошитий у її улюбленому класичному стилі, але вона почувалася ніяково й весь час поглядала то на вхідні двері, то на годинник, чекаючи своїх дітей. Мар'яна встигла зауважити, що відвідувачами цього кафе була переважно молодь і лише за столиком біля вікна сиділо двоє поважних чоловіків. Нарешті на порозі з'явилася Дана, а за нею Денис із величезним букетом рожевих троянд.

Мар'яна. Які гарні мої діти... І які вже дорослі...

Ведуча. Мар'яна встала їм на зустріч. Поки Денис вручав квіти й виголошував вітальну промову, Дана фотографувала цю церемонію на його телефон. Потім вона озирнулася й, підійшовши до двох чоловіків, які сиділи за столиком біля вікна, усмілюва попросила.

Дана. Вибачте, будь ласка, що перебиваю вашу розмову. Чи не могли б ви сфотографувати нас разом із мамою?

Ведуча. Старший із чоловіків привітно відповів.

Чоловік. Звичайно можу, але лише за умови, що ти розповіси нам, з якої це нагоди ви даруєте своїй мамі такі прекрасні квіти.

Ведуча. Підводячи чоловіка до столика, Дана весело щебетала.

Дана. Сьогодні в нашої мамі ювілей — сорок років, і ми з братом вирішили запросити її «на суші».

Ведуча. А далі відбулося справжнє диво: чоловік підійшов до Мар'яни й промовив.

Чоловік. Мар'яно, радий тебе бачити. Вітаю з днем народження!

Мар'яна. Андрію! А я тебе не впізнала. Дякую за вітання!

Чоловік. Я тут вечеряю з гостем із Америки. Він викладає у нас в біблійному інституті і... дуже полюбляє суші.

Ведуча. Андрій привітався з Денисом.

Чоловік. Я пам'ятаю тебе трирічним хлопчиком. Ти дуже схожий на свого батька. Мар'яно, скільки ж то років ми не бачилися?

Мар'яна. Це дуже легко підрахувати. Рівно стільки, скільки Дані років.

Дана. А мені дванадцять. А тепер — фотосесія!

Ведуча. Андрій пофотографував їх на свій планшет. Дана була щаслива! Потім були суші й веселі спогади... Загалом, вечір видався чудовим!

Через деякий час Андрій знову підійшов до їхнього столика, щоб попроситися, а Мар'яна ще довго спілкувалася зі своїми дітьми.

Музична вставка.

Ведуча. Вийшовши на вулицю, гість із Америка попросив Андрія.

Гість. Андрію, розкажи мені про цю сім'ю.

Андрій. Ми знайомі давно. Я товаришував з Мар'яниним чоловіком з дитинства. Разом поїхали на місіонерське служіння. Михайло був прекрасним християнином. У нього був дар ділитися з людьми євангельською звісткою любові, а ще, незважаючи на свою молодість, він мав батьківське серце у ставленні до всіх людей. Але несподівано Михайло пішов із життя.

Гість. Він хворів?

Андрій. Ні. Автомобільна катастрофа. Їхній дівчинці було лише кілька місяців, коли це сталося. Попервах я підтримував тісні стосунки з вдовою, а потім якось розійшлися наші дороги. Хоча ми з дружиною завжди молимося за цю сім'ю й допомагаємо чим можемо.

Переважно передаю гроші через диякона з її церкви. Вона — прекрасна і мужня жінка. Сама виховує двох діток і ще встигає займатися недільною школою. Чув, що цього року закінчила біблійний інститут.

Ведуча. Американський гість дістав гаманець, вийняв кілька банкнот і дав Андрію.

Гість. Передай це для Мар'яни через свого диякона.

Андрій. Дякую. Передам. Нехай Господь благословить тебе.

Музична вставка.

Ведуча. А в кафе на Хрещатику теж відбулася несподівана подія. Коли Денис пішов розраховуватися за святкову вечерю, офіціант, мило всміхаючись, повідомив, що за їхній столик уже заплачено. Приголомшений хлопець почав доводити, що це помилка, але офіціант показав чек і сказав, що він не називатиме ім'я добродія, який оплатив. Денис повернувся до свого столика.

Денис. Мамо, наш рахунок уже оплачений. Мабуть, це зробив Андрій. Офіціант не хоче казати.

Дана. Як оплачений?! Денисе, ти не платив за суші?! Як класно! Мамо, це Бог так зробив! Бо Денік збирав ці гроші собі на планшет.

Мар'яна. Діти, тихіше. Ходімо на вулицю й дорогою про все поговоримо.

Музична вставка.

Ведуча. На вулиці було по-весняному тепло. Діти з обох боків взяли Мар'яну під руки, а вона, вдихаючи аромат рожевих троянд, через силу стримувала сльози й подумки повторювала улюблені слова з Книги пророка Ісаї.

Мар'яна. «Бо Муж твій, Творець твій, — Господь Саваот Йому ймення...

Бо зрушаться гори й холми захитаються, та милість Моя не відійде від тебе і заповіт Мого миру не захитається... Не бійся, з тобою-бо Я, і не озирайся, бо Я Бог твій! Зміцню тебе, і тобі поможу, і правицею правди Своєї тебе Я підтримаю...»

Господи, дякую Тобі... Дякую, Таточку дорогий... Скільки я бачила Твоїх чудес!.. Благослови моїх діток, щоб не були легковажними, щоб були лише Твоїми, щоб були вдячними.

Дякую Тобі за все!

Ведуча. Дана першою порушила мовчанку.

Дана. Мамо, чому ж ви сумні? Адже все так класно!

Мар'яна. Я не сумна, доно. Я щиро вам дякую за привітання. Але хочу, щоб ви у своєму житті завжди бачили Господа. Діти, ви розумієте? У Господа не буває випадковостей.

Він заздалегідь приготував для нас це прекрасне свято. Слава Йому!

Денис. Я ще й досі не можу оговтатися. Дано, ми на все життя запам'ятаємо мамине сорокаріччя!

Мар'яна. У мене таке відчуття, ніби на сьогоднішньому святі з нами був незримо присутній Сам Господь. Це Він приготував всі обставини, зібрав усіх потрібних для Своєї справи людей, і проповідував нам. Там, де присутній Ісус, — завжди відбуваються чудеса!

Я думаю, що сьогоднішній вечір нам прекрасно проілюстрував те, як Бог уже давно заплатив за всі наші гріхи. Нам потрібно лише до Нього прийти й прийняти Його подарунок — вічне життя. За наші провини вже заплачено. Ціна дуже велика — це смерть Божого Сина. Його кров, яка була пролита на Голгофі, заплатила за гріхи всього людства. Але в це можна повірити, а можна й не повірити. Можна прийняти, а можна відмовитися. Діти, ви побачили сьогодні Божу присутність?

Денис. Так... Так усе влаштувати міг лише Він. Слава Богам!

ДУМКА ЕКСПЕРТІВ

(трішки гумору)

Від кого: Йорданські консультанти з менеджменту.

Кому: Ісусу, Сину Йосипа, корпорація «Майстерні теслі», Назарет, Галілея.

Вельмишановний Пане!

Дякуємо Вам за надані резюме дванадцяти осіб, яких Ви підібрали на керівні посади у Вашій новій організації. Усі вони пройшли безліч тестів. Ми не лише пропустили результати через комп'ютер, але й провели з ними персональні інтерв'ю за участю нашого спеціаліста з професійної придатності.

Наші співробітники вважають, що більшості Ваших вибранців не вистачає життєвого досвіду, освіти та професійної підготовки для підприємства такого типу, яке Ви засновуєте. Крім того, вони не знають, що таке спільна робота. Ми рекомендуємо Вам продовжити пошук осіб, які мають досвід організаційної роботи й уже продемонстрували свої здібності.

Симон Петро — емоційно нестійкий, схильний до нападів люті.

Андрій — цілковито позбавлений якостей керівника.

Два брати Яків та Іван — ставлять свої інтереси вище інтересів компанії.

Хома — постійно демонструє недовіру, що може підірвати моральні засади організації.

Матвій — занесений у чорний список у Бюро інформації про бізнесменів Єрусалима.

Яків, син Алфеїв, і Тадей безперечно мають радикальні нахили й належать до групи підвищеного ризику за шкалою емоційної стійкості.

Проте один із кандидатів таки володіє неабияким потенціалом. Він дуже здібна людина, винахідливий, комунікабельний, має гострий діловий розум і корисні знайомства з високопосадовцями. Крім того, він цілеспрямований, честюлюбний і відповідальний. У зв'язку з цим ми настійно рекомендуємо Юду Іскаріота на посаду Вашого головного помічника й ревізора.

Професійна непридатність інших претендентів не потребує доведення.

З побажаннями всіляких успіхів
у Вашому новому підприємстві — щиро
Ваші Йорданські консультанти з менеджменту

ХАНУКА ТА РІЗДВО

Сценарій позакласного заходу

Автор Галина Левицька,
м. Ізяслав Хмельницької обл.

Мета: донести до дітей думку, що Бог творить реальні дива, а Боже Світло, яким є Сам Ісус, світить вічно й завжди перемагає темряву.

Дійові особи

Ведучі — двоє дітей (*бажано одного віку*) та Ангел;
Священик, Маккабі, Марія, Йосип, Семеон.

Один виконавець може грати ролі Священика та Семеона, Маккабі та Йосипа.

ПЕРША ЧАСТИНА

1 дія

1-й ведучий. О, (*ім'я 2-го ведучого*), привіт!

2-й ведучий. Привіт!

1-й ведучий. Ну, що ти вирішив? Ідеш з нами в кінотеатр?

2-й ведучий. Вирішив! Не йду!

1-й ведучий. О, ти знову за своє! Ти що, біла ворона?! Хіба так важко бути таким, як усі? Фільм класний! Це ж прем'єра! В інтернеті його ще немає...

2-й ведучий. Але я вже пояснював тобі, що фільми жахів я не дивлюсь, бо я — християнин!

1-й ведучий. Та який же це фільм жахів? Ну трохи монстрів, спецефектів... Але ж це війна добра і зла, світла і темряви! І головний герой спасає світ від загибелі... Це варто побачити!

2-й ведучий. Я знаю Того, Хто справді спасає! Це — Ісус! А справжня битва світла і темряви є в кожному дні...

1-й ведучий. Ну гаразд, гаразд... А давай домовимось... Ти ж завжди кажеш, що любиш правду...

2-й ведучий. Так, я люблю правду!

1-й ведучий. Тоді я тобі зізнаюсь, що побився об заклад, що вмовлю тебе піти в кіно. Якщо ти підеш, хлопці самі куплять квитки для мене і для тебе... Це така крута нагода!

2-й ведучий. Ні! З мене досить! (*Відвертається.*)

1-й ведучий (*поплескує по плечу*). Та почекай, дай доказати, що я придумав... Ти йдеш із нами в зал, а коли згасне світло, вийдеш собі потихеньку... Хлопці будуть захоплені фільмом, то й не помітять, що ти пішов.

2-й ведучий (*повертається*). Твоя пропозиція нагадує мені історію з життя Божого народу, коли одному євреєві його друзі запропонували лише вдавати, що він їсть м'ясо свині, щоб йому не загинути...

1-й ведучий. Ти жартуєш! Де це бачено, щоб убивати того, хто не їсть свинини?!

2-й ведучий. Але це правда! І той єврей не пішов на компроміс... Це правдива історія про вірність євреїв Божим заповідям, про Боже чудо і Боже світло. І ще там була війна, і були герої...

1-й ведучий. Чудо... Світло... Війна... Герої... Мені вже стає цікаво! Розкажеш?

2-й ведучий. Я хочу тобі про це розказати, але не впевнений, що сам зможу (*складає руки в молитві*). Господи, допоможи!

З'являється Ангел. 1-й ведучий присідає й затуляє голову руками.

Ангел. Не бійся! (*Торкається плеча 1-го ведучого.*) Я не з фільму жахів! Я з Божого Царства!

Діти підходять до Ангела, він обіймає їх за плечі.

Ангел. Діти! Господь послав мене розповісти вам про Хануку. Про Боже чудо і Боже світло. Ви готові слухати?

Ведучі (*разом*). Готові!!!

2 дія

Ангел (*слова Ангела можна супроводжувати показом слайдів*).

Ця історія повчальна
Сталася у час той давній,
За правління Антиоха.
Він себе возніс, як бога...
Видав цар свої закони:
Для євреїв заборони
І на мову, й на шабати,
Та щоб Тору не читати,
Щоб були — як всі народи —
І без віри й без свободи...
Увійшли сирійці в Храм,
Занечистили все там...
Довго мучились євреї,
Та повстання Маккавеї
В непокорі підняли
І у гори всі пішли...

Виходять Священик та Маккабі

Воювали, як герої,
Хоч без їжі та без зброї!
У сирійців є кіннота
Й добре навчена піхота,
Бойові страшні слони,
Ніби «танки давнини»... (*звук: трубить слон*)

1-й ведучий. Бойові страшні слони,
Ніби «танки давнини»...
Як їх можна не боятись
Та без зброї воювати?

Ангел. Воювали, як герої,
Хоч без їжі та без зброї!
Воювали у молитві:

Маккабі (*молитовно*). «Боже! Помози у битві!
Ми безсилі... Ти — Всесильний!
Помози, щоб Край став вільний!
Поверни Святий Свій храм,
Щоб вклонялись Богу там...»

Священик. Бог живий! Він з нами є!
Він нам диво дав Своє!
Перемогу здобули,
В Божий храм ми увійшли!

Священик та Маккабі наводять лад у храмі й знаходять посудину з чистою оливою.

Священик. Хоч знайшли ми масла мало,
У світильник заливали,
Божий храм ми освятили,
І менору засвітили.

Танець світла. Священик засвічує менору.

Маккабі. Бог живий! Він з нами є!
Він нам диво дав Своє!
Бо менора не згасає,
Вісім днів вона вже сяє!

Ангел. Отож, у пам'ять про очищення храму євреї святкують Хануку. Це свято очищення, оновлення. Це свято світла!

Священик та Маккабі виходять.

ДРУГА ЧАСТИНА

3 дія

1-й ведучий. (Ім'я 2-го ведучого), пробач мені, що називав тебе білою вороною... Пробач, що умовляв обманювати... Не треба тобі бути таким, як усі!

2-й ведучий. Пробачаю, друже!

1-й ведучий. Я починаю розуміти, що віра — це велика сила! Хоча у мене ще є багато запитань...

2-й ведучий. То запитуй!

1-й ведучий. Ця Ханукальна історія була так давно. Хіба вона стосується наших днів? Хіба в моєму житті можуть бути Божі дива? І чи можу я сам побачити Боже світло?

2-й ведучий. Друже, твої запитання дуже важливі! Ханукальна історія цінна для нас, бо вчить нас бути вірними Богові навіть у дуже складних обставинах. А для того щоб побачити Боже світло, тобі треба йти до Ісуса!

1-й ведучий. Ісус? А Він Хто? Ага, ти вже щось казав про Нього... Що Він спасає...

2-й ведучий. Так, Він наш Спаситель і Господь! Він — Син Бога Всевишнього, народився як звичайний єврейський хлопчик... у хліві... на сніні...

1-й ведучий. Так, так, я пригадую... (співає) У Віфлеємі, у хліві на сніні Син Божий народився...

Ангел. А чи ви знаєте, діти, що народження Ісуса — це теж превелике Боже чудо?

Ведучі (разом). Чому?!

Ангел. Бог став людиною. Будучи Богом, Ісус, Божий Син, народився, як людське дитя...

4 дія

Заходять Йосип і Марія з Дитятком на руках.

Марія. Бог сотворив мені велике чудо, що я народила Ісуса. Єшуа — це ім'я означає спасіння. Уночі до нас прийшли пастухи й розповіли, що бачили ангелів, які співали Богіві славу.

Пісня ангелів.

Йосип. Я дякую Богові за народження Ісуса! Його друге ім'я — Еммануїл, що означає: «З нами Бог»! Ми принесли Дитятко в Єрусалимський храм, щоб за законом посвятити Його Богові й принести відповідні жертви.

1-й ведучий. О, тепер я розумію, чому відновлення та очищення храму було таким важливим. Бо сюди принесли маленького Ісуса!

Входить Семеон.

Семеон. Хвала Тобі, Владико! Ти відпускаєш мене сьогодні з миром Твоїм, бо бачать очі мої спасіння, яке Ти приготував перед лицем всіх народів. Ісус! Він є світло на просвіту язичників і слава для народу Ізраїля!

Ангел виходить наперед. Семеон, Йосип та Марія йдуть зі сцени.

Ангел. Коли Ісус виріс, Він служив людям, являючи їм Свого Небесного Батька. Навчаючи євреїв у храмі, Ісус говорив: «Я — Світло для світу. Хто йде вслід за Мною, не буде ходити у темряві той, але матиме світло життя».

Ісус є Світлом, яке світить вічно!

Ангел виходить.

5 дія

1-й ведучий. Скажи, (ім'я 2-го ведучого), а чи зараз в Єрусалимі є Божий храм?

2-й ведучий. Немає. Він був зруйнований невдовзі після смерті та воскресіння Ісуса.

1-й ведучий. Дуже шкода. Як же тепер можна поклонитися Богові?

2-й ведучий. Відкрий своє серце для Ісуса, і ти сам станеш живим Божим храмом!

1-й ведучий. О, яке це велике чудо для мене! (Складає руки в молитві.) Господи, живи в моєму серці, очисти й освяти мене, щоб я справді був Твоїм храмом і мав у собі Світло життя!

ВАРТО ПРОЧИТАТИ

Галина Левицька. ВІН ДУЖЕ ЛЮБИТЬ ТЕБЕ

Книжечка «Він дуже любить тебе» запрошує юних та дорослих читачів у світ дитинства, де діти шукають відповіді на перші складні запитання: чи важливіше кохання за дружбу, що таке мудре рішення, чи справді існують ангели, який Бог і як навчитися з Ним розмовляти?.. Сні переплітаються з реальністю, ангели спускаються на землю, а в серці малюється веселка. Для читання в колі сім'ї.

Левицька Г. Він дуже любить тебе. Літературно-художнє видання. — Рівне : Дятлик М., 2017. — 48 с.

ISBN 978-617-515-237-9

«Утрачений» і «Повернений» рай

Джона Мільтона

Є автори, які, будучи дітьми своєї епохи, у своїх творах відкривали філософію свого часу, проте залишилися популярними й у наступні покоління. Але є такі, хто став фундатором культури свого часу, проте з плином часу відійшов на задній план. І хоча їхні твори й до сьогодні хвилюють читачів, проте вони не займають чільних місць ні в рейтингах видань, ні на книжкових полицях. Так сталося з творчістю Джона Мільтона і його поемою «Втрачений рай». Цей твір був філософсько-релігійною інтерпретацією англійської революції і ліг в основу подальшого розвитку англійської поезії. Ним захоплювалися Пушкін і Гете, його ідеї вплинули на лірику лорда Байрона та всіх романтиків. А Іван Франко і Дмитро Павличко перекладали твори Мільтона українською. Проте для більшості читачів ні твір, ні автор не є надто відомими. Тож хто такий Джон Мільтон і чому його творчість була настільки впливовою в Англії XVIII століття?

Джон Мільтон (1608–1674) жив у часи великих англійських політичних і релігійних перетворень. І він був не просто їхнім сучасником, але й активним учасником. Його поетична, публіцистична та політична праця певним чином формувала тогочасне англійське суспільство і вплинула на майбутній розвиток англійської нації.

Народився митець у сім'ї нотаріуса і композитора, людини енциклопедичних знань Джона Мільтона. З ранніх років майбутній поет виявив неабиякий хист до навчання. І батько зробив усе можливе для навчання свого сина. Початкову освіту він здобув у найкращій тогочасній лондонській школі святого Павла. Як писав сам Мільтон, «жадоба знань була в мене настільки великою, що, починаючи із дванадцятирічного віку, я рідко коли закінчував заняття і йшов спати раніше, ніж наступала опівніч». Там він познайомився із сином італійського протестанта Діодатті Чарльзом і це вплинуло на його бажання вивчати італійську і латину.

Продовжив освіту Мільтон у Кембріджському університеті. І саме тоді почав формуватися характер майбутнього

громадського діяча. Він брав активну участь у студентських протистояннях між прихильниками парламенту (сам Мільтон належав до цієї групи) і прибічниками монархії. Власне його активність призвела до того, що він був виключений із лав студентів університету. Проте це не спинило Джона і він, навчаючись самотужки, закінчив університет з відзнакою. Згодом здобув ступінь бакалавра (1626), а згодом і магістра мистецтв (1632).

Саме тоді з'являються його перші віршовані твори пасторального характеру, які виявили неабияку майстерність автора й лягли в основу медитативної англійської лірики XVIII століття.

Бурхливі студентські роки, невідання самого Мільтона, чому присвятити своє життя (він не міг ніяк обрати між служінням священника і кар'єрою поета), втома від розпусу при дворі короля, свавілля знаті штовхнули молодого людину усамітнитись в родовому маєтку Гортон, де він провів шість років, присвятивши себе вивченню латини, творів Отців Церкви та написанню віршів. З-під його пера вийшли поема «Ad Patrem», пастораль «Comus», пасторальна поема-елегія «Lisids». Саме в цих творах шліфується його стиль пасторальних елегій, у яких він використовує і римовану поезію, і білий вірш. У 1638–1639 рр. він вирушає в подорож Італією. Відвідує Мілан, Флоренцію, Геную, Пізу, Рим, Верону, Неаполь. Там зустрічається з відомими людьми, зокрема, нідерландським юристом і дипломатом Г. Гроцієм, засудженим Г. Галілеєм, який був у вигнанні у Флоренції. Пізніше він відвідує Женеву, де жив і працював Ж. Кальвін. Проте

події в Англії змушують його терміново повернутись на батьківщину.¹

Після повернення на батьківщину у Мільтона починається цілковито новий період життя. Він із головою поринає у політичний вир подій. Спочатку виступає як публіцист, видаючи низку творів, які захищають і виправдовують революційні події в країні. Саме в той період друкуються його найвідоміші памфлети «Ареопагітика» (про захист свободи слова й неприйняття цензури), «іконоборець», «Захист англійського народу», трактат «Про освіту», «Обов'язки правителів і урядів» (де він обґрунтовує страту короля Карла I) та інші, що приносять йому європейське визнання. Правда, це визнання було різним — десь його визнавали, як визначного публіциста, а десь, як у Франції, публічно спалювали його твори.

Будучи переконаним християнином, у притаманній йому манері Мільтон відстоював республіканські погляди на релігію. Видає низку памфлетів на захист єпископальної форми правління в церкві. Веде письмові дебати із єпископами Джозефом Голлом² та Джеймсом Ашером³.

¹ Ці події відомі як «Англійська революція» — процес переходу в Королівстві Англія від абсолютної монархії до конституційної, за якої влада короля обмежена владою парламенту, а також гарантовані громадянські права і свободи.

² Джозеф Голл (1574–1656) — англійський єпископ, літератор, реформатор жанру проповіді.

³ Джеймс Ашер (1581–1656) — ірландський єпископ, відомий тим, що написав історію світу ірландською мовою від створення аж до зруйнування римлянами Єрусалиму.

Згодом Мільтон іде на державну службу, отримуючи посаду латинського секретаря при Державній раді. А в 1649–1652 роках йому було доручено вести міжнародне листування Кромвеля⁴.

Але саме тоді починається найскладніший період життя поета. Ще 1642 року він одружується із Мері Пауел. Вона походила із родини роялістів (прихильників монархії), що призвело до глибокого конфлікту. Через кілька місяців після одруження Мері покинула Джона. Пізніше, отримавши державну посаду, Мільтон допоміг родині Пауел уникнути переслідувань, і дружина повернулася.

Та щастя було недовгим. У травні 1652 р. під час пологів Мері померла. А через місяць помер єдиний новонароджений син. Від непомірної праці, душевних переживань Мільтон починає стрімко втрачати зір і в тому ж 1652 році він уже майже сліпий. Але на тому сімейні проблеми не закінчились. 1656 року він одружується вдруге, із Катаріною Вудкок. Проте й вона через 2 роки помирає.

Окрім того, Мільтон розчаровується в тих політичних і релігійних процесах, які відбуваються в його країні. Олівер Кромвель із реформатора перетворюється в узурпатора влади, використовуючи репресивні методи зведення рахунків із опонентами. Постійні суперечки й незгоди в церковному середовищі призводять до виникнення великої кількості нових церков. Революція, яка була покликана дати народу свободу і стояти на її сторожі, зазнавала невдачі, монархічні настрої знову почали брати гору в середовищі простих людей.

Після відновлення монархії за свою політичну діяльність Мільтон потрапляє до в'язниці. І лише заступництво впливових друзів допомагає йому уникнути смертної кари. Саме тоді він повністю втрачає зір і усамітнюється.

Розпочинається третій період життя Мільтона. Сліпий, розчарований, самотній, він повертає свій внутрішній погляд до Бога. Починається переосмислення життя в контексті Слова Божого. І це приводить до написання найбільш відомих і найвеличніших творів у його житті — поем «Втрачений рай», «Повернений рай» та драми «Самсон-борець». Із них найбільша за

обсягом і ідеями поема «Втрачений рай», написана білим віршем.

Перші нариси цього твору автор зробив ще 1642 року. Проте через свою зайнятість Мільтон ніяк не міг зайнятися утіленням задуму. Повернувшись до роботи над твором, будучи сліпим, він був змушений надиктовувати рядки поеми, щоби їх записав хтось інший. Це викликало великі незручності, адже іноді на обдумування якихось строф він витрачав цілий день. А записом цих рядків хтось змушений був займатись уже поночі.

Та не зважаючи на такий непростий спосіб написання твору, 1667 року була закінчена поема «Втрачений рай». Твір викликав неоднозначну реакцію як серед літераторів, так і серед релігійних діячів. Адже, разом із Адамом і Євою, ще однією головною дійовою особою виступає Сатана, на образі якого автор досить часто концентрує увагу читачів. Слід сказати, що до Мільтона образ повсталого ангела, як одного із головних персонажів, використовували лише три автори — Данте Аліґ'єрі («Інферно», 1321), Крістофер Марло («Доктор Фауст», 1604) та Йост ван дел Вондел («Люцифер», 1654).

Сама поема складалась із 10 книг (у пізнішій редакції, за поданням самого Мільтона, вона була поділена на 12 книг). У творі автор розповідає про події, які записані в перших розділах Книги Буття, хоча доповнює і розвиває думки, які ми читаємо на сторінках Святої Книги. Адже він описує не лише повстання Люцифера, а й війни ангелів, які були після цього. Він поетично описує красу раю, який Господь приготував людям, і заздрість впалого ангела щодо того, що приготував Бог людству. Описує момент гріхопадіння і любов Адама до Єви, який куштує плід, аби не розлучатись із коханою. А в останніх книгах архангел Михаїл, виганяючи людей із раю, передірає розбещення всієї землі і відкриває Божий задум щодо приходу Ісуса Христа на землю і спасіння всіх людей у Ньюму.

Окрім того, в оповідь вплетені певні посилання і паралелі на ті події, які вирували на той момент в Англії. Таким чином автор переосмислює їх у контексті Божого Об'явлення і робить свої філософські висновки із того, у чому йому довелося взяти участь. Редактори Антології Нортон Англійської Літератури зазначали: «Великі теми «Втраченого раю» тісно пов'язані з політичними питаннями на карті Англійської революції (1640–1660 pp.) та Реставрації, але зв'язок аж ніяк не є простим або прямим»⁵.

⁵ The Norton Anthology of English Literature, XVIII Century

Проте важливим є те, що основною думкою, яку хотів донести Мільтон своїм твором, є те, що Всезнаучий і Всемогутній Бог обертає будь-які події на те, щоби втілити Свій план, і на те, що лежить у Його волі. Власне, ця теза звучить ще в першій книзі поеми, і нею ж закінчується вся поема.

І це справді так. Часто нам здається, що події розгортаються не так, як ми думали, що не видно просвіту в цих нещасливих днях і невідомо чим усе закінчиться. Але Господь, який тримає у Своїх руках усе існуюче у світі, вплітає всі події у Свій план, щоби проявилась Його воля. І історія втрати раю людством стала прелюдією для приходу Ісуса Христа на цю грішну землю, Його хресної смерті і дарування спасіння і Нового Раю усім тим, хто повірив у Його заступницьку жертву. Слід пам'ятати, що навіть найнеприємніші події в нашому житті Бог обертає на свою Славу.

К олі робота над поемою «Втрачений Рай» була завершена, один із друзів Мільтона зазначив, що той надто часто розповідає про те, що люди втратили. А чому він не скаже про знайдений рай, який Бог дарує людям? Це підштовхнуло вже дуже хворого поета на написання продовження своєї першої поеми. Він так і назвав її — «Повернений рай» і змалював, як Бог в особі Ісуса Христа повертає людям рай.

Після виходу у світ своїх творів Мільтон довго не прожив. 1674 р. він відійшов до Того, Хто давав йому сили й натхнення в його буремному житті. І хоча при житті його твори вийшли мізерним тиражем, проте вони були дуже високо оцінені сучасниками. А поема «Втрачений Рай» вважається одним із найвизначніших творів, написаних англійською мовою.

Оглядаючи життя і творчість Джона Мільтона, доходиш висновку, що і одне, і друге було непростим. Але один висновок, один приклад можна взяти відразу: де б ти не був, що б ти не робив, ти можеш це робити так, що твої переконання, твоя віра в Бога будуть видні кожному. Через твої принципи, через твій професіоналізм, через твою відданість справі. І тоді Бог благословить тебе так, що на тому місці, де ти є, ти зможеш віддати всю славу Богу. 🙏

Олег Блощук,
магістр теології, викладач
народних звичаїв, свят та обрядів,
пастор євангельської християнської
церкви «Скеля» м. Рівного

⁴ Олівер Кромвель (1599–1658) — лорд-протектор Англії в 1653–1658 роках, лідер пуритан. Військовий керівник громадянської війни в Англії, прибічник парламентаризму, один з організаторів армії парламенту Англії в боротьбі з королівською армією під час Громадянської війни.

ВИЗНАЧНІ АРХІТЕКТУРНІ ЦЕРКОВНІ ПАМ'ЯТКИ УКРАЇНИ

Урок для 9 класу

Автор Ганна Кузьмін, учитель основ християнської етики
Мединської ЗОШ І–ІІ ст. Підволочиського р-ну Тернопільської обл.

Мета: познайомити учнів з найвідомішими архітектурними церковними пам'ятками України, коротко розповісти їхню історію, учити помічати особливості цих споруд, порівнювати їх; розвивати вміння визначати засоби, за допомогою яких відтворюють світ майстри різних видів мистецтва; розвивати допитливість, творче, асоціативне мислення, уміння висловлювати й обґрунтовувати власну думку; виховувати естетичний смак, інтерес до мистецтва.

Ключовий вірш: «Чи не знаєте ви, що ви — Божий храм і Дух Божий у вас пробуває?» (1 Кор. 3:16).

ХІД УРОКУ

I. Вступна частина

1. Християнське привітання

Слава Ісусу Христу!

2. Мотивація молитви

Я смуток — Ти радість: звесели мене.

Я темрява — Ти світло: осіни мене.

Я смерть — Ти життя: воскреси мене.

Я горе — Ти щастя: допоможи мені.

Я холод — Ти тепло: зігрій мене.

Я неук — Ти розум: научи мене.

Наталія Муран

Молитва «Отче наш»

II. Актуалізація опорних знань

Притча «Дорога до храму»

Якось мандрівник ішов по долині й побачив чоловіка, який, обливаючись потом, тягнув угору важкий камінь.

— Що ти робиш? — запитав мандрівник.

— Хазяїн наказав носити наверх каміння, от я й ношу, — сердито відповів чоловік.

Пішов мандрівник вище в гору й побачив іншого чоловіка, теж із каменем.

— А ти що робиш? — поцікавився він.

— Так тут поруч стіну нову зводять — там потрібне каміння, за них гроші платять, — важко дихаючи відповів другий чоловік.

Мандрівник піднявся ще вище й зустрів третього чоловіка, який штовхав угору камінь. Камінь був дуже важким, але очі чоловіка світилися радістю. І його мандрівник запитав те ж саме:

— Що ти робиш?

— Я буду храм, — з гідністю відповів чоловік.

Обговорення притчі.

III. Мотивація навчальної діяльності

Після прийняття християнства на Русі розпочалося повсюдне будівництво храмів. При церквах і монастирях

виникали школи та бібліотеки, осередки, де переписували книжки, працювали літописці, художники. Щоправда, тоді ще не малювали таких звичних нині картин, як, наприклад, краєвид або портрет. Свій хист тогочасні художники виявляли в мистецтві іконопису. Із давніх-давен доходять до нас шедеври минулого, дивують своєю красою та витонченістю.

Учитель оголошує тему уроку.

IV. Засвоєння нових знань, формування опорних умінь і навичок

Українські храми та монастирі — частина світової християнської культури, унікальний штрих у її загальному образі. Древність, вишуканість, різноманітність — усе це про святині, якими пишається Україна та світ.

Україна — держава з багатовіковою історією та культурою. У кожному регіоні є свої визначні пам'ятки — перлини української землі. Це справжній скарб, наша гордість і надбання. До наших днів збереглися середньовічні фортеці, палаци та садиби, стародавні монастирі та храми (у деяких із них і понині проводяться служби), та багато інших унікальних архітектурних витворів мистецтва, що навіки прославили своїх майстрів. З усіх куточків земної кулі приїжджають сюди туристи, щоб побачити наші безцінні скарби.

Отож і ми вирушаємо в мандрівку й відвідаємо сьогодні величні церковні архітектурні пам'ятки столиці нашої держави м. Києва.

Розповідь супроводжується презентацією.

Десятинна церква (відома також як церква Різдва Пресвятої Богородиці) є першим християнським храмом, який був побудований у столиці Київської Русі.

Церква будувалася за часів правління князя Володимира Великого (з 986 по 996 рр.), який виділив на зведення й підтримку церкви десятку частину своїх доходів — десятину (звідси й пішла назва «Десятинна церква»).

Десятинна церква проіснувала всього близько двох з половиною століть, тому чіткі уявлення про неї відсутні. Відомо, що храм спорудили на місці мученицької кончини княжих дружинників Феодора та Іоанна, які були вбиті язичниками до прийняття Володимиром християнства. Церква була хрестокупольним шестиярусним кам'яним храмом.

У Десятинній церкві була княжа усипальня. Тут були поховані Володимир і його дружина Ганна. Також у храм були перенесені мощі княгині Ольги.

Десятинна церква сильно постраждала від пожежі на початку XI ст., проте досить швидко її відновили, з трьох боків храму з'явилися галереї. Інтер'єр старовинного храму був багатий мармуровими і шиферними плитами, мозаїками, фресками. Церковне начиння (ікони, хрести, посуд) було привезене з Херсонеса Таврійського.

Церква неодноразово страждала від грабежів. 1169 р. на храм напали війська Андрія Боголюбського, 1203 р. — війська Рюрика Ростиславича. Церква була знищена під час одного з нападів татаро-монголів, у кінці 1240 року останній оплот киян упав. Якщо вірити переказам, то церква була зруйнована під вагою людей, які намагалися сховатися в ній.

Фундамент Десятинної церкви розчистили 1824 р. за указом митрополита Євгенія Болховітінова. Тоді було знайдено залишки мармуру та мозаїки. Нову церкву у візантійсько-московському стилі почали будувати 1828 р. за проектом петербурзького архітектора В. Стасова. Оновлений проект не повторював первинної архітектури древньої Десятинної церкви. Іконостас церкви був складений із копій ікон іконостасу роботи Боровиковського, які містилися в Казанському соборі Петербурга. Освячення Десятинної церкви відбулося 1842 р. Храм був знищений більшовиками разом із багатьма іншими пам'ятниками культури та мистецтва в 1928 р.

унікальні фрески, мозаїки, ліпнину й багато іншого. Складні настінні розписи відповідають давньоруському храмовому мистецтву, а золоті куполи увінчані хрестами з ажурною різьбою. Відвідування таких місць, як Михайлівський Золотоверхий монастир, очищає душу і розум, додає легкості і сил, допомагає сконцентруватися на найголовнішому.

Є легенда, що апостол Андрій Первозваний побував на Київських горах і прорік, що тут постане велике місто з величними святинами. Ці слова неодмінно згадуються, коли спостерігаєш ще одне з 7 чудес України — **Києво-Печерську Свято-Успенську Лавру**.

Перші ченці, які заселили нинішню Лавру, селилися в печерах — звідти й пішла назва монастиря. Лавра — це почесне звання, яке присуджується лише великим та впливовим монастирям.

Почавши своє існування з перших печер, які було викопано в XI ст., протягом 9 віків Києво-Печерська Лавра перетворилася на величний комплекс церков та монастирів, які справляють неабияке враження не лише на віруючих людей, але й на звичайних туристів. За літописами, що збереглися до наших днів, першу невелику печеру викопав на березі річки Дніпро священик Іларіон, який закривався в ній для молитов. Тут оселяється відлюдник Антоній, який повернувся з Афонської гори. Аскетичний спосіб життя дивував та захоплював. До нього почали приходити інші монахи. Кількість їх постійно збільшувалась. Вони побудували церкву Успіння Пресвятої Богородиці та келії. А пізніше князь Ізяслав, за проханням Іларіона, подарував монахам гору над печерами, де було побудовано дерев'яну церкву. Печери перетворилися на місце поховання православних святих, а також місце, де жили відлюдники, а сама церква стала найбільшим монастирем на всій Київській Русі. Усі ченці вирізнялися високою моральністю та подвижництвом, це притягувало багатьох освічених та знатних людей. Бояри та князі намагалися підтримувати монахів, дарували їм золото, срібло, угіддя, землі з підданими селянами. Лавра ставала важливим духовним, культурним і просвітницьким центром. В XI ст. тут зароджується літописання. Відомі літописці Никон, Нестор, Сильвестр працювали у Лаврі. Ченцем-літописцем Нестором був написаний найвидатніший літопис Київської Русі «Повість временних літ». А у XIII ст. було укладено «Києво-Печерський патерик» — важливе джерело історії Києва. У монастирі містилися книгозбірня, друкарня, де друкувалися богослужбові та полемічні книги. На території монастиря розвивалося образотворче мистецтво. Виникає училище, яке в майбутньому стає відомою на сьогодні Києво-Могилянською академією. До наших днів збереглися унікальні рукописи старовинних книг, ікони, а також колекції тканин і вишивок, роботи з дорогоцінних металів, витвори сучасних митців та стародавні гравюри,

Михайлівський Золотоверхий монастир

Один із найдавніших монастирів у Києві. Входить до складу 25 унікальних храмів світу. До нього належить Новозбудований Михайлівський Золотоверхий собор, трапезна з церквою Іоанна Богослова та дзвіниця. Розташований собор у культурному центрі столиці і є сусідом не менше популярних Золотих воріт і Андріївської церкви. Собор має особливе значення для киян, бо присвячений захиснику Києва архангелу Михаїлу. За переказами, бані саме цього собору вперше були покриті позолотою. Звідси й назва — Золотоверхий. У XII ст. він служив місцем поховання князів. Храм пережив чимало випробувань. Він витримав численні облоги й набіги на Київ у давнину. Зараз собор повністю відреставрований і готовий приймати паломників з усього світу. Найкращі майстри працювали над тим, щоб відновити

старовинні східні золоті прикраси цариці сарматів, золота діадема. Усе це можна побачити в музеях, розташованих на території Києво-Печерського заповідника.

Собор Святої Софії було закладено Ярославом Мудрим в XI ст. Тут зберігається різьблений саркофаг з останками Ярослава Мудрого, похованого в 1054 році. Тут же спочиває син Ярослава Мудрого Всеволод, сини Всеволода Ростислав Всеволодович і Володимир Мономах.

Софійський собор став першою українською пам'яткою історії та архітектури, що була внесена у список Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

Місце для храму було вибране символічне — саме тут 1036 р. в битві з печенігами кияни отримали перемогу, а 1037 р. Ярослав Мудрий заклав собор однойменний з великим Константинопольським Софійським собором.

Протягом свого існування Софійський собор зазнав кілька руйнівних нападів та пограбувань. 1169 р. значну шкоду Софійському собору наніс Андрій Боголюбський. 1180 р. під час пожежі храм ледве не згорів вщент. Коли 1240 року в Києві лютували воїни хана Батия, Софійський собор було розграбовано. Протягом XVI ст. храм занепадав, відроджувати святиню почали тільки в XVII ст. Зокрема, великий внесок у відновлення Софійського собору зробив гетьман Івана Мазепа 1688 р.

У середині собору Софії Київської менше постраждав від часу та вандалізму. До наших днів дійшла частина ранніх мозаїк і розписів, виконаних візантійськими живописцями. Найвідоміші мозаїки собору — це Богоматір-Оранта (Нерушима стіна) і купольна мозаїка Христос-Пантократор. Мозаїчні роботи виконувалися переважно смальтою (сплав скла, солей і окислів металів), але іноді в мозаїках трапляються фрагменти з натурального каменя.

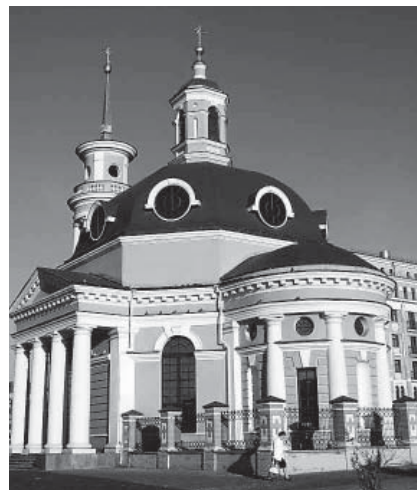
У XX ст. над Софійським собором, як і над багатьма іншими пам'ятниками християнської культури, нависла загроза знищення. На початку 30-х років було ухвалено рішення про зруйнування храму. Урятувало храм втручання Франції. Річ у тім, що королева Анна, дружина короля Франції Генріха I, була дочкою Ярослава Мудрого, який заснував Софійський собор, і Франція про це пам'ятала. Побойуючись міжнародного скандалу, радянське керівництво ухвалило рішення щодо створення в 1934 році Софійського музею-заповідника.

Наша подорож підходить до завершення, тож мусимо поспішати. Однак є в столиці ще одне місце, яке не можемо не відвідати. Це маленька церква, що губиться серед величних споруд. А відома вона тим, що саме тут під час перепоховання стояла труна з тілом славетного поета Т. Шевченка 6-8 травня 1861 р., по дорозі до останнього місця спочинку в Каневі.

Це **церква Різдва Христова**, яку кияни називають «Шевченківською». Церкву Різдва Христова було зруйновано 1935 р. Як і в усіх інших випадках руйнування церков, спочатку було конфісковано всі цінні речі, золото й срібні рами з іконостасу та ікон; різьблений дерев'яний іконостас спалили, а ікони продали за кордон.

Протягом 2002–2005 рр. храм Різдва Христова відбудували як видатну пам'ятку, пов'язану із Тарасом Шевченком. Замовником виступила Київська міська влада на чолі із тодішнім мером столиці Олександром Омельченком. Напередодні Різдва Христова 2004 р. на храмі було встановлено хрест і фактично зовнішні роботи з його відтворення закінчено.

У різдвяні дні 2005 р. храм було освячено Святішим Патріархом Філаретом. Тепер храм діючий. Кожного дня в ньому завершується молитва.

Робота із зошитом

V. Закріплення навчальних досягнень

Виготовлення макету храму (папір, бісер, клей, ножиці)

VI. Підсумкова частина

Є люди, для яких немає нічого святого. У мого українського народу навпаки — святинь багато. Я розумію, навіщо на вершині соборів встановлюють золоті бані. Люди, роздивляючись «золоті верхи», зводять погляд до неба. Адже при всій красі та величності старовинних українських храмів, монастирів — пам'ятаємо, що це лише будови. Їхнє призначення — кликати людей до Бога. А справжній храм Божий — серце людини, якщо в ньому пробуває Дух Божий. Тримаймо цей храм у чистоті й святості.

VII. Домашнє завдання

Вивчити ключовий вірш.

Підготувати презентацію «Величні храми Тернопільщини, Львівщини, Одещини тощо» (кожен учень отримує певний регіон).

Оцінювання учнів

Молитва

Біблія в моєму житті

2017 року весь світ відзначає 500-річчя Реформації, яка докорінно змінила історію середньовічної Європи. Процес Реформації не оминув і української землі, свідченням чого є віковий внесок протестантських церков у розвиток культурної, наукової та духовної спадщини України.

У плані заходів Полтавської обласної державної адміністрації щодо відзначення в області ювілею Реформації зазначено: «Сприяти проведенню релігійними організаціями тематичних, просвітницьких, культурно-мистецьких та інших заходів з нагоди 500-річчя Реформації». Згідно з цим Полтавський обласний організаційний комітет зі святкування 500-річчя Реформації оголосив літературний конкурс «Біблія у моєму житті». Адже Реформація — це повернення до біблійних істин, це пошук правди, яка вповні відкривається у Святому Письмі.

Мета проведення конкурсу — активізація духовного виховання молодого покоління через реалізацію творчого потенціалу, формування вмінь і навичок літературної та дослідницької діяльності учнів, підтримка талановитої молоді.

Конкурс тривав із 1 лютого до 31 травня 2017 року. У ньому взяли участь учні старших класів загальноосвітніх шкіл Полтави та Полтавської обл. На розгляд журі було направлено понад 70 творів-есе. До журі увійшли: Антоненко М. О., канд. психол. н., доцент кафедри філософії, історії та педагогіки Полтавської державної аграрної академії, голова Асоціації християн-педагогів м. Полтави (голова журі), Кривошапка Т. І., заступник директора з виховної роботи Полтавської гімназії «Здоров'я» № 14, Ухань О. А., начальник відділу закладів інтернатного типу, позашкільної та виховної роботи Департаменту освіти і науки Полтавської облдержадміністрації,

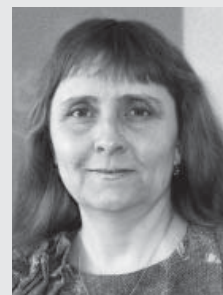
Курбала Г. С., головний спеціаліст служби у справах дітей Полтавської облдержадміністрації, Вітрюк А. Г., провідний майстер сцени Полтавського академічного обласного театру ляльок, Твердохліб Н. П., магістр філології, керівник християнського хору церкви АСД «Гармонія».

Результати перевершили всі очікування. Більшість учнів ствердила пріоритет Біблії, продемонструвала її значення не лише у власному житті, а й для суспільства в цілому.

Перше місце отримав Ілля Ткаченко, учень 9 класу Покровськобагачанської школи Хорольського району. Друге місце виборолла Ольга Дендеберя, учениця 11 класу Лубенської ЗОШ І–ІІІ ст. № 2, а зараз студентка Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Третє місце журі присудило Ірині Кочур, учениці 11 класу Лохвицької гімназії № 1, а зараз студентці Сумського державного педагогічного університету ім. А. Макаренка. Переможці отримали свої нагороди 31 жовтня 2017 року на святі «День Реформації», що відбулося в Полтавському академічному обласному українському музично-драматичному театрі імені М. В. Гоголя.

Марина Антоненко

Пропонуємо вашій увазі уривки з найкращих конкурсних творів.

Ірина Кочур,
учениця 11 кл. Лохвицької гімназії № 1

Унікальність Слова Божого полягає в тому, що воно змінює життя людей. Усі книги дають знання, а Біблія змінює життя. Я вдячна своїм батькам, а найбільше Богові, що дав мені життя і я дізналася про Нього, про Його сильну любов до мене і до всіх людей на землі. Біблія справді змінила моє життя: я знаю, що жити, не порушивши закону, допомагати ближньому, любити всіх, навіть ворогів, дуже важко, але це можливо; я знаю, що в складну хвилину, коли немає нікого поряд, є Той, хто завжди вислухає та підтримає. Незважаючи на всі повсякденні труднощі, Слово Боже вчить іти вперед і знову чинити добро, допомагати людям.

Біблія навчає прощати, жити в мирі та злагоді з усіма, любити усіх, як і Христос полюбив нас; бути милосердним, стриманим. Завдяки Біблії я навчилася шанувати старших, не судити інших, а найголовніше — вірити в Бога — Творця неба, землі і людей. Коли я дізналася про Бога, який Він святий, то зрозуміла, наскільки я грішна. Читаючи Біблію, я бачу свої недоліки, а вона показує, як їх виправити. Адже Біблія — це не тільки книга про християнське віровчення, вона є й справжньою скарбницею мудрості, духовною цінністю всіх поколінь і всіх народів. Тому я хочу, щоб більше людей дізналися про Бога і почали читати Біблію. На мою думку, якби люди почали її читати і виправляти себе, то життя було б простішим, а люди добрими. Що Біблія значить у моєму житті? На це запитання в мене дуже проста відповідь: Бог та Біблія — це і є моє життя...

Ілля Ткаченко,
учень 9 кл. Покровськобагачанської школи Хорольського р-ну

Беру з полиці стареньку, декілька разів «поліковану» скотчем Книгу. Пригортаю до серця й несу на улюблене місце — під молоду вишню-черешню, посажену з мамою й татом, чи на зручне м'яке крісло (у холодну погоду).

У передчутті нового вкину в рот жменю ягід чи хрусткого печива, посмакую ароматного чаю й розпочну священнодійство: як режисер оscarоносного фільму чи художник-аніматор, стану «оживляти» для себе нову сторінку Буття, Дій чи Євангелій.

Упевнений, що Книга поведе мене особливим шляхом, як видатного тезку Іллю тішб'янина — пророка Іллю.

З перших секунд життя в маминому лоні я отримав таке відповідальне ім'я, щоб «повернути серця батьків до дітей і дітей до батьків», як написано в пророка Малахії, щоб донести до ближніх — однокласників і друзів — одвічні цінності, про які промовляв Бог зі сторінок Святого Письма.

Біблія містить «золоте правило»: як хочу, щоб зі мною поводитися люди, так і я повинен чинити. Намагаюся якнайкраще потрудитися для стареньких, радую інших талантом співака, підтримую в скрутну хвилину, дарую свої речі, турбуюсь про загublених тварин.

Дякую моїй дорогій Книзі за вчасні поради, мудрі рішення моїх питань, попередження, підбадьорення, наставництво.

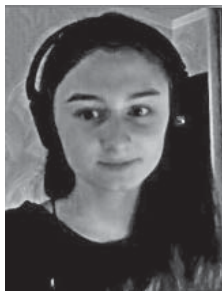
Ольга Дендеберя,
учениця 11 кл.
Лубенської ЗОШ I–III ст. № 2

Часто задумуюсь, що було б, якби Біблія не прийшла в моє життя? Велике розчарування в собі, у людях та сенсі буття на землі... Це сталося з мільйонами жителів нашої планети, які не відкрили для себе силу Слова Божого.

А ось що Святе Письмо зробило зі мною: привело до спасіння, зміцнило віру, стало тим мостом, який наблизив мене до Бога, — і продовжує вести по життю й захищати від гріха.

Також хочу зазначити, що я співаю на клиросі Мгарського Спасо-Преображенського монастиря, на ранкових богослужіннях звучать саме біблійні тексти піснеспівів. Неможливо описати ті світлі думки та емоції, які виникають під час цього священнодійства. Наприкінці я відчуваю, як звільнилася душа від бруду та всього негативного, що назбиралось за тиждень, як вона відпочила та насолодилася.

Як у сиву давнину, так і сьогодні всі люди, які прагнуть до морального вдосконалення, вірять у справедливість і добро, звертаються до Біблії. Той, хто не читав цієї книги, не може вважати себе освіченим. Сподіваюся, що таких людей із кожним днем стає все менше й менше.

Любов Наріжна,
учениця 10 кл. Полтавської обласної спеціалізованої школи-інтернату II–III ст. із поглибленим вивченням окремих предметів і курсів при Кременчуцькому педагогічному коледжі ім. А. С. Макаренка (ліцей «Політ»)

Біблія — найважливіша книга в моєму житті. Немає жодного дня, щоб я не встала раніше, аби прочитати хоча б кілька розділів. Люди часто дивуються, бо вважають це безглуздом, і не розуміють, наскільки це важливо.

Слово Боже можна порівняти з хлібом. Хліб — життєво необхідний продукт. Ним неможливо наїстися на все життя — його необхідно споживати щодня. Можна перенасититися всім, але не хлібом. Те саме стосується і Біблії.

Абігаль Гармидер,
учениця 10-А кл. СЗОШ I–III ст. № 4 з поглибленим вивченням англійської мови м. Горішні Плавні

Читаючи Біблію, я дізналася, що історія людства починається з давніх-давен, коли Єва та Адам вчинили гріх перед Богом і втратили можливість спілкуватися з Ним. Але Бог милосердний, тому подарував нам Своє Слово.

Кожного разу, коли мені складно чи несла знайти відповідь на якесь життєве питання, я звертаюся до Слова Божого, і Бог завжди відкриває мені саме те, що потрібно.

У нашу епоху, коли всі цінності лицемірно розмиті, у людей не існує справжньої істини, крім власного «я». Лише Слово Боже здатне поставити все на свої місця. Біблія — це наш поводитир від темряви до світла, від гріха до праведності.

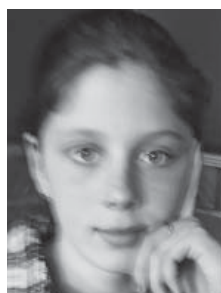

Мар'яна Сидорочкіна,
учениця 10-Б кл. Лохвицької гімназії № 1

Для мене Біблія — як батьки. Вони дають поради, показують на своєму прикладі або прикладі знайомих, як краще вчинити, але ніколи не змушують робити проти моєї волі. Батьки показують правильний напрям, але рішення залишається за мною. Так і Біблія. Читаючи Священну Книгу, я можу взяти для себе урок, знайти правильну відповідь, але в що мені вірити і якою стежкою йти — вибирати тільки мені.

Коли я почала її читати, то вже ніщо не змогло переконати мене в неправдивості слів, написаних там. Я вірила тому, що бачила і відчувала сама.

Біблія — це джерело живої води, до якого приходять спрагли, це сонце, до якого тягнеться все живе.

Злата Овчаренко,
учениця 7-А кл. Кременчуцького ліцею № 4

Мені лише дванадцять років, я завантажена в школі, мушу читати багато різних книг, але Біблія в моєму житті відіграє особливу роль. Це моя настільна книга. Я читаю її вже не один рік. Спочатку, як казку на ніч, потім, як якусь цікаву історію, ще пізніше побачила в ній приклади для власного життя, стала знаходити поради...

Ось приклад із мого життя. Я весела, позитивна людина, люблю життя в усіх його проявах, стараюся бачити тільки добре в людях. Але одного дня земля ніби втекла з-під моїх ніг... Старшокласник зненацька вдарив мене по обличчю тільки за те, що я стояла в нього на дорозі. Я згадала слова з Біблії: «І коли вдарить тебе хто у праву щоку твою, підстав йому й другу». Я не відповіла цьому хлопцеві, але підставляти іншу щоку теж не хотіла, і не розуміла, навіщо така заповідь, адже це так боляче... Я прийшла додому, мені нічого не хотілося, я тільки плакала й благала Бога про те, щоб хлопця покарали. Та мої батьки сказали, що так не можна, що підставити іншу щоку означає не відповідати злом на зло. Батьки були впевнені, що голос совісті заговорить у хлопцеві.

І що ви думаєте? Люди підтримали мене добрими словами, а хлопець зрештою вибачився.

Маю надію, що все буде добре, що інші люди побачили на прикладі з мого життя, як не треба робити, і як потрібно поводитися, коли щось стається недобре. Ось так слова з Біблії допомогли мені пережити найжахливіші дні мого життя.

Таміла Мотузка,
учениця 10-Б кл. опорного закладу «Зіньківська спеціалізована школа I–III ст. № 1»

Читаючи Біблію, я визначила для себе, що я вважаю найбільшим гріхом. Це заздрість. Вона завдає найбільшої шкоди духовному життю людини: і тій, яка заздрить, і тій, якій заздять. Людина немовби згорає зсередини. Так не повинно бути!

Коли трапляються складні ситуації в житті, ми думаємо: чому саме ми? За що все це нам? Але, можливо, усі складнощі — це послання Божі, якими Він хоче нам допомогти, підказати правильний шлях, змусити переоцінити своє життя або просто зробити сильнішим наш дух.

Карина Чухліб,
учениця II курсу Полтавського
професійного ліцею сфери послуг

Хочеш дізнатися, що то за шлях, що зробить тебе щасливим? Той шлях — Біблія.

Саме вона детально розповідає нам історію від створення світу до його завершення. Люди, що в ній описані, реальні, як і історії, що трапляються з ними.

В одну ногу з Біблією крокує молитва. Із цим поняттям знайомий кожен. Це єдиний зв'язок з Богом, за допомогою якого ми можемо спілкуватися з Ним. Не молишся — не живеш, не читаєш Біблії — гальмуєш в особистому інтелектуальному розвитку, бо Біблія, насамперед, розвиває.

Твій день повинен починатися лише з духовної їжі. Коли ти прокидаєшся, то повинен усвідомлювати, що це не «так треба», а життя тобі дарує Бог. Тому віддячити Йому можна лише одним — бути вірним Його Слову.

Олександра Сирота,
Заїчинська ЗОШ І–ІІІ ст.
Семенівського р-ну

Пам'ятаю той день, коли вперше взяла до рук Біблію. Провівши кінчиками пальців по шорсткому корінцю, я намагалася зрозуміти, у чому ж її особливість, адже чорна палітурка не викликала ніяких почуттів, пожовклі сторінки тонкого паперу були занадто звичайними. Та унікальність Біблії була не в зовнішньому вигляді — унікальним був саме зміст. За читанням книги душу огортав спокій, але водночас ніби невидима струна бриніла десь поруч. В уяві поставала картина створення світу невимовним і великодушним Господом, Адам та Єва, спокушені підступним та хитрим змієм. Я наче блукала невідомими шляхами з Мойсеєм, моє серце наповнювалося жалем до Авеля, що загинув від руки рідного брата. Каїн, на жаль, обрав гріховний шлях. До пізньої ночі я зачитувалася притчами, адже кожна з них була своєрідним орієнтиром у бурхливому життєвому вирі. Найбільше мені подобається притча про Сіа-ча. І я впевнена, що коли б люди плекали в душах лише зерна добра, наш світ був би таким, яким його задумав Усевишній.

Діана Полтавець,
Червонозаводська ЗОШ І–ІІІ ст. № 2
Лохвицької районної ради

Я народилася в християнській сім'ї, де Слово Боже є мірилом того, що є добро, а що зло, і дороговказом у житті. Мій тато навчає мене, що після того, як я помолилася, потрібно взяти Біблію й, уважно читаючи, знаходити поради, уроки для себе. Бажано читати цю Книгу вранці, аби наповнитися записаними там перлинами й роздумувати про них цілий день.

Я зрозуміла важливу річ: мені набагато приємніше, корисніше, цікавіше спілкуватися з тими людьми, які читають Біблію, ніж з тими, які не роблять цього. Інтереси моїх ровесників,

які не знають про Біблію і не вивчають її, дуже часто не є високими, їхні розмови бувають пустими, їхні слова різуть слух, їхні дії є неправильними. У такому середовищі важко й неприємно бути. Чому ж Біблію не вивчають у школах? Це могло б формувати характери дітей, і багато помилок вони могли б не зробити у своєму житті.

На мою думку, зараз наша країна, як ніколи, потребує духовної реформації — і кращим засобом для цього є Біблія. Якщо кожен громадянин України буде читати її і втілювати прочитане в життя, то ми побачимо реальні зміни!

Світлана Бабічева,
учениця 8 кл. СЗОШ І–ІІІ ст. № 5
ім. Л. І. Бугаєвської м. Горішні Плавні

Дехто вважає, що Біблія настільки давня книга, що не може бути корисною для сучасної людини. Але це не так, і в цьому її унікальність. Особисто я в повсякденні намагаюся керуватися порадами й настановами, які записані в цій мудрій Книзі. Деякими з них хочу поділитися у своїй розповіді.

Молоді люди піддаються тиску оточення, відколи існує світ. Звичайно, цьому можна протидіяти. Допомогти може порада, яка записана в одній із частин Біблії. У Вих. 23:2 сказано: «Не будеш з більшістю, щоб чинити зло». Тобто не варто робити щось тільки тому, що так роблять усі. Треба бути самим собою. Також у Пр. 14:15 говориться: «...мудрий зважає на кроки свої». Тобто перед тим, як щось зробити, треба трохи подумати, які будуть наслідки, як мої вчинки вплинуть на тих, хто мене любить.

А що можна сказати про соцмережі? Той, хто потрапляє туди, має пам'ятати, що там багато небезпек. Дехто має в мережі сотні друзів. Але хто ці люди? У Пс. 25:4 записано застереження уникати тих, хто приховує, ким він є насправді. Ця давня порада дуже актуальна щодо спілкування онлайн. Вона допомагає мені пам'ятати: найкращі друзі в Інтернеті — ті, кого я знаю особисто. До того ж варто не забувати, що друзі впливають один на одного. У Пр. 27:17 сказано: «Як гострити залізо залізо, так гострить людина лице свого друга». Це нагадує мені, що хороші друзі вчать один в одного.

Є ще багато життєвих ситуацій, у яких біблійні поради допомагають мені зробити правильний вибір. Познайомтеся ближче з цією Книгою, і ви зрозумієте, що вона — справжній скарб і безцінний подарунок людству від нашого Творця.

Анна Северин,
учениця 8-Б класу Хорольської гімназії

Хоча мій власний досвід ще невеликий, мені лише тринадцять років, але я вже переконалася, що без віри жити надзвичайно важко. Коли в мене в житті виникли труднощі, я почала читати Біблію і, з Божою допомогою, подолала в собі страх. Переконана, що людина щоденно повинна молитися Богу, визнати свої гріхи перед Богом та чинити добрі справи заради любові до Бога та людей, адже якщо вона діє всупереч законам моралі, то діє проти самої себе. Будь-яка добра справа, нехай-то милостиня, допомога ближньому, слухняність батькам, співчуття до нужденних, терпіння та старанність у роботі і навчанні або інші справи, що приємні Богові, прикрашають людину і роблять її життя чистішим і світлішим.

СІМЕЙНЕ ВИХОВАННЯ: пріоритети та цінності

Християнське виховання в сім'ї — це найбільший і найцінніший спадок, який батьки можуть залишити своїм дітям. Бути справжніми батьками означає стати учасниками живого передавання віри.

Сім'я — це духовна структура, у якій дитина зростає духовно. Як їжа потрібна для фізичного формування, так для розвитку душі дитини — духовна пожива. Отже, сім'я — це колиска життя, колиска Господньої благодаті, яку Творець як Богу інституцію підняв до небувалих висот.

Якщо є між чоловіком і дружиною однодушність, мир і любов, до них стікаються всі блага. І злі наклепи не страшні подружжю, яке огорожене, немов стіною, любов'ю.

Коли в родині виникають чвари, треба потерпіти. Небажання терпіти роздуває неприємності, і дрібниці нагромаджуються й утворюють стіну, яка розділяє подружжя.

Навіщо Бог дав розум людині? Щоб вирівнювати життєвий шлях. Розсудливість залагоджує суперечності, які виникли. Сімейні сварки не вщухають у сім'ї, коли в подружжя бракує життєвої розсудливості, а ще більше — від небажання добре обдумати ситуацію, яка склалася. Коли у подружжя немає іншої мети, крім особистої насолоди, тоді шлюб розпадається. Розлучатися — справа противна як людській природі, так і Божественному закону. Як під час хвороби ми не відсікаємо хворий орган, а лікуємо та зцілюємо його, так треба чинити із чоловіком та жінкою. Якщо в подружжя є який-небудь порок, то треба не розлучатися, а позбавлятися пороку.

У сім'ї треба цінувати вище за все єдність, мир та тишу. Тоді діти будуть наслідувати доброчесність батьків, і в усьому домі буде благополуччя. Де чоловік, дружина та діти з'єднані узами доброчесності, злагоди і любові, там серед них Христос.

І саме через предмети морально-духовного спрямування (насамперед, через християнську етику, літературу, мистецтво, через вивчення Святого Письма, настанов, проповідей, бесід отців Церкви тощо), ми можемо розкривати:

— глибину таїнства подружжя як джерела благодаті;

— гармонію стосунків і як її зберегти, звертаючи увагу, що:

- важливіше слухати, ніж говорити;
- ділитися думками, а не сперечатися;
- розуміти одне одного, а не оцінювати;
- уміти прощати тощо;

— порушення подружньої вірності як найважчий проступок проти сім'ї, бо сім'я — це фортеця, а подружжя вірність — її стіни, і щоб не відбувалося всередині, стіни повинні залишатися стійкими;

— відмінність понять шанувати і полишати, коли йдеться про батьків;

— біблійні принципи, наприклад, мужність у слідуванні за Христом, виконання і проповідання Слова Божого, християнське миролюбство; прощення; любов до праці; правдивість тощо.

Що зумовлює нечесні вчинки дітей?

1. Некритичне ставлення до образів своєї уяви. Плуток бажане і дійсне, дитина може викривляти факти, приписувати собі те, чого вона насправді не робила.

2. Хибна оцінка своїх учинків. Перші прояви нечесної поведінки дитини часто зумовлюються тим, що вона

недостатньо усвідомлює негативну спрямованість своїх вчинків.

3. Наслідування негативних прикладів. Особливо це стосується учнів молодшого й середнього віку.

4. Невміння переборювати спокуси. Це переважно трапляється в тих сім'ях, де панує позиція «все для дітей». Коли в дітей не виховують такі якості, як витримка, уміння приборкувати свої егоїстичні бажання, обмежувати себе, долати труднощі, вони можуть стати на нечесний шлях.

5. Страх перед покаранням.

6. Відсутність у сім'ї правильних вимог і належного контролю. Наприклад, батько дозволяє робити дитині те, що мама забороняє, і навпаки. Часто дитина починає це приховувати, і відтак — брехати.

Як виховувати в дітей чесність?

1. Правильна організація життя дітей у сім'ї.

2. Послідовність і тактовність у вимогах до дітей.

3. Роз'яснення дітям сутності чесності, сприймання якої в дітей різного віку — різне.

У молодшому віці мислення конкретне. Тому усвідомити недоліки своєї поведінки допомагає аналіз учинків літературного героя.

У середньому й старшому віці часто вже й самі діти за власною ініціативою зіставляють свою поведінку із поведінкою літературного героя і роблять для себе відповідні висновки.

Глибоке переживання дитиною від втрати довіри внаслідок її нечесних учинків може призвести до корінного зламу в її поведінці. Проте несправедлива підозра, недовіра ображають дитину й принижують її почуття власної гідності.

Бувають і такі факти: хтось із батьків поклав десь гроші і не міг відразу їх знайти. Не замислюючись, він починає висловлювати підозру в тому, чи не взяла їх дитина, випитувати її. Дитина спочатку важко переживає образу недовіри, а потім, звикши до того, що їй все одно не довіряють, перестає боротися зі спокусою, що й штовхає її на нечесний учинок.

Контроль із боку дорослих сприяє зростанню самоконтролю дитини, підвищує її відповідальність.

Отже, по-перше, давно назріла необхідність для введення предмета «Основи християнської етики» як обов'язкового для навчання від дитячих садочків, шкіл до вищих навчальних закладів. Бог бажає, щоб кожна сім'я була щаслива. Бог бажає, щоб ви були його друзями («Ви друзі Мої, якщо чините все, що Я вам заповідую», Ів. 15:14).

По-друге, зміцнюйте особисті стосунки з Богом. Біблія говорить: «Буду Я вам за Отця, а ви за синів і дочок Мені будете» (2 Кор. 6:18).

По-третє, наближайтесь до Бога всією сім'єю: «Наблизьтесь до Бога, то й Бог наблизиться до вас» (Як. 4:8); «...дотримуйтесь дороги Господньої» (Бут. 18:19). 🙏

Любов Гафінова,
учитель української мови та літератури
Першої міської гімназії м. Черкаси,
відмінник освіти України

Як ми заміняємо БОГА їжею...

До гріхопадіння їжа була способом виявлення слухняності й довіри Богові. Адам і Єва були покірними Богові, коли їли плоди з усіх дерев раю, окрім одного — дерева пізнання добра і зла.

Після гріхопадіння їжа стала способом вираження неповаги й недовіри Богові, намаганням жити без Нього. Ось як це відбувається:

1. Ми використовуємо їжу як спосіб контролю, замість того щоб звертати увагу на Божу велич.

Багато людей звикли їсти на ходу. Ми настільки зайняті, так намагаємося все тримати під контролем, що ставимося до їжі, як до палива. Ми перестали сприймати їжу як дар. Вона стає всього лиш корисною необхідністю. Ми не цінуємо її за багате різноманіття й надзвичайні смаки і не знаходимо місця в нашому розкладі, щоб подякувати за неї, тому що спішимо повернутися до досягнення своїх цілей. Ми надто зайняті тим, що постійно доводимо, на що ми здатні, і керуємо своїм життям без допомоги Бога, і тому не можемо зупинитись і висловити свою залежність у подячній молитві за їжу.

Їжа призначена для того, щоб виявляти нашу залежність від Бога, але ми її використовуємо, щоб виражати нашу незалежність від Нього. Для моєї подруги, яка страждає на анорексію, їжа стала способом вираження контролю. У цьому напруженому світі, у якому їй мало що вдавалося контролювати, вона могла контролювати принаймні те, що їла. Але, за її власними словами, вона швидко втратила контроль у цій сфері свого життя і здоров'я, до якого вона прагнула. Для деяких анорексія — це спосіб виразити власну суверенність, замість того щоб довіритись суверенності Бога.

2. Ми використовуємо їжу для власного іміджу, замість того щоб звертати увагу на Божу славу.

Для деякого їжа стала засобом спасіння й обожнення точнісінько так само, як це колись було в Едемському саду. Сатана сказав Єві, що вона й Адам стануть, як боги, якщо з'їдять заборонений плід. Наша турбота про власну репутацію — це спроба бути схожими на Бога. Ми хочемо, щоб нас поважали. Ми турбуємось про свою славу, а не про славу живого Бога. Ми керуємось думкою інших людей, замість того щоб визнавати велич Бога, чия думка є єдиною посправжньому важливою.

Нині ми знову приймаємо «плід» — або ж навпаки, відмовляємось, наприклад, від шматочка торта — щоб стати схожими на Бога, людьми з такими тілами, які інші будуть вихвалити. Гірка іронія полягає в тому, що Адам і Єва були створені за Його образом. Але через їжу ми пробуємо переробити себе в інший образ, щоб люди нас шанували.

3. Ми використовуємо їжу для самовизначення, замість того щоб линути до Божої благодаті.

Для багатьох їжа є проявом глибинних прагнень. Ми використовуємо її, щоб виразити, до якого способу життя прямуємо. Можливо, ви їсте органічні й здорові продукти, показуючи цим, що ви добре поінформовані. Або ж ви їсте стейки і бургери: вони допомагають вам почувати себе справжнім чоловіком. Або ж у ваш раціон входить тушковане м'ясо

і домашній пиріг за рецептом вашої бабусі: завдяки цьому ви відчуваєте себе хорошою мамою і дружиною, зберігаючи традиційний сімейний затишок. Або ж ви їсте тільки першокласні страви в ресторані: це робить вас сучасною цивілізованою людиною з вишуканими манерами. Також є люди, які використовують їжу, щоб самоствердитись за рахунок свого зовнішнього вигляду, тому вони прискіпливо підраховують спожиті калорії. Ми використовуємо їжу, щоб сформувані свою ідентичність, замість того щоб знаходити її у Христі. Ми використовуємо їжу, щоб досягнути своєї ідентичності, замість того, щоб отримати її за благодаттю.

Як тільки Адам і Єва з'їли плід, вони засоромились (Бут. 3:7). І на сьогодні наші спроби спасіння власними зусиллями приводять до сорому. Вони породжують проблеми з зовнішнім виглядом. Програми схуднення пропонують свого роду релігію, що базується на отриманні балів. Спасіння приходить, коли нас приймають інші, а прекрасне тіло — це засіб нашого спасіння. Кожен продукт отримує оцінку, таким чином можна оцінити ваш прогрес у досягненні спасіння. Ваше життя оцінюється, коли ви стоїте на вазі. Втрата ваги прирівнюється до праведності, а збільшення ваги — до засудження.

4. Ми використовуємо їжу як порятунок, замість того щоб звертати увагу на Божу милість.

Ми часто використовуємо їжу як порятунок, замість того щоб шукати захисту в Бога. Ми лікуємо свої неприємні відчуття їжею. Ми стаємо священиками, що приносять жертву самі собі у вигляді шоколаду. Ми знаходимо потіху в цукрі, солі, ситній їжі, а не в живому Бозі. Як наслідок, у нас з'являються проблеми зі здоров'ям. Потім деякі люди намагаються справитись із цим за допомогою дієт, булімії чи анорексії.

Життя без Бога порожнє, і неможливо заповнити цю порожнечу їжею. Ми втрачаємо можливість повернутися до Бога. Ми хочемо жити хлібом одним. Справжній захист і втіху ми можемо знайти лише в Бога, а справжнє задоволення — у Божій милості. Ні їжа для життя (їжа як паливо), ні життя для їжі (їжа як спасіння) не є правильним рішенням. Ми покликані їсти для слави Божої і жити для слави Божої. Нам варто з вдячністю приймати їжу у всій її дивовижній різноманітності як дар від Бога, тому що їжа виявляє нашу залежність від Нього і підпорядкування Його благому володарюванню. 🍌

Тім Честер

Християнське життя і праця

Чи зобов'язаний християнин працювати?

Відповідь. Кожний християнин повинен заробляти на життя чесною працею.

Біблійне обґрунтування:

«І пильно дбали жити спокійно, займатися своїми справами та заробляти своїми руками, як ми вам наказували» (1 Сол. 4:11);

«І взяв Господь Бог людину, і в еденському раї вмістив був її, щоб порала його та його доглядала» (Бут. 2:15);

«І в славу його Господь Бог із еденського раю, щоб порати землю, з якої узятий він був» (Бут. 3:23);

«Бо коли ми в вас перебували, то це вам наказували, що як хто працювати не хоче, — нехай той не їсть!» (2 Сол. 3:10).

Чи не є торгівля й узагалі бізнес гріхом?

Відповідь. Бізнес, і зокрема торгівля, це — один із видів трудової діяльності, який Біблія не засуджує, якщо немає порушення християнської моралі.

Біблійне обґрунтування:

«А коней, що були в Соломона, приводили з Єгипту та з Кеве; царські купці брали їх із Кеве за встановлені гроші. І входила й виходила колесниця з Єгипту за шість сотень шеклів срібла, а кінь — за сто й п'ятдесят. І так вони вивозили все це своєю рукою для всіх царів хітійських та царям сирійським» (1 Цар. 10:28-29);

«Не будете чинити кривди в суді, у мірі, у вазі та в мірі рідини. Вага вірна, тягарці вірні, ефа вірна, гін вірний буде в вас. Я — Господь, Бог ваш, що вивів вас із єгипетського краю!» (Лев. 19:35-36);

«А коли продасте що своєму ближньому, або купите з руки свого ближнього, не обманюйте один одного» (Лев. 25:14);

«І не обманите один одного, і будеш боятися Бога свого, бо Я — Господь, Бог ваш!» (Лев. 25:17);

«І все, що тільки чините, робіть від душі, немов Господеві, а не людям!» (Кол. 3:23).

Які обов'язки працівника-християнина стосовно роботодавця?

Відповідь. Сумлінно працювати, слухатися, поважати й не злословити роботодавця, навіть якщо він у чомусь згрішив.

Біблійне обґрунтування:

«Раби, — коріться панам із повним страхом, не тільки добрим та тихим, але й прикрим» (1 Петр. 2:18);

«Раби, — слухайтеся тілесних панів зо страхом і тремтінням у простоті серця вашого, як Христа!» (Еф. 6:5);

«Раби щоб корилися панам своїм, щоб догоджали, не перечили, не крали, але виявляли всяку добру вірність, щоб у всьому вони прикрашали науку Спасителя нашого Бога» (Тит. 2:9-10).

Які обов'язки роботодавця-християнина?

Відповідь. Любити й поважати працівників, бути справедливим, чесним і своєчасно розраховуватися з ними за їхню працю.

Біблійне обґрунтування:

«Не будеш гнобити ближнього свого, і не будеш грабувати, і не задержиш в себе через ніч аж до ранку заробітку наймита» (Лев. 19:13);

«Ось голосить заплата, що ви тримали в робітників, які жали на ваших полях, — і голосіння женців досягли вух Господа Саваота!» (Як. 5:4).

Як християнин повинен ставитися до грошей?

Відповідь. Усі чесно зароблені гроші християнин повинен витратити розумно, не бути ні скупим, ні марнотратним. Бажано, щоб не менше 10 % доходу християнин жертвував на потреби церкви.

Біблійне обґрунтування:

«Господня земля, і все, що на ній, вселенна й мешканці її» (Пс. 23:1);

«Бо корінь усього лихого — то грошолоубство, якому віддавшись, дехто відбились від віри й поклали на себе великі страждання» (1 Тим. 6:10);

«Ніхто двом панам служити не може, — бо або одного зненавидить, а другого буде любити, або буде триматись одного, а другого знехтує. Не можете Богові служити й мамоні» (Мт. 6:24);

«Скарб цінний та олива — в мешканні премудрого, та нищить безумна людина його» (Пр. 21:20);

«Принесіть же ви всю десятину до дому скарбниці, щоб страва була в Моїм храмі, і тим Мене випробуйте, — промовляє Господь Саваот: чи небесних отворів вам не відчиню, та не

виллю вам благословення аж надмір?» (Мал. 3:10);

«Бо цей Мелхиседек, цар Салиму, священник Бога Всевишнього, що був стрів Авраама, як той вертався по поразці царів, і його поблагословив. Авраам відділив йому й десятину від усього, — найперше-бо він визначає «цар правди», а потім «цар Салиму», цебто «цар миру». Він без батька, без матері, без родоводу, не мав ані початку днів, ані кінця життя, уподобився Божому Сину, — пробуває свячеником завжди. Побачте ж, який він великий, що йому й десятину з добичі найліпшої дав патріарх Авраам!» (Євр. 7:1-4).

Яким повинен бути зовнішній вигляд і поведінка християнина?

Відповідь. Зовнішній вигляд і поведінка християнина повинні приваблювати людей до Христа. Християнин повинен бути доброзичливим, увічливим, незарозумілим. Його одяг і зовнішній вигляд має бути охайним і пристойним із погляду християнської моралі.

Біблійне обґрунтування:

«Ваша лагідність хай буде відома всім людям. Господь близько!» (Фил. 4:5);

«У всім сам себе подавай за зразка добрих діл, у навчанні непорушеність, повагу» (Тит. 2:7);

«Так само й жінки, — у скромнім убранні, з соромливістю та невинністю, — нехай прикрашають себе не плетінням волосся, не коштовними шатами, але добрими вчинками, як то личить жінкам, що присвячуються на побожність» (1Тим. 2:9-10).

Яке значення в житті християнина мають добрі справи (благочинність)?

Відповідь. Діла християнина свідчать про його віру й дозволяють вірі повністю реалізуватись для Божої слави.

Біблійне обґрунтування:

«Бо як тіло без духа мертво, так і віра без діл — мертва!» (Як. 2:26);

«Бо ми — його твориво, створені в Христі Ісусі на добрі діла, які Бог наперед приготував, щоб ми в них перебували» (Еф. 2:10);

«Отож, хто від цього очистить себе, буде посуд на честь, освячений, потрібний Володареві, приготований на всяке добре діло» (2 Тим. 2:21). 🕊

Випадок у маршрутці

Якось їхав я в маршрутці. Поряд на сидінні крутився хлопчик років шести. Його мама байдуже дивилася у вікно, не реагувала. А він усе смикав і смикав її за рукав. За вікном пропливали дерева, мжичив дощик, була сіра мряка. Хлопчина щось вимагав чи в чомусь переконував маму. І раптом вона як не розвернеться від вікна, як не притягне його за руку до себе, як не прошипить:

— Що ти хочеш від мене?! Що ти хочеш від мене, питаю?! Та ти взагалі знаєш, хто ти такий?! Ти — ніхто! Зрозумів?! Ти ніхто-о!» — вона видихнула це йому просто в обличчя, ніби виплеснула.

Хлопчик ошелешено дивився на неї, і мені здалося, що в нього тремтить голова. Чи це я тремтів? Відчув, як пітніє спина. Пригадую першу думку: «Невже це вона йому говорить?! Про кого вона думає в цю мить?!»

— Очі б мої тебе не бачили, — прошепотіла вона.

— Ти ж убила його! — сказав я, але ніхто мене не почув...

У маршрутці, як і раніше, дрімали люди. Мама, відкинувши руку сина, знову обернулася до вікна. Хлопчик не плакав. Він увесь зіщулювся й притих. Дивився на розірвану спинку сидіння навпроти й мовчав. А в мене було бажання встати й при всіх, ось зараз, просто розірвати її на шматки! Сказати їй: «Це ти — нікчемна мати! Це ти — ніхто! Ти ж його вбила!» Клянусь, я зробив би це! Тільки хлопчик стримав мене. Я заплющив очі, почав глибоко дихати, щоб якось заспокоїтися. А коли розплющив — побачив цукерку. Молодий чоловік, схоже, студент, такий світлий, кучерявий, у джинсовому костюмі, простягав хлопчику цукерку: «Бери, це тобі». Той узав. І відразу ж юнак простягнув йому другу цукерку. Хлопчик завагався, але взяв і другу. Далі відбулося те, про що я не можу згадувати без сліз. Хлопчик торкнувся маминої руки. Вона не відразу обернулася до нього, але все ж обернулася. І, здається, хотіла добити його. Але він простягав їй цукерку. Вона подивилася на нього, на цукерку, я бачив, що вона розгубилася. Тоді він уклав цукерку їй в руку. Вона, ніби обпарившись, — швидко віддала її.

— Я не хочу, — сказала.

Дві цукерки лежали в нього на долоні. Руки він не опускав.

— Їж сам, — сказала вона й тихо додала: — Я не хочу... Чесне слово.

Тоді він поклав цукерку їй на коліна. Ніколи не забуду цієї паузи. І цієї дорослості. Переді мною за кілька хвилин хлопчик перетворився на мужчину, а вона зі злої й роздратованої особи стала гарною молодою жінкою. Принаймні, це я відчув. Жінка мовчала. Довго-довго мовчала. Дивилася на сина так, ніби щойно побачила. Потім обняла. І він її обняв. Потім він розгорнув цукерку й дав їй. І поки вона не поклала її в рот, сам не їв. Ви уявляєте?! Це був ще один шок, але вже іншого плану. І тоді я подумав про себе: «Ось ти сидиш, такий праведний, ти хотів встати, засудити, ти хотів її «розірвати», переробити. І ти б нічого не досягнув, крім скандалу й лайки. А цей хлопчик, поглянь, наскільки він мудрий, цей хлопчик, він переміг іншим. І пройняв до самих печінок, до серця, до сліз... А ще цей молодий чоловік, який дав йому дві цукерки, — він же не просто так дав дві». Я озирнувся... І через заднє вікно маршрутки побачив того юнака, що крокував мокрою вулицею. А мама й син сиділи, схиливши голови одне до одного.

Тут водій оголосив мою зупинку. Виходячи, я торкнувся руки хлопчика. Я цим сказав йому «дякую». Не думаю, що він зрозумів, та це й неважливо. Я назавжди запам'ятав цей урок. Запам'ятати-то запам'ятав, але повинні були пройти роки, доки я його усвідомив. Це і є справжнє виховання, про яке не всі дорослі знають: виховують лише прикладом. Не криком, не звинуваченнями, не биттям, ні. Тільки прикладом. 🐼

Семен Винокур

Малюнок Миколи-Георгія Рябушка

Дроби і комашка

Андрійкові тяжко давалася математика. Таблицю множення він нібито й вивчив, але коли потрібно було швидко щось помножити чи поділити — плутався й припускався помилок. Іноді вже ось-ось зрозуміє пояснення вчителя, та випадковий погляд у вікно — і думки далеко-далеко: де вже та математика!.. У шостому класі, коли почали вивчати дроби, ситуація набула катастрофічного характеру й батьки вирішили, що синові варто позайматися додатково. Учителю терпляче знову й знову пояснював Андрійкові формули, але час від часу в душі обурювався: ну як можна бути таким тугодумом?..

Одного разу в кімнату залетіла якась комаха й сіла на аркуш паперу з недорозв'язаним прикладом. Учителю хотів-було пристукнути недолугу тваринку, але раптом почув тиху Андрійкову мову: «Маленький, як ти сюди потрапив? Заблукав?» І хлопчик легенько здмухнув комашку зі столу.

Учитель замислився. Проблема з дробами вже не здавалася йому такою важливою.

Надія Доля

Гра

Майже дві години шестирічний Василько, закусивши нижню губу, старанно майстрував щось із нового конструктора. Його старша сестра Ніна, котрій було вже 10 років, зазірала йому через плече й запитувала:

— Що ти робиш? Машинку?

— Ні! — відрубав Василько, не піднімаючи голови.

— А що ж? Літака?

— Ні, кажу!

— Робота?

— Не робота!

— Це що, таємниця? — насупивши губи, сказала Ніна. — Ну то й не треба.

— Незабаром побачиш! — пообіцяв Василько, продовжуючи крутити-вертити конструктор у руках.

Ніна ще трохи посиділа з ображеним виглядом, і потім ви-йшла з кімнати, щоб піти на кухню. І одразу почула за спиною:

— Ось, дивись!

Вона повернулася і побачила в руках братика пістолет. Звичайно, він був іграшковий, зроблений із пластмасових деталей. Одначе вона одразу здогадалася, що це саме пістолет.

— А... пістолет... Краще б що-небудь толкове зробив, — майже по-дорослому покивала головою Ніна.

Васильку це не сподобалось. Він направив пістолет на Ніну:

— Піф! Паф! Я тебе вбив! Ти — мертва. А мертві не розмовляють.

— Сам ти мертвий! — розлютилася Ніна. — Я зараз мамі все розповім.

Проте Василько не слухав її, він пролетів повз неї, розмахуючи пістолетом.

— Піф! Паф! Усіх уб'ю! Усі мертві!

Хлопчик забіг на кухню, і знову пролунало:

— Піф! Мамо, я тебе вбив!

— Що?..

— Дивись, який пістолет я зробив! Правда, він схожий на справжнього? Правда? Чому ти мовчиш? Мамо!

Зі спальні прийшов тато, котрий досі мовчки спостерігав за тим, що відбувається.

— І що ж ти, Васильку, тепер від мамі хочеш? Ти ж її щойно вбив. Вистрелив і вбив.

— Ні-і-і, це я не по-справжньому, — відповів Василько. — Тату, ти ж знаєш. Я й у тебе можу стрільнути. Піф! Паф! Бачиш, нічого не сталося.

— Він і в мене теж стріляв! Сказав, що я тепер мертва! — визирнула з дитячої Ніна.

— Синочку, ти що це робиш? — здивовано підняв брови тато. — Усю свою сім'ю застрелив? І з ким тепер житимеш?

— Тату, ну це ж просто гра така! — відповів Василько. — Дивись, який пістолет я сам змайстрував із конструктора.

Василько чекав, що татусь його похвалить.

Проте тато нічого не відповів, відвернувся від нього і пішов у спальню.

— От і залишайся тепер один! — сказала Ніна. — Без мамі, без тата і без сестри.

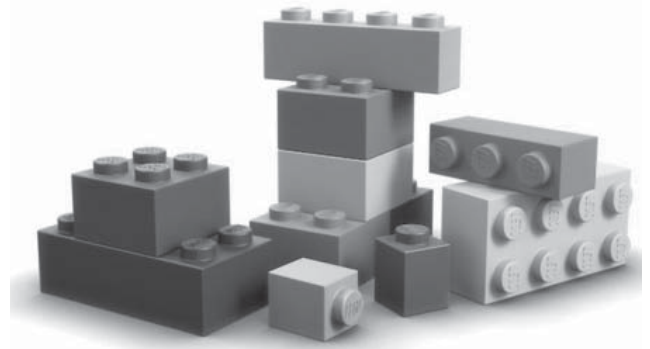
— Які ви всі нетямущі. Це ж просто гра така.

— Вечері сьогодні не буде, — відповіла мама. — Я теж пограю у твою гру. Ти мене застрелив, хто ж готуватиме? І на роботу завтра тато не піде.

— А я до школи не піду! — зраділа Ніна.

— І взагалі, завтра ми з татом і Ніною підемо, ти тепер житимеш один.

— Не треба йти, — розгублено сказав Василько. Він готовий був розплакатися, хоча й розумів, що мама все

це говорить «жартома». Проте чути такі слова йому було боляче.

Знову прийшов тато. Він обняв Василька й погладив його по голові:

— Синку, поміркуй, як можна все виправити?

— Потрібно всіх оживити? — Василько подивився на татуся вологими очима.

— Потрібно оживити.

Василько задумався.

— Я тепер зроблю чарівний оживлювач! — сказав він і почав щось крутити у своєму пістолеті. — Це вже не пістолет, а паличка-оживлялочка!

Потім він підійшов до мамі й доторкнувся до неї «паличкою»:

— Оживай, мамусе!

Потім до тата:

— Оживай, татусю!

— І ти оживай, Ніно! — доторкнувся «паличкою» до сестри.

Мама пригорнула Василька:

— Молодець, синочку!

— А вечеря буде? — запитав Василько.

— Буде, — усміхнулася мама.

— Добре, давай миритись, Васильку, — простягнула руку Ніна. — Адже ти мене теж оживив.

— Давай, — зніяковів Василько.

А тато несподівано підхопив Василька й підняв його так високо, що хлопчик наблизився до люстри й зажмурився від яскравого світла. Він засміявся від задоволення.

Тато сказав:

— Тепер, синочку, усе в порядку. Вбивати більше нас не будеш?

— Ні-і-і! — сміявся Василько. — Не буду! Ви мені більше живими подобаєтесь!

Тоді тато посадив Василька на коліна і став говорити серйозним тоном:

— У вбивстві нема нічого хорошого. На війні люди змушені вбивати своїх ворогів, але це не означає, що їм подобається це робити. Адже, якщо подумати, вони стріляють у чийось синів, батьків, братів, чоловіків. На них хтось дома чекає. А вони не повернуться. Їх ніяким «чарівним оживлювачем» вже не оживити. Тому навіть у думках не допускай такого, що ти когось убив. І звисно, не можна цьому радіти.

— Добре, я більше в цю гру не гратиму! — відповів Василько. — Краще міст збудую або гвинтокрил.

— Оце вже інша річ, — сказав тато. — Покличеш мене, коли все зробиш, гаразд? Я хочу подивитись.

— Гаразд! — радісно підскочив Василько й швидко побіг у дитячу кімнату.

Ольга Казьміна

Відповіді до тесту на с. 35: 16, 26, 3а, 4б, 5в, 6в, 7б, 8в, 9а, 10в, 11в, 12б, 13а

ХТО ПРИДУМАТИ ЗУМІВ ЦЕЙ ЛІТНІЙ ДОЩ

Am Dm

1. Хто при - ду - ма - ти зу - мів цей літ - ній дощ, Щоб мог -

6 E Am Am

ли стри - ба - ти ді - ти по ка - лю - жих? Він по - сип - ле, ко - ли ти йо - го не

12 Dm E Am

ждеш, І то - ді, ко - ли зем - лі по - трі - бен ду - же. Приспів: Тіль - ки

18 Dm Am E

Він, наш Гос - подь, в хма - рах во - ду за - хо - вав. Тіль - ки Він, тіль - ки Він бу - рю

24 Am Dm Am F

в мо - рі вга - му - вав. Тіль - ки Він, тіль - ки Він блис - кав - ку три - мав за хвіст

30 Dm E Am

І ве - сел - ки про - стяг - нув бар - вис - тий міст!

2. Лється струмінь благодатний і мерщій
Підставляють квіти вмити свої щокі.
П'є горобчик свіжі крапельки роси
І ширяючий у небі гордий сокіл.

3. Вірю, будуть переміни неодмінно,
На Ісуса вгору очі підіймай.
І проллється з неба дощ благословення
І на наш квітучий український край.

www.youtube.com/watch?v=ckrCFUTby3E

ВСЕ ТВОРІННЯ СЛАВИТЬ БОГА

Voice C F C G

1. Все тво - рін - ня сла - вить Бо - га, ко - жен зна - є сво - ю роль,

5 C F C G Dm E

Мо - во - ю сво - є - ю ко - жен спі - ва - є «до - ре - мі - фа - соль». Спі - ва - є до - щик
У го - роб - ця це

10 Am Dm E Am Dm Dm Am

«кап - кап - кап», спі - ва - є ві - тер «у - у - у», і на - віть ли - стя «шу - шу - шу»
«цвінь - цві - ринь», у пів - ни - ка «ку - ку - рі - ку», і ко - жна пта - шка

15 G C Am Dm G C

ма - є пі - сень - ку сво - ю. У ма - є дар, і на - віть во - ро - на ка - же: «Кар - р - р!»

2. Якщо вслухатись в природу,
Можна зрозуміть слова.
Завжди в будь-яку погоду
До небес летить хвала.

Приспів.

3. Люди також славлять Бога,
Хто як вміє, так співа,
І з усіх країв до Нього
В небеса летять слова.

Приспів:

Англієць каже: «Ай лав ю»,
А росіянин: «Я люблю»,
Поляки кажуть: «Кохам те»,
А значення в усіх одне.
У німців це «Іх лібе ді»,
А по-французьки це «Жо тем»,
По-українськи це звучить:
«Боже, я люблю Тебе!»

www.youtube.com/watch?v=nvXmYX95tGs

СЛАВА І ВДЯЧНІСТЬ БОГОВІ

Деякі люди говорять, що ходять до церкви: моляться, славословляють і дякують Богові, але це не приносить їм ніякої користі. Це означає, що вони, як сказано в Писанні, «устами шанують Мене, серце ж їхнє далеко від Мене!» (Мт. 15:8) і беззаконним життям вони безчестять і ганьблять Боже Ім'я. Хіба вони вірять у Бога? Ні. Істинна віра приносить добрі плоди й віддаляє від злих діл. А вони «твердять, немов знають Бога, але відкидаються вчинками» (Тит. 1:16)...

Оскільки вдячність приємна Богові, вона удостоюється численних добродійств від Нього, як написано: «Бо хто має, то дасться йому та додасться» (Мт. 13:12)...

Невдячність наша, християни, завдає шкоди не Богові, а нам. Сонце залишається сонцем, однаково сяє й випромінює світло, ганяють його чи хвалять, і світло його ні від хули не слабшає, ні від похвали не посилюється. Так само

не додаємо ми слави Богові тим, що любимо Його, шануємо, величаємо й дякуємо, а самим собі приносимо користь. І коли не любимо, не шануємо, не величаємо, або навіть відкидаємо, ми не применшуємо Його слави, але шкодимо собі. Сонце світить усім: хто хоче бачити світло, розплющує очі й бачить, але сонцю від цього нічого не додається, хто ж заплющує очі й не бачить світла, той завдає шкоди собі, а не йому. Так благодать Божа виливається на всіх; тому, хто відчуває її й дякує Богові, самому корисна його вдячність, а не Богові. А той, хто цього не відчуває й не дякує Благодійнику, шкодить собі, а не Йому.

Святитель Тихін Задонський

Фотоконкурс

«Я І БІБЛІЯ МОЯ»

Фото Валентини Делікатної

Фото Руслани Ковальчук

Фото Влади Яскової

Фото Юлії Юрчук

Фото Тетяни Оборіної

Фото Максима Старушика

Фото Євангеліни Гуляр

Фото Іванки Алексійчук

Увага! Конкурси!

Шановні читачі,
триває **ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС**
на тему:

- для дорослих (16+) — «**Біблійна історія, яка змінила моє серце**»;
- для дітей — «**Біблія в нашій сім'ї**».

До розгляду приймаються твори українською мовою всіх жанрів (поезія, оповідання, новели, есе тощо). Будь ласка, надсилайте свої роботи з поміткою «Літературний конкурс».

Продовжується **ФОТОКОНКУРС**
на тему «**Я і Біблія моя**» (для всіх охочих).
Роботи надсилайте на адресу редакції
з поміткою «**Фотоконкурс**».

Підбиття підсумків конкурсів відбудеться в кінці 2017 р. Переможці отримають цінні призи, найкращі роботи будуть надруковані на шпальтах нашого часопису, тому не забудьте вказати своє прізвище та ім'я, а також поштову адресу й телефон. Бажаємо успіху!

Редколегія

Передплатний індекс
99864

Адреса редакції: а/с 116, м. Рівне, 33028, тел.: +38 0362 637976
slovo@hopetopeople.org; www.slovovchitelyu.org